

Stråsäd
Trindsäd
Oljeväxter
Potatis

Sortval 2013

Staffan Larsson
Jannie Hagman
Kent Dryler

STRÅSÄD • TRINDSÄD • OLJEVÄXTER • POTATIS

Sortval 2013

av Staffan Larsson
Jannie Hagman
Kent Dryler

Institutionen för växtproduktionsekologi, SLU
Uppsala 2013

Innehåll

Sorter, 4	Havre, 43
Sortägare och representanter, 5	Norrlandssorter, 49
Höstråg, 7	Fodermajs, 53
Höstvete, 10	Ärter, 54
Höstkorn, 22	Åkerböna, 56
Rågvete, 24	Höstraps, 58
Vårvete, 27	Vårraps, 63
Vårkorn, 32	Potatis, 67

OBS!

Se även sortresultaten på:

www.slu.se/faltforsk

www.njv.slu.se

www.svenskraps.se

www.jordbruksverket.se

Ansvarig utgivare: Staffan Larsson

Redaktion och grafisk form: Göran Grant

ISBN 978-91-576-9123-1

© 2013 Staffan Larsson, Jannie Hagman och Kent Dryler, SLU, Uppsala

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Det är inte heller tillåtet att ta kopior av den annat än för personligt bruk. För alla andra former av mångfaldigande av publikationens innehåll krävs tillstånd av Institutionen för växtproduktionsekologi, SLU, Uppsala

I denna skrift redovisas resultat med aktuella sorter av stråsäd, trindsäd, oljeväxter och potatis för södra och mellersta Sverige, och för norra Sverige resultat med tidiga korn- och havresorter. Tabellunderlagen kan även ses på internet; www.slu.se/faltforsk och för norrländsk sortprovning presenteras resultaten på www.slu.se/njv. För oljeväxter finns det även sortresultat på www.svenskraps.se

Resultaten hänför sig till försök utförda under den senaste femårsperioden. För att redovisa avkastningen har använts en eller i vissa fall ett par mätarsorter. Sorternas egenskaper beskrivs däremot främst med utgångspunkt från medeltalet av samtliga i provningen ingående sorter. Resultaten hänför sig till de områden som redovisas i figur 1. OBS! Områdesindelningen är ändrad fr.o.m 2012. Delar av Värmland har lagts till område G. Vidare samredovisas område D+E. För avkastningen redovisas årets resultat och senaste flerårsmedeltal, samt årsvis avkastning för två områden, södra Götaland respektive norra Götaland och Svealand. Område C och G har uteslutits ur denna redovisning. Tidiga korn- och havresorter provas även i Norrland och redovisas i ett särskilt avsnitt.

Avkastningen för spannmål och trindsäd anges vid 15 procents vattenhalt och fröavkastningen för oljeväxter vid 9 procents vattenhalt. Uppgifterna om vinterhärdighet, stråstyrka, falltal och sjukdomar grundas endast på resultat från försök där sortskillnader i nämnda egenskaper har påträffats. Den angivna stråstyrkan hänför sig till skördetillfället. Mognadstid avser antalet dagar från säd till gulmognad. Proteinhalten utgör för brödsäd 5,70 x N och för övriga växtslag 6,25 x N.

Sorterna har grupperats efter antalet provningsår och indirekta jämförelser mellan sorterna inom varje årsgrupp och område kan i allmänhet ske utan alltför stora felrisiker. Jämförelser mellan olika årsgrupper begränsas däremot av att bl.a. utvintring, sjukdomsangrepp, liggsäd eller låga falltal är olika framträdande under olika år. Vissa sorter provas dessutom endast i ett fåtal områden. Dessa förhållanden gör att flerårs-sammanställningarna behäftas med en viss osäkerhet. Den bästa vägledningen för sorternas långsiktiga avkastningsförmåga får man därför

från de årsvisa sammanställningarna. Observera att relativa skillnader i avkastning om 2–4 procentenheter i de flesta fall inte är statistiskt säkra. Läs dessutom kommentarerna under tabellerna!

Ingående sorter, som provats minst två år är marknadssorter dvs. sorter på den svenska sortlistan eller på EU-listan, samt sorter som provas för den svenska listan. I sammanställningarna ingår försök från officiell sortprovning finansierad av sortföreträdarna och hushållningssällskapens provning av marknadssorter finansierad av utsädesföretagen, SLF och hushållningssällskapen samt försök utförda av Svensk Raps AB. Jordbruksverket bekostar provningen av potatis i ekologisk odling. Fälthärbeten och registreringar av sorternas egenskaper har utförts av hushållningssällskapen och av SLU:s regionala stationer. Bakningstester har gjorts av Svenska Cereallaboratoriet. Den statistiska bearbetningen är gjord med SAS Mixed Model i en databas konstruerad av Torbjörn Leuchovius. Databearbetning och sammanställning är gjord av Peter Bodin och Freweini Abraha vid Inst. f. växtproduktionsekologi, SLU, Uppsala. Avsnittet med sorter för norra Sverige är skrivet av Kent Dryler, norrländsk jordbruksvetenskap.

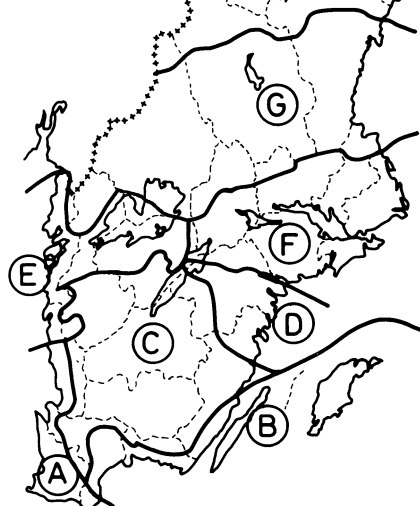

Fig. 1. Områdesindelning använd i tabellerna.

Sorter

HÖSTRÅG	LAD Remiko (SW)	SW SW Judit	Lim Nile** (SSd)
LPH Evolo** (SW)	LAD Preludio (SW)	Bo Jyvä** (SSd)	HADM Isabell** (SW)
SW Ottarp	Str Borwo** (SSd)	SW Gudmund	
LPH Visello** (SSd)	BOH 1208** (SSd)	SW Vilgott	HÖSTRAPS
LPP Marcelo** (SSd)	LAD Leontino** (SW)	Bo Rambler (SSd)	Mon Carousel** (SW)
LPH Evolo** (SW)		SW Naku	GbR Status (SSd)
LPP Conduct** (SW)	VÅRVETE	GN Vilde** (SW)	Mon Catalina (SW)
SWHY Caspian	SW Vinjett	Bo Akusti (SSd)	Mon Excalibur** (SW)
SW Raskens	SW Dacke	Bo Einar (SSd)	SW Vision**
LPH Palazzo** (SSd)	IGP Triso (SSd)	SWÄ 03147*	SW Galileo**
D Herakles** (SSd)	DSP Quarna (SSd)		SW Cult**
D Helltop** (SW)	SW Diskett	HAVRE	NK Speed** (Syn)
KWS Guttino** SSd	SW Sonett	SW Belinda	NK Technic** (SW)
SU Alesi** SSd	SW Bagett	SW Matilda	Bay Noblesse** (SSd)
	SW 71034*	SW Gunhild	Mom Epure** (SW)
	SW 71124*	SW Cilla	Bay Arkaso** (SSd)
HÖSTVETE	KWS KWS Alderon**	SW SW Kerstin	DSV Compass** (SSd)
SW SW Harnesk	(SW)	SW SW Ingeborg	NPZ Visby** (SW)
Mon Olivin** (SSd)	GN Demonstrant** (SW)	SW SW Betania	SW Fashion
LP Cubus** (SSd)	NSd Hovsa** (SSd)	NS Ivory** (SSd)	SW Apanaci
Mon Opus** (SSd)	LW Hamlet** (SSd)	SW Circle	NK Festivo** (Syn)
Br Ellvis** (SSd)	DSP Chasseral** (SSd)	NS Scorpion** (SSd)	PR44D06** (DuP)
Had Kranich (SW)		Bo Steinar** (SSd)	PR45D05** (DuP)
PBIS Boomer** (SW)	VÅRKORN, medelsent	SW Galant	PR46W20** (DuP)
LP Skalmeye** (SSd)	SW SW Catriona	GN Haga** (SW)	NPZ Abakus** (SW)
SW Loyal	NFC Tipple** (SW)	SW Nike	NK Caravel** (Syn)
Sej Hereford** (SW)	NS Justina** (SSd)	SW Avanti	SW Apart
Abed Audi** (NSd)	SW Waldemar	NS Moby (SSd)	SW Tumnus
Paj Skagen** (NSd)	LP Mercada** (SW)	NS Symphony** (SSd)	SW Vista
SW Cumulus	NFC Quench** (SW)	SW 081513*	ES Alegria** (SW)
SW Nimbus	Sej Anakin** (SSd)	SW 081514*	RAGT Sesame** (SSd)
SW Brons	CSBC Luhkas (SSd)	BAUB 0750221** (SW)	NK Diamond** (Syn)
SW Beate	Sej Fairytale** (SSd)	Bo Akseli (SSd)	DSV Dynastie** (SSd)
Mariboss** (SSd)	SJ Natasia (SSd)	Bo Eemeli	DSV Primus** (SSd)
Ragt Frontal (SSd)	NFC Tamtam** (SW)		ES BCSMAOS003**
SW Ceylon	SYN Propino** (SW)	ÄRTER	(Bay)
SW Cymbal	SW 59328*	SW SW Clara	KWS Bering**
RAGT Praktik (SSd)	SJ Rosalina** (SSd)	Da Faust** (SSd)	Lim Artoga**
KWS Julius** (SW)	SJ Columbus** (SSd)	LP Tinker** (SW)	DK Expower** (Mon)
NS Hymack** (SSd)	SW Viking Gold*	To Rocket** (SSd)	NPZ Sherpa** (NPZ)
SW 75177*	NS Salome* (SSd)	To Crackerjack** (SSd)	PR46D07** (DuP)
SW 75450*	SJ Albertha* (SSd)	Ser Onyx** (SSd)	GbR Bagira** (SSd)
SJ 6286003 ** (SSd)	LW Shannon** (SW)	SW Ingrid	GbR Brentano** (SSd)
NSd Jensen**	Sec Shandy** (SW)	KWS Casablanca** (SW)	RAGT Bonanza** (SSd)
	NS Soldo** (SSd)	Ma Jetset** (SSd)	SW Mascara
	SW 07-21754*		SY Kolumb** (Syn)
HÖSTKORN	SW 12860-06*	ÅKERBÖNA	
Sej Apropos** (SSd)	SY Shuffle** SW	NPZ Fuego** (SW)	VÅRRAPS
Sej Anisette** (SW)	Nord 09/2417** (SSd)	IGP Gloria** (SSd)	SW Brando**
SJ Matros** (SW)	NSL Overture** (SW)	To Marcel** (SSd)	SW Jagger
SJ Gospel** (SW)		NPZ Tattoo** (SW)	Bay Larissa** (SSd)
	VÅRKORN, tidigt	RWA Alexia** (SSd)	SW Mosaik
RÅGVETE	SW SW Barbro	RWA Julia** (SSd)	SW Zappa**
NS Tulus** (SSd)	SW SW Mitja	Lim Imposa** (SSd)	RG Belinda** (SSd)
SW Empero			
Br Sequenz** (SSd)			

SW Tamarin**	DLE 1108 Doktrin* (SW)	Me Bionica	Solist (An, Mu)
SW Lennon	RG40104, Swifter* (SSd)	HZPC Cicero (Kan)	Me Terra Gold
DLE Mirakel (SW)	SW Cicada**	D Jutlandia (An, Mu)	Ag Toluca (AgN)
SW Majong**		Me Melody (Bj)	
NPZ Osorno** (SW)	POTATIS	HZPC Opera (Kan)	
RG Axana** (SSd)	Matpotatis	Ag Ovatio (AgN)	
SW Pilani, Q2862*	Ag Arrow (AgN)	Ag Perlo (Ag, N)	
SW Askari, Q2863*	D Ballerina (Mu)	D Sava (An, Mu, Ag, N)	

* Sorter som undergår officiell provning för svensk sortlista.

** EU-sort provad minst två år. För sorter provade ett år, se: www.slu.se/faltforsk.

Prefix anger förädlare, tex. SW, LPH, KWS. En del sorter har även prefix i sortnamnet, därav dubbla prefix.

() Svensk representant för utländska sorter anges inom parentes.

Sortägare och representanter

Abed	AbedFonden, Söllested, Danmark
Ack	Ackersegen
Ag	Agrico, Nederländerna
AgN	Agrico Nordic AB, Sverige
An	Evert Andersson, Ulricehamn
BAUB	Saatzucht B. Bauer GmbH, Tyskland
Bay	Bayer CropScience AG, Monheim, Tyskland
Be	Berntssons Potatislager AB, Långås
BE	W. von Borries-Eckendorf, Leopoldshöhe, Tyskland
Bj	Bjälbo Trädgård AB, Bjälbo
Bo	Boreal Växtförädling, Jokioinen, Finland
Br	(Syn: SJB), Saatzucht Josef Breun GdbR, Herzogenaurach, Tyskland
BWB	Saatzucht Josef Breun GdbR, Herzogenaurach, Tyskland
Bay	Bayer, Monheim, Tyskland
BayWa	BayWa, Tyskland
Carg	Semences Cargill, Peyehorade Cedex, Frankrike
CAU	Caussade Semences, Frankrike
Ce	(Syn: CZ, Ceb), Cebeco-Zaden B.V., Vlijmen, Nederländerna
CHD	Se HRD
CM	Clovis Matton, Belgien
CSBA	(Syn: PBI), Plant Breeding International, England
CSBC	Se RAGT
CPBT	Cambridge Plant Breeders-Twyford, England
CWH	Monsanto
Cy	Cygnat PB, Kinross-shire, Skottland
D	Danespo, Give, Danmark (Potatis)
D	Dieckmann Seeds, Tyskland (Höstråg)
Da	Danisco Seed, Holeby, Danmark
DED	Se HRD
DK	Dekalb, Monsanto UK
DLE	Norddeutsche Pflanzenzucht, Tyskland
DLF	DLF-Trifolium A/S, St. Heddinge, Danmark
DSP	Delley Samen und Pflanzen AG, Schweiz
DSV	Deutsche Saatveredelung, Tyskland
DuP	DuPont
Eng	Saatzucht Engelen, Büchling, Tyskland
ES	Euralis Saaten, Tyskland
Firl	(Syn: F) Firlbeck, Tyskland

(forts. nästa sida)

Gra	(Synonym GR) Graminor A/S, Norge
GbR	(Syn: RG) Raps GbR, Lundsgaard, Grundhof, Tyskland
Gr	Greenvale AP
Ha	Den Hartigh BV, Emmeloord, Nederländerna
Had	(Syn: HD, Hadm, Hdm) Lantmännen SW Seed Hadmersleben, Tyskland
HE	Saatzucht Dr. Hege, Waldenburg, Tyskland
HRD	Hodowla Roslin Danko, Racot, Polen
HRS	Hodowla Roslin Strzelce, Polen
Hy	Hybro, GbR Saatzeit, Bad Schönborn, Tyskland
HZPC	HZPC Holland BV, Nederländerna
IGP	I.G. Pflanzenzucht GmbH, München, Tyskland
Kan	HZPC Kantaperuna
KK	Kweekinstituut Karna, Valthermond, Nederländerna
KWS	KWS Saat AG, Tyskland.
L	Lantmännen
LAD	Se HRD
Lim	Limagrain
LP	F. von Lochow-Petkus, Tyskland. LPH = hybridsort, LPP = populationsort.
LS	Lyckeby Stärkelsen
LW	Landbouwbureau Wiersum Veredelingsbedrijf, Dronten, Nederländerna
Me	Meijer, Nederländerna
Mom	Momont Hennette et Fils, Lille, Frankrike
Mon	Monsanto. MonD = Monsanto Agrar, Tyskland
Mu	Munke & Co, Sverige
Nic	Nickerson RPB Ltd, England. (NiD = Tyskland, NiF = Frankrike)
NFC	New Farm Crops, Lincoln, England
NK	Northrup King, Syngenta
NPZ	Norddeutsche Pflanzenzucht, Tyskland
NS	Nordsaat Saatzeitgesellschaft mbH, Böhnshausen, Tyskland
NSd	Nordic Seed, Danmark
Paj	Pajbjergfonden, Danmark
Piast	Piast Hodowla Roslin Lagiewniki, Kruszwica, Polen
PBI	(Ingår i RAGT). Plant Breeding International PBIC= Cambridge, UK, PBIS = D
PHP	P H Petersen, Lundsgaard, Tyskland
RAGT	RAGT Seeds Ltd, Cambridge, England
RG	Se GbR
RWA	Raiffeisen Ware Austria Aktiengesellschaft, Österrike
SA	Saaten Union, Tyskland
SASA	Scottish Agricultural Science Agency, Edinburgh, Skottland
Sca	Scanax International A/S
Scho	Scholte, Nederländerna
Schw	H. Schweiger & Co, Moosburg, Tyskland
Sec	Secobra Recherches, Maule, Frankrike
Sej	(Synonym SJ). Landbrugets kornforaeding, Sejet, Danmark
Ser	Serasem Recherches et Selections, Perenchies, Frankrike
SK	Saka-Ragis Pflanzenzucht
SL	Saatbau Linz, Österrike
SS	Südwest Saatzeit, Tyskland
SSd	Scandinavian Seed (Forsbecks AB, Skånefrö AB, Svenska Foder AB)
Str	Fa. Strube Saatzeit, Schoningen, Tyskland
Strg	(Synonym Stre) Streng's Erben, Uffenheim, Tyskland
SW	Lantmännen Lantbruk Svalöv. SWHY, se även Hybro
Syn	Syngenta Seeds AB, Hilleslög, Landskrona
TD	TD-förädling AB, Källs Nöbbelev, Teckomatorp
To	Toft Plant Breeding, Roslev, Danmark
WH	SW Seed BV, AE Emmeloord, Nederländerna

Höstråg

I årets sammanställning är hybrid-sorten Evolo mätare. Endast Marcelo och Conduct är av populationstyp, övriga är hybrid-sorter. Under året skördades 11 försök och från perioden 2008–2012 ingår sammanlagt 50 försök.

Avkastningen blev rekordhög i södra Sverige och även i Mellansverige blev avkastningen mycket hög. Trots en regnig sommar kunde samtliga försök skördas. Bäst avkastning 2012 hade Palazzo och de nya sorterna Guttino och Alesi. I Mellansverige var Evolo bästa sort. (tabellerna 1a och 2). Skillnaderna är i allmänhet små mellan de nyare hybrid-sorterna och i medeltal för en femårsperiod ger dessa 15–20 procent högre avkastning än Marcelo och Conduct. Utsädeskostnaden är emellertid högre för hybrid-sorterna. Rågförsöken provas med och utan behandling mot svampar (tabellerna 1b–c). I medeltal har avkastningen höjts med 200–600 kg/ha, men 2012 blev skördeökningen mycket stor. Merskörderna för svampbehandlingen för sortmedeltalet under de senaste fem åren har varit följande:

År	Antal försök	Sortmedeltal	
		kg/ha	%
2008	11	220	3
2009	9	480	6
2010	10	250	4
2011	9	560	8
2012	11	1220	15

I tabell 2 anges den årsvisa variationen i två områden. Ofta påverkas avkastningen av förhållandena på hösten efter sådden, tex. kan hög nederbörd sänka avkastningen. Några sorter har varierat kraftigt mellan åren, som Caspian och Palazzo.

Egenskaperna för sorterna anges i tabell 3. Sortskillnaderna i övervintringsförmåga (koldhårdighet) är i allmänhet små enligt beståndsgraderingarna i fält. Däremot finns större skillnader i förmågan att klara sen sådd, särskilt på lerjordar under år med svala och blöta höstar och vintrar, vilket ofta återspeglar sig i avkastningssiffrorna. De längsta sorterna är populationssorterna Marcelo

och Conduct. Hybriderna är 5–15 cm kortare. Kortast är Guttino och Evolo. De stråstyvaste sorterna är Helltop och Ottarp, medan Visello och Evolo är stråsvagast. Evolo har det högsta falltalet och Helltop det lägsta av de sorter som provats minst tre år.

EVOLLO (EU) är en tysk hybrid-sort med mycket hög avkastning. Sorten är kortvuxen, men har relativt låg stråstyrka. Falltalet är högt.

OTTARP är en svensk hybrid-sort med hög avkastning. Sorten är medellång och har god stråstyrka.

VISELLO (EU) är en tysk hybrid-sort med hög avkastning. Sorten är kortvuxen, men har relativt låg stråstyrka. Visello har högt falltal.

MARCELO (EU) är en populationssort från Tyskland med för populationssorter god avkastning. Den är ganska lång.

CONDUCT (EU), tysk populationssort, är lång med relativt låg stråstyrka. Sorten avkastar sämre än Marcelo.

CASPIAN, tysk-svensk hybrid-sort med hög avkastning. Den är medellång med god stråstyrka.

RASKENS, svensk hybrid-sort med mycket hög avkastning. Den har normal strå längd och god stråstyrka.

PALAZZO (EU), tysk hybrid-sort med mycket hög avkastning. Den har normal strå längd och mycket god stråstyrka.

HERAKLES (EU), tysk hybrid-sort med genomsnittlig avkastning. Den har normal strå längd och god stråstyrka.

HELLTOP (EU), tysk hybrid-sort med ljus kärna och hög avkastning. Sorten är medellång och har mycket bra stråstyrka. Rymdvikten är högt.

Följande sorter har provats två år och vissa resultat är preliminära:

GUTTINO (EU), tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Sorten är kortvuxen med god stråstyrka.

ALESI (EU), tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Den är kortare än genomsnittligt, men stråstyrkan är relativt låg.

Tabell 1a. Höstråg. Avkastning områdesvis 2012. Mätare Evolo.
Medeltal obehandlat-behandlat

Sort	Område									
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012, medeltal</i>										
Evolo	8920	11	12330	2	9080	3	9960	2	7610	3
Ottarp	98	11	99	2	102	3	94	2	93	3
Visello	96	11	95	2	96	3	96	2	96	3
Marcelo	88	11	93	2	89	3	82	2	89	3
Conduct	86	11	92	2	86	3	80	2	86	3
Caspian	94	11	99	2	90	3	96	2	91	3
Raskens	99	11	96	2	102	3	96	2	100	3
Palazzo	102	11	104	2	103	3	99	2	100	3
Herakles	92	11	93	2	94	3	89	2	89	3
Helltop	101	11	105	2	107	3	91	2	101	3
Sortblandning	93	11	96	2	92	3	92	2	92	3
Guttino	102	11	102	2	106	3	97	2	97	3
Alesi	103	11	105	2	108	3	100	2	98	3

Tabell 1b. Höstråg. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Evolo. Obehandlat

Sort	Område											
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>												
Evolo	8100	45	10280	9	7980	12	8440	11	7250	9	6370	4
<i>Rel.tal.Evolo=100</i>												
Ottarp	94	50	93	9	94	14	94	11	97	11	96	5
Visello	95	50	94	9	95	14	96	11	96	11	97	5
Marcelo	88	50	88	9	90	14	85	11	88	11	89	5
Conduct	82	50	84	9	85	14	79	11	82	11	83	5
Caspian	95	50	96	9	91	14	98	11	96	11	97	5
<i>Provade 3 år</i>												
Raskens	98	20	90	2	98	7	97	6	102	4	106	1
Palazzo	101	30	103	6	100	8	99	6	101	7	100	3
Herakles	90	30	90	6	91	8	89	6	89	7	95	3
Helltop	97	30	98	6	102	8	90	6	98	7	90	3
<i>Provade 2 år</i>												
Sortblandning	92	20	93	4	91	5	92	4	93	5	86	2
Guttino	99	20	100	4	101	5	96	4	98	5	107	2
Alesi	100	20	100	4	104	5	98	4	101	5	97	2

Tabell 1c. Höstråg. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Evolo. Behandlat

Sort	Område											
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>												
Evolo	8650	45	10780	9	8530	12	8900	11	8110	9	6660	4
<i>Rel.tal.Evolo=100</i>												
Ottarp	94	50	94	9	96	14	93	11	93	11	95	5
Visello	98	50	96	9	98	14	99	11	96	11	103	5
Marcelo	86	50	87	9	87	14	85	11	84	11	89	5
Conduct	81	50	86	9	83	14	80	11	78	11	84	5
Caspian	99	50	99	9	94	14	102	11	98	11	105	5
<i>Provade 3 år</i>												
Raskens	99	20	95	2	99	7	101	6	98	4	102	1
Palazzo	100	30	103	6	98	8	100	6	96	7	105	3
Herakles	90	30	90	6	92	8	89	6	88	7	98	3
Helltop	94	30	97	6	97	8	89	6	91	7	96	3
<i>Provade 2 år</i>												
Sortblandning	91	20	92	4	89	5	93	4	87	5	95	2
Guttino	99	20	100	4	99	5	98	4	95	5	108	2
Alesi	101	20	101	4	103	5	101	4	99	5	103	2

Tabell 2. Höstråg. Avkastning årsvis. Mätare Evolo. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Evolo	9820	10650	8040	8010	10710	7800	7670	7450	8800	8760
<i>Relativa tal.Evolo=100</i>										
Ottarp	90	92	92	94	100	99	96	89	94	94
Visello	99	96	93	96	96	101	99	96	95	96
Marcelo	88	84	89	88	91	92	88	79	81	86
Conduct	82	81	85	83	89	84	81	75	75	83
Caspian	94	95	90	96	94	109	101	95	97	93
Raskens		95	96		99		98	100		98
Palazzo			99	103	104			91	99	99
Herakles			89	90	94			85	86	89
Helltop			94	96	106			85	88	96
Sortblandning				93	94				88	92
Guttino				100	104				94	97
Alesi				98	106				97	99

Tabell 3. Höstråg. Odlingsegenskaper, kärnkvalitet och sjukdomar. Flerårsmedeltal.

Sjukdomsförekomst i obehandlat, övriga egenskaper från behandlade led

Sort	Över- vintring, 100–0*	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Fall- tal, sek	Protein- halt, % av ts	Brun- rost, %	Sköld- fläck, %	Mjöl- dagg, %
<i>2008–2012</i>												
Evolo	93	118	76	315	19,4	764	37,9	282	8,4	3	12	4
Ottarp	89	125	82	312	18,6	764	33,8	210	8,6	4	8	4
Visello	92	120	76	315	19,9	761	37,1	273	8,4	2	10	6
Marcelo	92	132	78	313	19,2	758	37,8	227	8,9	1	10	4
Conduct	89	134	77	314	19,0	763	37,4	207	9,1	1	11	4
Caspian	89	126	81	315	18,8	750	36,4	232	8,0	2	9	8
<i>Provade 3 år</i>												
Raskens	91	127	81	315	18,9	759	34,8	229	8,4	2	9	5
Palazzo	90	124	79	314	18,8	759	37,4	231	8,1	3	9	3
Herakles	89	126	81	315	19,4	756	36,1	228	8,8	2	11	6
Helltop	92	127	84	313	18,4	770	38,0	197	9,0	1	10	4
<i>Provade 2 år</i>												
Sortblandning	88	129	78	314	19,5	761	37,4	278	8,6	1	11	4
Guttino	87	115	81	313	20,0	761	36,5	268	8,2	2	10	4
Alesi	90	122	77	313	18,0	754	36,1	186	8,1	1	9	6

*Övervintring, 100 = full övervintring. Stråstyrka, 100 = fullt upprätt bestånd.

Höstvete

I höstvetet används en sortblandning som avkastningsmätare. Sortblandningen innehåller fyra sorter som kontinuerligt ersätts. Den är inte avsedd för kommersiellt bruk, avsikten är bl.a. att utjämna årsmånseffekter och få en stabil mätare. Sortbeskrivningarna utgår dock främst från en jämförelse med medeltalet av de provade sorternas egenskaper. Sorterna jämförs även i vissa avseenden med Olivin. Under året skördades 25 försök och totalt 148 försök under perioden 2008–2012. I allmänhet övervintrade höstvetet bra med undantag för södra Halland och sydvästra Skåne. (Se speciellt avsnitt om övervintringen 2012). Sjukdomsangreppen var större än normalt under den regniga sommaren, och gulrost förekom i relativt stor omfattning. Avkastningen blev mycket hög i samtliga områden. Regn under skördeperioden medförde vissa kvalitetsskador.

I tabell 1a visas övervintringsförhållandena 2012. I sydvästra Götaland inträffade efter en mild höst en köldperiod i januari. Flertalet sorter befann sig då inte i vintervila och följden blev stora skador. I övriga delar av landet blev skadorna mindre, mycket beroende på ett skyddande snötäcke. *Vi har därför valt att särredovisa de fyra försöken med kraftig utvintring, och de ingår inte i övriga sammanställningar.* Av tabellen framgår att det endast är sorten Ceylon som har övervintrat normalt i sydvästra Götaland. Ceylon har också bäst avkastning. Ytterligare 4–5 sorter har acceptabel övervintring och relativt bra avkastning.

I tabell 1b redovisas årets avkastning. Bästa avkastande i södra Götaland var Hereford och Mariboss, medan i Mälardalen Skagen och Hymack var de bästa sorterna. Sortskillnaderna är betydande och delvis omkastade jämfört med föregående år.

Flerårsmedeltalen (medeltal för obehandlat respektive behandlat, tabellerna 1c–d), som innehåller tre år med förhållandevis kalla vintrar, 2009, 2010 och 2011, visar att i södra Götaland är av sorter provade tre år eller mer, de bäst avkastande Hereford, Brons och Mariboss. I Mälardalen är övervintringsförågan mer utslagsgivande och tex. Hereford och tappar i avkastning. Bäst avkastande är vanligen Skagen, Brons, Mariboss och Julius.

Höstvetesorterna provas utan och med svampbehandling. Avsikten är främst att få en uppfattning om sorternas avkastningspotential och en allmän bild av resistensegenskaperna. Skyddet är därför tämligen heltäckande och insatserna inte ekonomiskt optimala. I tabellerna 1c-d visas flerårsmedeltalen utan och med svampbehandling. En del sorter får vid svampbehandling lägre relativ avkastning gentemot sortblandningen, vilket tyder på att de har bättre resistensegenskaper. Exempel på sådana sorter är Skagen, Brons, Frontal och Praktik. Däremot har t.ex. Loyal, Audi, och Nimbus större relativ avkastning vid svampbehandling. Skördeökningarna för svampbehandling i höstvetete är i allmänhet relativt stora, 400–2 000 kg/ha. Särskilt hög var skördeökningen 2012. Se tabell 5. Den årsvisa skördeökningen som medeltal för samtliga sorter respektive Olivin under den senaste femårsperioden anges nedan:

År	Antal försök	Sortmedeltal		Olivin	
		kg/ha	%	kg/ha	%
2008	38	400	4	350	4
2009	35	600	7	640	8
2010	37	390	5	360	5
2011	19	620	8	680	9
2012	20	1330	16	1450	18

Av tabell 2 framgår avkastningens årsvariation. Denna tabell ger en god uppfattning om odlings-säkerheten, som påverkas av kalla vintrar, torra och sjukdomsangrepp. Det framgår också vilka sorter som visar en vikande avkastningstrend.

I tabell 3a visas odlingsegenskaper och kärnkvalitet i behandlade led. Vinterhårdigheten bedöms som total andel överlevande gröna blad, satt i relation till en fullt övervintrande sort. Övervintringsförågan är en komplex egenskap och består förutom av förmåga att klara låga temperaturer under vintern, även av möjlighet att tillväxa under svala och regniga höstar, klara ett snötäcke med svampangrepp eller hårda vårvindar över tjälad mark. Sorterna kan därför uppträda olika under olika år. Även lokala variationer i klimat, snötäcke eller förfrukt, växtföljd och växtnäingsstatus påverkar övervintringen. Det kan därför förekomma

stora skillnader i övervintringen, även om avståndet är litet mellan odlingarna. Väderleken under vår och försommar spelar stor roll för möjligheterna att kompensera en kraftig utvintring.

Bedömningarna av vinterhårdigheten i tabell 3a och 3b visar relativt små skillnader. De mer provade sorterna SW Harnesk, Olivin, Opus, Kranich och Loyal har haft god övervintring och kan betecknas som vintersäkra i det nuvarande sortimentet. Ellvis har också klarat vintern bra, men drabbades av snömögel 2010 pga felaktig betning. Sorter som skadas av vintern är tex. Boomer och Audi. Flera av de nyare sorterna visar också god övervintring, tex. Brons, Beate, Mariboss, Frontal, Ceylon, Cymbal och Praktik.

Odlingsegenskaperna har efterhand förändrats och särskilt har strålängden minskat, speciellt i svenska och engelska sorter. Korta sorter är tex. SW Harnesk, Nimbus, och Ceylon. De längsta sorterna är Olivin, Skagen, Julius och Hymack. Även mognadstiden har förändrats, med ett större inslag av tidigt mognande sorter, tex. Kranich och Praktik och särskilt Cubus. Sena sorter är Audi, Brons och Mariboss. Skillnaden i mognadstid är enligt flerårsmedeltalen som mest 6 dagar. Under torra och varma år minskar skillnaden, men under regniga år kan den bli större.

Stråstyrkan är god för flertalet sorter. Under nederbördsrika somrar kan dock de flesta sorter drabbas av liggsäd, även om det är ovanligt. I södra Sverige förekom liggsäd senast 2006 och 2007. Sorter med risk för nedsatt stråstyrka är främst Cubus, Loyal, Skagen och Frontal. Tidigt mognande sorter, som Cubus, kan missgynnas vid stråstyrkegraderingen, som görs vid skörde-tillfället. Eftersom alla sorter skördes samtidigt, innebär det att de tidiga sorterna står längre på fältet i moget tillstånd.

Den yttre kärnkvaliteten beskrivs med rymdvikt och tusenkornvikt. Bästa rymdvikt har brödvetesorterna, t.ex. Olivin och Praktik, medan särskilt Nimbus och Mariboss har låg rymdvikt. De mest storkörniga sorterna är Opus, Skagen och Julius, medan SW Harnesk, Skalmeje och Cumulus är exempel på sorter med liten kärna.

Falltalet är sortberoende men naturligtvis även avhängigt väderleken. Låga falltal har varit ganska sällsynta under 1990-talet, men förekom särskilt 1998 och i en del områden även 1999. Därefter har påfrestningarna på falltalet varit små, tills hösten 2006, då stora delar av brödsädesskörden förstördes, särskilt i södra Sverige. År 2008 var falltalen ännu sämre, och framförallt i Mellansverige förstördes brödsäden och även 2010 och 2011 förekom det låga falltal i södra Sverige. Sorter

Tabell 1a. *Höstvete*. Övervintring 2012. Jämförelse mellan fyra försök med kraftig utvintring i södra Halland - västra Skåne och övriga försök i landet.

Sort	Avkastning, kg/ha, rel.tal				Övervintring, 0–100		"Kompensationsindex"*	
	Stora skador		Normala skador		A	A–G	A	A–G
	A	Ant	A–G	Ant				
Sortblandning	7400	4	9220	21	67	92	110	100
Sortmedel	72	4	99	21	50	87	144	114
SW Harnesk	90	4	96	21	66	91	136	105
Olivin	112	4	95	21	76	91	147	104
Cubus	38	2	98	19	26	86	146	114
Opus	66	3	100	21	35	89	189	112
Ellvis	93	4	103	21	67	93	139	111
Kranich	85	4	97	21	68	89	125	109
Boomer	61	3	101	19	35	88	174	115
Skalmeje	25	2	96	19	14	73	179	132
Loyal	78	4	100	21	62	91	126	110
Hereford	69	2	109	21	33	86	209	127
Audi	82	4	100	19	60	87	137	115
Skagen	107	4	104	19	79	93	135	112
Cumulus	72	4	97	19	61	90	118	108
Nimbus	82	3	99	19	46	89	178	111
Brons	100	4	101	19	63	91	159	111
Beate	75	4	99	19	66	93	114	106
Mariboss	111	4	107	21	71	92	156	116
Frontal	75	4	107	19	58	93	129	115
Ceylon	119	4	97	16	94	94	127	103
Cymbal	74	4	98	17	49	91	151	108
Praktik	81	4	101	18	68	92	119	110
Julius	116	4	106	19	76	89	153	119
Hymack	89	3	108	19	58	89	153	121
SW 75177	111	2	96	8	74	95	150	101
SW 75450	60	2	96	8	54	92	111	104
Sj 6286003	68	4	104	18	47	90	145	116
Jensen	78	3	101	19	44	86	177	117

*"Kompensationsindex" = kvoten mellan avkastning och övervintring.

med högt falltal är t.ex. Ellvis och Kranich. Många sorter är avsedda för foder- eller industriändamål och har låga falltal, tex. Hereford. Observera att tidiga sorter kan missgynnas ur falltalssynpunkt, eftersom alla sorter skördas samtidigt, vilket gör att tidiga sorter får stå längre tid på fältet i moget tillstånd. Det bör också påpekas att falltalsanalyserna företrädesvis har valts ur försök, där påfrestningarna varit stora och således kan ge lägre falltal än ett medeltal för samtliga utförda försök, eller som ett medeltal för höstveteskörden i stort.

Proteinhalten är högst i Olivin, Kranich och Praktik. Observera dock att sorter med hög avkastning får lägre proteinhalt i sortförsöken, eftersom alla sorter får samma kvävegiva. Fodersorterna

har låg proteinhalt, men hög stärkelsehalt. Särskilt Skalmeje och Cymbal har högt stärkelseinnehåll.

I tabell 4 visas bl.a. sorternas bakningsegenskaper. Bakningsförmågan anges som ml brödvolum per 100 gram mjöl. Vi redovisar numera inte någon klassning av brödvetesorterna. Anledningen är att olika bagerier hanterar råvaran på olika sätt, t.ex. val av degbearbetning eller genom att använda olika mjölblandningar. Därför kan värderingen av sorterna skilja mellan bagerierna.

Sjukdomskänsligheten anges i tabell 5. En rättvis redovisning av sjukdomsförekomsten är svårare att genomföra än t.ex. avkastningsförmågan. Tidiga sorter kan få förhöjda graderingstal, eftersom bedömningen av angreppen sker vid samma

Tabell 1b. *Höstvete*. Avkastning områdesvis 2012, medeltal ob-beh.

Sort	Område									
	A-G	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2012, medeltal obehandlat-behandlat</i>										
Sortblandning	9220	21	10060	5	9440	6	9300	7	6270	2
Sortmedel	99	21	102	5	97	6	99	7	99	2
SW Harnesk	96	21	100	5	96	6	91	7	99	2
Olivin	95	21	96	5	96	6	92	7	93	2
Cubus	98	19	105	5	97	6	98	7		
Opus	100	21	102	5	99	6	105	7	89	2
Ellvis	103	21	107	5	100	6	103	7	104	2
Kranich	97	21	91	5	97	6	103	7	88	2
Boomer	101	19	105	5	97	6	103	7		
Skalmeje	96	19	99	5	93	6	104	7		
Loyal	100	21	107	5	97	6	95	7	105	2
Hereford	109	21	116	5	109	6	107	7	102	2
Audi	100	19	101	5	97	6	105	7		
Skagen	104	19	99	5	98	6	111	7		
Cumulus	97	19	96	5	97	6	100	7		
Nimbus	99	19	101	5	100	6	96	7		
Brons	101	19	107	5	99	6	97	7		
Beate	99	19	104	5	98	6	97	7		
Mariboss	107	21	112	5	104	6	106	7	107	2
Frontal	107	19	105	5	105	6	110	7		
Ceylon	97	16	99	5	97	6	95	4		
Cymbal	98	17	105	5	98	6	88	5		
Praktik	101	18	103	5	100	6	99	6		
Julius	106	19	108	5	102	6	106	7		
Hymack	108	19	107	5	107	6	111	7		
SW 75177	96	8	93	1	96	3	91	3		
SW 75450	96	8	102	1	98	3	89	3		
Sj 6286003	104	18	106	5	103	6	107	6		
Jensen	101	19	107	5	97	6	101	7		

tidpunkt för alla sorter, och då har oftast inte sjukdomsangreppen nått full omfattning i sent mognande sorter. Angreppen kan även uppträda ojämnt i enskilda försök och i olika parceller, och olika raser av patogenerna kan uppträda i olika områden och under olika år. Resistensbrytare kan förändra mottagligheten. Sjukdomsförekomsten påverkas därför påtagligt av att sorterna provats i olika områden och under olika år. I sammanställningarna har skett ett urval så att försök med sortskillnader har prioriterats.

Mjöldagg förekommer i de flesta sorter, främst i Olivin, Ellvis, Boomer och Audi, medan många svenska sorter har låga angrepp. Brunrost angriper sorter som Skalmeje, Skagen och Mariboss. Gulrost är en aggressiv svamp, som kan ge stora

skördeföruster i känsliga sorter. Svampen har historiskt påträffas relativt sällan i någon större omfattning, senast 1990, men från 2007 har angreppen ökat, vilket föranleder ökad uppmärksamhet. År 2009 förekom mycket kraftiga angrepp i sorten Tulsa. Olika gulrostraser har förekommit under olika år. Mest mottagliga sorter 2012 var Kranich, Audi, Cumulus och Nimbus. Bladfläcksjuka angriper samtliga sorter i ungefär samma utsträckning. Förekomsten har minskat under senare år. Svartpricksjuka har däremot börjat uppträda mera allmänt, särskilt i södra Sverige. Ingen sort har fullgod resistens.

Känslighet för *axfusarios*, tabell 6, har undersökts i svenska försök sedan 2009. I dessa försök används en konstgjord infektionskälla i form av infekterade

Tabell 1c. *Höstvete*. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat, obehandlat. Mätare: Sortblandning

Sort	Område													
	A–G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>														
Sortblandning	7880	144	9670	35	8500	26	7580	5	8430	34	7790	39	5750	5
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>														
Sortmedel	100	145	100	35	102	26	96	5	99	34	99	40	101	5
SW Harnesk	99	135	100	32	101	25	98	5	97	32	100	36	103	5
Olivin	97	140	97	32	98	25	96	5	97	34	96	39	98	5
Cubus	97	58	95	23	102	15			96	9	96	11		
Opus	102	116	99	26	104	23	96	5	103	26	101	31	99	5
Ellvis	101	114	103	24	101	23	100	5	100	26	97	31	98	5
Kranich	97	107	97	24	94	19	86	2	99	26	97	31	99	5
Boomer	97	95	98	22	102	13	91	2	95	26	96	30	99	2
Skalmeje	99	90	94	25	101	19	93	3	100	20	100	23		
Loyal	102	92	105	21	106	14	96	1	99	24	100	27	105	5
Hereford	107	109	106	26	110	23	103	5	107	26	102	27	100	2
Audi	102	81	100	21	97	14			101	22	101	24		
Skagen	101	36	101	9	100	7			101	10	106	10		
Cumulus	99	54	101	12	94	11			97	15	97	16		
Nimbus	101	54	106	12	99	11			99	15	99	16		
<i>Provade 4 år</i>														
Brons	108	54	111	12	110	11			107	15	104	16		
Beate	103	54	104	12	106	11			101	15	99	16		
Mariboss	110	43	110	11	111	10			106	9	110	11	113	2
Frontal	107	54	105	12	108	11			107	15	105	16		
<i>Provade 3 år</i>														
Ceylon	102	33	105	7	103	6			99	10	99	10		
Cymbal	101	33	110	7	101	6			99	10	93	10		
Praktik	105	34	112	7	105	6			102	10	100	11		
Julius	108	45	107	9	112	10			107	12	107	14		
Hymack	110	41	109	6	109	9			108	12	111	14		
<i>Provade 2 år</i>														
SW 75177	99	15	107	4	97	1			97	4	94	6		
SW 75450	99	15	102	4	97	1			95	4	95	6		
Sj 6286003	105	28	100	5	103	7			104	8	108	8		
Jensen	104	29	100	5	107	7			100	8	106	9		

kärnor som sprids på marken. Försöken vattnas sedan flera gånger om dagen under blomningen. Angreppen blir därför större än vad man vanligen får i bruksodlingar, men visar skillnader i sorternas känslighet. För information om axfusarios och utförlig information om resistens- och sjukdomsförhållanden i våra lantbruksväxter, samt lämpliga preparat, hänvisas till Jordbruksverkets växtskyddscentraler, t.ex. den årligen utkommande publikationen "Bekämpningsrekommendationer, Svampar och Insekter", som finns på Jordbruksverkets hemsida.

SORTBLANDNINGEN är uteslutande vald för att ge god odlingssäkerhet och bra avkastning

under skiftande förhållanden, för att på så sätt ge tillförlitliga relativa tal för avkastningen. Syftet är att underlätta jämförelser mellan olika sorter under olika år. En enskild mätarsort påverkas mer av årsmån, utsädeskvalitet, mm. Däremot är sortblandningen inte avsedd för praktiskt lantbruk och jämförelser med sortblandningen är därför av mindre intresse. Sortblandningarna har varit: 2008 och 2009: SW Harnesk, Olivin, Tulsa, Opus. 2010: SW Harnesk, Olivin, Opus, Ellvis. 2011: Olivin, Opus, Ellvis. Kranich. 2012: Olivin, Kranich, Ellvis, Boomer.

SW HARNESK, brödvete som har medelhög avkastning i samtliga områden. Sorten har god

Tabell 2. *Höstvete*. Avkastning årsvis. Mätare Sortblandning. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	10180	9820	8040	8970	10540	9650	7850	7900	7760	9360
<i>Rel. tal. Sortbl. = 100</i>										
Sortmedel	101	106	103	100	101	97	102	103	99	98
SW Harnesk	103	102	96	97	101	102	101	104	99	93
Olivin	94	97	99	99	98	92	100	100	100	94
Cubus	99	103	91	100	101				95	97
Opus	104	105	104	98	99	100	99	103	99	102
Ellvis	102	102	97	101	107	101	101	84	97	101
Kranich	93	97	100	101	91	90	101	99	98	100
Boomer	99	103	95	102	101	86	98	92	97	101
Skalmeje	103	104	93	100	92	100	97		98	99
Loyal	104	111	103	101	107	102	103	103	102	96
Hereford	112	116	102	102	112	95	104	104	104	108
Audi	108	112	108	95	99	103	103	102	92	101
Skagen	96	99			101	95	104			105
Cumulus	114	112	109	102	94	104	99	101	97	98
Nimbus	115	113	112	103	101	110	106	102	101	98
Brons		108	110	109	108		106	112	109	98
Beate		109	111	104	103		100	110	103	98
Mariboss		112		106	112				111	105
Frontal		112	105	97	105		105	105	105	107
Ceylon			104	99	100			108	102	96
Cymbal			107	107	105			104	102	94
Praktik			112	106	104			100	102	100
Julius			106	103	108			110	107	104
Hymack				108	106			107	111	109
SW 75177				98	102				98	94
SW 75450				104	104				105	93
Sj 6286003				105	104				108	105
Jensen				101	104				104	99

övervintringsförmåga. Harnesk är medeltidigt mognande och kortvuxen med god stråstyrka. Kärnan är ganska liten och rymdvikten medelhög. Proteinhalten är låg och falltalet medelhögt. Sorten har hög brödvolyum.

OLIVIN (EU) är ett tyskt brödvete med medelhög avkastning och mycket god övervintringsförmåga. Olivin mognar medeltidigt, är ganska lång och har relativt god stråstyrka. Kvaliteten är genomgående god. Kärnan är relativt liten men rymdvikten är hög. Proteinhalten är hög och falltalet högt. Bakningsegenskaperna är goda med hög brödvolyum. Olivin angrips av mjöldagg och i viss mån av gulrost, men synes för övrigt ha god resistens och ger små skördeökningar vid svampbehandling.

CUBUS (EU), särskilt tidigt brödvete från Tyskland, har visat medelhög avkastning i södra Sverige.

Sorten övervintrar något sämre än Olivin. Cubus är mycket tidig, kortvuxen men har ganska svag stråstyrka. Kärnan är medelstor och rymdvikten hög. Proteinhalten är medellåg och falltalet ganska lågt. Falltal och stråstyrka kan dock ha påverkats av den för sorten sena skördetidpunkten. Cubus har något låg brödvolyum.

OPUS (EU) från Tyskland har medelhög avkastning. Sorten är medeltidigt mognande, medellång med något svag stråstyrka. Sorten är storkärnig och rymdvikten något låg. Proteinhalten är låg. Sorten har högt stärkelseinnehåll.

ELLVIS (EU) är ett tyskt brödvete med god vinterhärdighet och med medelhög avkastning i samtliga odlingsområden. Den är medellång med god stråstyrka och medeltidig mognad. Sorten har medelhög rymdviikt och medelstor

Tabell 3a. *Höstvete*. Odlingsegenskaper och kärnkvalitet. Flerårsmedeltal, behandlade led

Sort	Vinter- hårdighet, 100–0*	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Protein- halt, % av ts	Stärkel- se, % av ts	Fall- tal, sek	Fält- groning, %
<i>2008–2012, behandlat</i>											
Sortblandning	91	82	91	315	19,5	792	44,2	12,0	71,5	322	4
Sortmedel	88	76	90	316	19,9	780	45,6	11,8	71,6	300	5
SW Harnesk	91	72	89	316	19,4	787	43,3	11,5	71,5	338	4
Olivin	91	87	87	316	19,6	814	43,7	12,5	71,2	327	3
Cubus	88	75	83	312	19,0	800	45,9	11,7	71,7	307	5
Opus	89	80	88	315	19,3	784	50,1	11,6	72,3	272	3
Ellvis	86	79	92	315	19,6	783	44,1	12,0	71,0	367	1
Kranich	89	76	92	314	19,0	786	44,0	12,3	72,0	363	2
Boomer	86	73	94	315	19,6	791	46,0	11,8	72,1	326	3
Skalmeje	84	78	93	316	19,9	792	43,2	11,5	72,9	344	1
Loyal	91	77	85	316	19,1	761	45,0	11,2	72,0	298	4
Hereford	87	76	89	316	19,9	765	47,2	11,0	72,2	209	18
Audi	86	76	91	317	20,2	758	43,4	11,3	71,6	249	6
Skagen	91	84	83	315	20,0	793	49,6	12,5	70,7	383	3
Cumulus	89	76	95	316	19,8	788	43,2	11,7	72,2	276	4
Nimbus	89	71	92	315	19,8	753	46,9	10,7	72,0	211	4
Brons	93	74	96	317	21,5	784	44,2	11,5	72,1	267	4
Beate	93	73	95	315	20,1	794	47,0	11,4	71,8	271	4
Mariboss	91	79	87	318	19,6	750	44,2	10,9	71,3	282	3
Frontal	92	78	81	315	19,1	773	45,7	11,7	72,1	222	5
Ceylon	93	72	94	316	19,8	791	44,1	11,7	72,0	334	4
Cymbal	90	73	96	315	19,1	778	45,6	11,4	72,6	348	4
Praktik	91	75	92	314	19,5	810	45,2	12,3	72,0	346	4
Julius	92	83	95	316	21,1	802	49,6	11,7	71,2	336	4
Hymack	91	91	87	316	19,5	787	45,2	11,3	72,2	245	4
SW 75177	92	75	96	316	20,3	789	42,0	12,3	71,0	321	3
SW 75450	91	72	96	316	20,1	778	48,6	11,6	71,3	340	3
Sj 6286003	89	75	92	314	18,9	758	41,3	11,0	71,6	230	4
Jensen	88	80	87	317	20,2	781	43,1	11,2	71,6	359	3

kärna. Proteinhalten är medelhög, falltalet högt och brödvolymen ganska hög.

KRANICH, tyskt brödvete med mycket tidig mognad och medelhög avkastning. Den är medellång med god stråstyrka. Sorten har medelhög rymdvikt och relativt liten kärna med hög proteinhalt, högt falltal och ganska hög brödvolym.

BOOMER (EU), brödvete från Tyskland. Sorten är kortvuxen med mycket bra stråstyrka och tidig mognad. Den har relativt hög rymdvikt och stor kärna med medelhög proteinhalt och medelhög brödvolym. Avkastningen är något låg.

SKALMEJE (EU), tyskt fodervete med medelhög avkastning. Den är medellång och har mycket

god stråstyrka. Skalmeje mognar medeltidigt, har medelhög rymdvikt och liten kärna med mycket hög stärkelsehalt.

LOYAL, foder/industrivete med hög stärkelsehalt. Avkastningen är hög i samtliga odlingsområden. Sorten är medellång, men något stråsvag. Den mognar medeltidigt och har låg rymdvikt och ganska liten kärna. Låg proteinhalt men bra falltal.

HEREFORD (EU) är en dansk foder/industrisort med mycket hög avkastning. Den är medellång med medelgod stråstyrka och medeltidig mognad. Den har låg rymdvikt, är storkärnig med låg proteinhalt, hög stärkelsehalt och lågt falltal.

AUDI (EU), högavkastande medelkort sort från

Tabell 3b. *Höstvete*, övervintring, 0–100, områdesvis och årsvis

Sort	Område							År				
	A–G	A	B	C	D+E	F	G	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	91	93	93	91	88	90	84	94	95	86	88	92
Sortmedel	88	89	90	91	83	87	83	92	93	85	84	88
SW Harnesk	90	93	93	92	87	90	86	92	93	89	86	91
Olivin	91	94	95	90	87	89	86	91	94	88	88	91
Cubus	87	85	91		82	90		94	91	81	84	86
Opus	90	89	92	92	86	90	83	92	95	87	85	89
Ellvis	86	94	81	91	82	84	68	94	93	64	88	93
Kranich	90	92	92	91	85	90	87	91	93	87	87	88
Boomer	86	88	83	93	79	88		87	94	75	87	88
Skalmeje	84	77	93	87	76	88		92	92	82	83	73
Loyal	91	92	92		86	91	86	93	98	85	87	91
Hereford	87	88	89	92	85	85		93	88	84	83	86
Audi	84	86	85		79	84		88	90	82	73	87
Skagen	90	94	91		88	89		90	93			93
Cumulus	89	89	90		85	88			92	84	85	89
Nimbus	88	93	92		84	85			91	86	84	89
Brons	92	99	94		88	91			94	90	91	91
Beate	92	95	94		88	90			92	90	88	93
Mariboss	91	94	93		86	89			93		87	92
Frontal	92	95	94		90	89			93	88	90	93
Ceylon	92	97	93		88	91				88	87	94
Cymbal	91	93	92		86	91				86	88	91
Praktik	92	96	93		89	89				86	90	92
Julius	92	95	93		89	89				90	90	89
Hymack	90	91	90		85	90				89	85	89
SW 75177	93	100			87	90					88	94
SW 75450	91	91			88	91					88	91
Sj 6286003	90	91	88		87	90					86	90
Jensen	87	89	90		81	89					86	86

Danmark med medelgod stråstyrka och sen mognad. Rymdvikten är låg, kärnan relativt liten med låg proteinhalt och lågt falltal.

SKAGEN (EU) är en dansk sort med medelhög avkastning. Den förefaller att ge bäst resultat i Mälardalen. Sorten är högvuxen och relativt stråsvag. Den har relativt hög rymdvikt och stor kärna med hög proteinhalt och bra falltal.

CUMULUS, är ett stärkelse/kvarnvetete med hög avkastning. Sorten är medellång och stråstyv och mognar medelsent. Rymdvikten är högre än genomsnittligt medan tusenkornvikten är låg. Stärkelseinnehållet är högt. Falltalet är medelhögt.

NIMBUS, stärkelse/fodervete med särskilt hög avkastning. Sorten är kortvuxen och stråstyv

och mognar relativt sent. Rymdvikten är låg men kärnvikten hög. Stärkelseinnehållet är relativt högt. Falltalet är lägre än genomsnittligt.

BRONS, vinterhärdig, medelkort, mycket högvakastande brödsort med mycket god stråstyrka och sen mognad. Rymdvikten är relativt hög medan kärnan är ganska liten.

BEATE, vinterhärdig, kortvuxen, mycket stråstyv och mycket högvakastande sort med medellång mognad. Rymdvikten är relativt hög och kärnan är stor.

MARIBOSS (EU), dansk fodersort med särskilt hög avkastning i skilda delar av landet. Den är sent mognande, medellång och har medelgod stråstyrka. Sorten har låg rymdvikt och låg proteinhalt.

Tabell 4. *Höstvete*. Bakningsegenskaper.
Två-årsmedeltal, behandlade led.
Mätare Olivin

Sort	Brödvolyml* Mätare Olivin	Antal prov- bakningar
Olivin	1089	10
SW Harnesk	-78	15
Cubus	-174	3
Opus	-112	6
Mulan	-143	7
Ellvis	-69	6
Kranich	-109	6
Boomer	-119	3
Skalmeje	-	
Loyal	-273	2
Hereford		
Aurora	-96	3
Audi		
Skagen		
Cumulus	-166	4
Nimbus	-235	4
<i>Provade 4 år</i>		
Kerubino		
Brons	-34	3
Beate	-150	1
Mariboss		
Frontal	-64	3
<i>Provade 3 år</i>		
Ceylon	-29	3
Cymbal	-101	3
Praktik	-112	3
Julius		
Hymack		
<i>Provade 2 år</i>		
SW 75177	-64	2
SW 75450		
Pentadur		
Kepler		
Razzano		
Sj 6286003		
Stigg		
Jensen		

*Brödvolyml, ml/100 g mjöl. Resultat från officiella och kvarntekniska försök.

FRONTAL, tysk sort med hög avkastning. Den är medelkort och något stråsvag och mognar medeltidigt. Tusenkornvikten är medelhög och rymdvikten medellåg. Falltalet är lågt.

CEYLON, högavkastande och kortvuxen sort med mycket bra stråstyrka och medelsen mognad.

Rymdvikten är relativt hög. Falltalet är mycket högt och bakningsegenskaperna goda.

CYMBAL har mycket hög avkastning. Sorten är kort med mycket bra stråstyrka. Mognaden är medeltidigt. Falltalet är mycket högt och bakningsegenskaperna goda.

PRAKTIK, tyskt brödvete med medelhög avkastning och tidig mognad. Den är kortvuxen med god stråstyrka. Praktik har god kvalitet med hög rymdvikt och proteinhalt och stor kärna med högt falltal och god bakningsförmåga

JULIUS (EU), tysk brödvetesort med mycket hög avkastning. Sorten är relativt lång, men har mycket bra stråstyrka. Julius mognar medelsent. Sorten har god kvalitet med hög rymdvikt och stor kärna med högt falltal.

HYMACK (EU), mycket högavkastande hybridsort från Tyskland. Sorten är lång med ordinär stråstyrka och medelsen mognad. Kärnkvaliteten är ordinär med något lågt falltal.

Följande sorter har endast provats två år och vissa resultat är preliminära:

SW 75177, brödvete med medelhög avkastning. Sorten har god övervintring, är medelkort med mycket god stråstyrka. Rymdvikten är högre än genomsnittligt, men kärnan är mycket liten, medan proteinhalt och falltal är på relativt hög nivå.

SW 75450, högavkastande och kortvuxen sort med mycket god stråstyrka och medelsen mognad. Den har medelhög rymdvikt och stor kärna med högt falltal.

SJ 6286003 (EU), dansk sort med mycket hög avkastning. Den är medelkort och har medelgod stråstyrka samt tidig mognad. Sorten har en mycket liten kärna med låg rymdvikt och lågt falltal.

JENSEN (EU), dansk sort med hög avkastning. Den är längre än genomsnittligt och mognar sent. Rymdvikten är medelhög och kärnan ganska liten med högt falltal.

Tabell 5. Höstvete. Sjukdomsförekomst, 0–100, årsvis

Sort	Brunrost					Gulrost					Mjöldagg				
	2008	-09	-10	-11	-12	2008	-09	-10	-11	-12	2008	-09	-10	-11	-12
Sortblandning	4	3	2	1	1	6	9	0	2	8	5	6	6	8	3
Sortmedel	4	5	2	2	2	0	1	1	1	8	2	5	6	7	2
SW Harnesk	6	6	1	1	1	0	0	1	0	1	2	5	5	6	2
Olivin	1	7	2	2	1	1	3	1	2	8	2	6	9	16	3
Cubus	4	5		4	1		0	1	0	1	1	6	4	2	2
Opus	2	7		1	1	1	1	1	4	5	2	5	7	6	3
Ellvis	0	4	1	2	1			1	0	1	2	6	7	11	6
Kranich	4	1		0	0		0	1	2	20	1	6	4	8	2
Boomer	3	3		0	1	0	0	1	0	2	3	8	10	8	3
Skalmeje	16	9		2	5		0	1	0	3	2	5	5	3	4
Loyal	3	8	5	2	0	0	8	1	2	5		5	1	7	1
Hereford	3	4	2	2	2		1	1	0	2	2	5	5	7	4
Audi	3	3	6	1	1		1	0	2	39	2	8	21	5	6
Skagen	4	10			1					1	2	6			0
Cumulus		4	2	2	4		2	0	4	45		3	3	3	1
Nimbus		2	2	0	0			0	0	17		3	3	4	2
Brons		5	2	3	2		2	0	1	1		3	3	3	
Beate		2	2	0	3			0	0	2		3	3	7	2
Mariboss		8		7	9		2		0	2		5		3	3
Frontal		2	2		0			1	0	4		3	7	4	2
Ceylon			2	2	0			1	2	1			7		2
Cymbal			3	4	4			1	1	6			2		
Praktik			2		0			2	2	4			4		1
Julius			2	1	1			0	4	1			8	5	
Hymack				0	1				0	6				5	3
SW 75177				3	1				2	3					
SW 75450				10	3				2	19					
Sj 6286003				1	8				1	16				8	7
Jensen					2				1	2				5	2

(Höstvete forts. nästa sida)

Tabell 5. Höstvetete, fortsättning. Sjukdomsförekomst, 0–100, och behandlingseffekt, kg/ha, årsvis

Sort	Svartpricksjuka					Ergosterol, mg/kg					Merskörd för behandling*				
	2008	-09	-10	-11	-12	2008	-09	-10	-11	-12	2008	-09	-10	-11	-12
Sortblandning	2	9	8	19	10	16	11	13	13	12	424	1055	413	540	1259
Sortmedel	3	6	8	18	11	17	12	14	14	12					
SW Harnesk	7	10	15	21	25	16	11	14	13	11	415	867	624	779	1935
Olivin	3	12	8	18	17	16	10	12	12	11	408	726	431	638	1547
Cubus	10	7	11	21	17	25	12	14	14	12	553	575	466	575	1537
Opus	3	7	7	22	12	16	11	14	13	11	568	790	474	593	1148
Ellvis	1	4	4	17	6	16	12	14	14	12	412	622	258	467	1111
Kranich	1	4	6	16	7	17	11	13	13	11	279	671	506	427	1470
Boomer	1	7	6	20	8	17	12	14	15	13	313	580	470	472	1340
Skalmeje	2	5	7	14	4	17	12	13	13	11	656	517	397	667	1123
Loyal		13	17	21	16	16	13	14	14	13	577	1031	657	801	1741
Hereford	1	4	6	16	9	17	13	14	15	14	467	714	441	471	1567
Audi		3	3	15	7	16	12	14	14	14	608	728	540	598	2519
Skagen		5			7	17	12			12	329	644			1106
Cumulus		5	8	14	4		12	14	14	12		720	358	669	2692
Nimbus		6	15	18	31		12	15	14	13		770	893	816	2531
Brons		4	4	13	6		12	14	14	12		647	497	564	984
Beate		8	10	29	15		11	14	14	11		729	711	678	1726
Mariboss		6		13	8		12		13	12		1111		475	1646
Frontal		3	4	14	7		11	14	14	12		496	328	485	1260
Ceylon			14	22	16			14	13	11			645	447	1385
Cymbal			10	24	15			15	14	13			655	771	2063
Praktik			9	31	15			15	13	10			362	382	939
Julius			10	13	5			14	13	11			586	622	1053
Hymack			1	12	12			13	13	11			283	508	1353
SW 75177				23	17				12	11				427	1364
SW 75450				23	14				13	12				692	2162
Sj 6286003				16	7				14	13				630	2053
Jensen				20	8				13	12				475	1370

Tabell 6. *Höstvete*. Känslighet för axfusarios

Sort	Axfusarios, 0–100				DON, mg/kg			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Petrus	4	3	1	7	33	17	42	29
Kosack	3	3		9	45	25		68
SW Harnesk	19	32	13		50	52	35	
Olivin	20	10	4		48	24	20	
Cubus	35	21	16		58	48	33	
Opus	41	31	36	36	67	57	46	49
Ellvis	23	12	10		45	33	31	
Kranich	20	9	5		71	39	33	
Boomer	49	18	31		61	57	33	
Skalmeje	15	15	2		57	41	21	
Loyal	37	21	24		57	65	45	
Hereford	56	25	18		62	61	54	
Inspiration		16	19			58	50	
Audi	36	24	19		76	64	47	
Skagen				12				38
Cumulus	26	26	8		48	46	36	
Nimbus	45	35	22		56	68	56	
Kerubino	49		14	22	50		35	97
Brons	40	26	16		65	69	35	
Beate	40	22	27		47	46	33	
Mariboss	24		17	25	49		40	46
Frontal		14	21			52	32	
Ceylon		22	16			61	43	
Cymbal		27	29			54	39	
Praktik		20	18			36	34	
Julius			19	28			36	67
Hymack			3	9			28	44
SW 75177			9	18			27	41
SW 75450			49	80			49	49
Sj 6286003			23	51			35	65
Jensen			24	33			66	38

Ett försök 2009, 2011 och 2012, två försök 2010. Provocerande försök med tillförd smittkälla och daglig bevattning.

(*Höstvete forts. nästa sida*)

Tabell 7. *Höstvete*. Avkastningskomponenter. Resultat från behandlade led 2010–2012

Sort	Område A–F					
	Ant. förs.	Kärn-skörd	Antal ax/m ²	TKV, g	Antal kärnor per m ²	Antal ax per ax
Sortblandning	23	9540	475	45,1	21153	45
Sortmedel	23	9520	492	46,2	20606	42
SW Harnesk	23	9720	503	44,0	22091	44
Olivin	23	9470	459	44,3	21377	47
Cubus	17	9230	449	46,2	19978	44
Opus	23	9590	432	50,9	18841	44
Ellvis	23	9410	480	44,5	21146	44
Kranich	23	9390	495	44,4	21149	43
Boomer	23	9420	503	46,8	20128	40
Skalmeje	17	8920	453	43,5	20506	45
Loyal	23	9890	503	45,6	21689	43
Hereford	21	10080	513	47,9	21044	41
Inspiration	23	9760	483	49,1	19878	41
Audi	23	9880	475	43,7	22609	48

Avkastningskomponenter. Olika sorter bygger skörden på olika sätt, t.ex. med större eller mindre bestockning (axantal per m²). Odlingssmiljön har emellertid stor inverkan. Tabellen skall därför ses som en beskrivning av vilka komponenter som skall befrämjas genom riktade odlingsinsatser.

Höstkorn

Höstkorn har svag vinterhärdighet och odlas nästan uteslutande i södra Götalands slätt- och kustbygder. Enstaka odlingar har dock vissa år förekommit med gott resultat ända upp i Mälardalen och sedan hösten 2007 anläggs sortförsök i Skåne, Kalmartrakten, Östergötland, Västergötland och Mälardalen. Höstkornet mognar tidigast av spannmålsarterna. Samtliga sorter är tvåradskorn.

Under 2012 skördades 6 försök. Höstkornet övervintrade relativt bra men avkastningen var under medel i södra Sverige. Under perioden 2008–2012 har 31 försök genomförts. Försöken har utförts utan och med svampbehandling i två av de fyra upprepningarna (tabellerna 1a–b). Sorternas resultat har varierat under de olika åren, till största delen beroende på förhållandena under vintern. Apropos är vanligen den mest högavkastande sorten, följd av Matros (tabell 2).

Egenskaperna är samlade i tabell 3. Övervintringsgraderingarna har varit få och visar i allmänhet ganska små skillnader mellan sorterna. Apropos och Matros har övervintrat bäst. Övervintringsgraderingarna är dock i vissa fall osäkra. I en del försök har höstkornet skyddats av ett snötäcke, med små skillnader som följd. Å andra sidan har en del försök med stark och utslagsgivande utvintring inte medtagits i sammanställningarna pga. mycket låg avkastning. Avkastningssiffrorna kan därför ge en bättre vägledning om vinterhärdigheten. Samtliga sorter har god stråstyrkan. Den bästa rymdvikten har Gospel som också har högst tusenkornvikt. Höstkornet har i allmänhet haft ganska svag resistens mot sjukdomar, men resistensegenskaperna har förbättrats i de nyare sorterna, tex. visar Apropos och Matros små angrepp av mjöldagg.

APROPOS (EU), dansk tvåradssort med god övervintring och särskilt hög avkastning i skilda delar av landet. Rymdvikten är medelhög och kärnvikten medellåg. Den har små mjöldaggsangrepp.

ANISSETTE (EU), dansk relativt kort tvåradssort med medelhög avkastning. Den har relativt hög rymdvykt och stor kärna. Övervintringen förefaller vara god. Sorten angrips av mjöldagg.

MATROS (EU), dansk tvåradssort med särskilt hög avkastning och bra vinterhärdighet. Sorten har god kärnkvalitet och goda resistensegenskaper.

Följande sort har provats två år och en del resultat är preliminära:

GOSPEL (EU), tvåradskorn från Danmark har medelhög avkastning och god kärnkvalitet.

Tabell 1a. *Höstkorn*. Avkastning områdesvis, flerårsmedeltal. Mätare Apropos

Sort	Område									
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>										
Apropos	8720	29	9880	11	8810	10	7270	7	9320	1
<i>Rel.tal. Apropos=100</i>										
Anisette	90	31	93	11	87	10	92	8	81	2
<i>Provade 3 år</i>										
Matros	99	19	99	7	98	6	97	5	106	1
<i>Provade 2 år</i>										
Gospel	93	13	93	5	94	4	92	3	87	1

Tabell 1b. *Höstkorn*. Avkastning områdesvis, behandlat. Mätare Apropos

Sort	Område									
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>										
Apropos	8970	29	10160	11	8770	10	7500	7	9510	1
<i>Rel.tal. Apropos=100</i>										
Anisette	95	31	98	11	93	10	94	8	84	2
<i>Provade 3 år</i>										
Matros	100	19	99	7	98	6	101	5	107	1
<i>Provade 2 år</i>										
Gospel	94	13	93	5	97	4	94	3	86	1

Tabell 2. *Höstkorn*. Avkastning årsvis. Mätare Apropos. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F*			
	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Apropos	10560	9910	8250	7500	10530	6640	7380	7400	7040
<i>Rel.tal. Apropos=100</i>									
Anisette	93	89	94	91	97	99	85	87	91
Matros			100	103	98		94	106	93
Gospel				97	93			92	86

*Ett försök i Västergötland 2012. Försöken utvintrade i Östergötland och Mälardalen.

Tabell 3a. *Höstkorn*. Odlingsegenskaper, flerårsmedeltal. Behandlade led

Sort	Över- vintring, 100–0*	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Strå- brytning, 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %
<i>2008–2012, behandlat</i>						
Apropos	91	77	93	19	306	17,7
Anisette	86	74	94	15	306	17,1
<i>Provade 3 år</i>						
Matros	90	80	90	31	306	17,2
<i>Provade 2 år</i>						
Gospel	85	79	91	17	306	17,4

*100=allt övervintrat, full stråstyrka resp. allt stråbrutet.

Tabell 3b. *Höstkorn*. Kärnkvalitet, behandlade led och sjukdomar, obehandlat.

Sort	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Protein- halt, % av ts	Stärkel- sehalt, % av ts	Sköld- fläck, %	Blad- fläck, %	Mjöl- dagg, %	Korn- rost, %
<i>2008–2012</i>								
Apropos	682	53,4	10,7	60,2	3	2	2	1
Anisette	688	57,3	11,5	60,3	3	3	7	1
<i>Provade 3 år</i>								
Matros	692	57,1	11,2	59,9	1	7	2	1
<i>Provade 2 år</i>								
Gospel	709	59,9	11,3	60,5	11		5	1

Rågvete

Rågvete har hög avkastningspotential och passar på alla jordar utom de styvaste lerorna. De största arealerna finns i Götalands slättbygder, men odlingen har gått bra även i Svealand. Rågvete har bättre vinterhärdighet än höstkorn, sämre än råg, men de bästa rågvetesorterna är lika härdiga som bra höstvetesorter. Det finns dock sorter med svag vinterhärdighet. Sorterna kommer främst från Polen, Tyskland och Holland. Mätarsort är Tulus.

Under 2012 skördades 15 försök och för perioden 2008–2012 totalt 68 försök. Årets avkastning återfinns i tabell 1a. Avkastningen 2012 blev den högsta under den senaste femårsperioden. Gulrostangrepp förekom, men i mindre omfattning än

särskilt 2009 och 2010. De mest högavkastande sorterna är Empero, Sequenz och Remiko samt i södra Sverige Borwo. Detta framgår även av tabell 2, där odlingssäkerheten belyses genom att avkastningen redovisas årsvis.

Rågvetesorterna provas med och utan behandling (tabell 1 b–c). Skördeökningarna är i allmänhet mindre än i höstvetet, utom 2009–2011, då gulrosten gav stora skördesänkningar. Den årsvisa behandlingseffekten för sortmedeltalet, och som jämförelse för den känsliga sorten Dinaro, under de senaste åren visas i tablan på följande sida.

Sorternas egenskaper anges i tabell 3. Skillnaderna i övervintring är enligt graderingarna små. Rågvetesorterna är i allmänhet ganska långa. De

År	Antal försök	Sortmedeltal		Dinaro	
		kg/ha	%	kg/ha	%
2008	15	390	4	370	4
2009	14	660	9	2680	51
2010	16	790	10	1630	24
2011	14	730	10	970	14
2012	14	760	8	-	-

kortaste är Empero och Remiko. Stråstyrkan är överlag bra i sortimentet, där Empero är stråstyvast. Tulus mognar tidigast och Borwo senast. Sequenz har högstrymdvikt. Störstkärna har BOH 1208 samt Tulus och Empero. Proteinhalten är högst i Leontino och lägst i Empero. Gulrost har förekommit i samtliga sorter utom Borwo. Känslighet för axfusarios, tabell 4, har undersökts i svenska försök sedan 2009. I dessa försök används en konstgjord infektiöskälla i form av infekterade kärnor som sprids på marken. Försöken vattnas

sedan flera gånger om dagen under blomningen. Angreppen blir därför större än vad man vanligen får i bruksodlingar, men visar skillnader i sorternas känslighet.

TULUS, tysk sort med hög avkastning, särskilt i norra Götaland och Svealand. Sorten är högvuxen, men har god stråstyrka. Den mognar medeltidigt. Rymdvikten är låg och kärnan stor. Tulus har små sjukdomsangrepp.

EMPERO, holländsk sort med hög avkastning. Den är kortvuxen med mycket god stråstyrka. Mognaden är medeltidigt. Rymdvikten är lägre än genomsnittligt och kärnan mycket stor.

SEQUENZ (EU), tysk sort med medelhög avkastning. Den är ganska lång men har god stråstyrka. Mognaden är medelsen. Rymdvikten är hög och kärnan medelstor.

Tabell 1a. Rågvede. Avkastning områdesvis 2012. Medeltal obeh.-beh. Mätare Tulus

Sort	Område											
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012, medeltal obehandlat-behandlat</i>												
Tulus	9170	15	9010	4	8990	3	7990	2	9080	3	10650	3
<i>Rel.tal.Tulus=100</i>												
Sortmedel	99	15	95	4	104	3	100	2	100	3	100	3
Empero	102	15	99	4	107	3	103	2	101	3	101	3
Sequenz	101	15	99	4	111	3	94	2	98	3	100	3
Remiko	102	15	98	4	101	3	104	2	102	3	105	3
Borwo	99	15	105	4	97	3	91	2	103	3	95	3
BOH 1208	92	1	89	1								
Leontino	94	15	84	4	98	3	99	2	94	3	97	3

Tabell 1b. Rågvede. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat, obehandlat. Mätare Tulus

Sort	Område											
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008-2012, obehandlat</i>												
Tulus	8650	68	8550	19	7900	15	8480	10	9620	11	8790	13
<i>Rel.tal.Tulus=100</i>												
Sortmedel	98	68	100	19	103	15	95	10	98	11	96	13
Empero	100	48	102	15	103	9	98	6	99	10	97	8
Sequenz	98	63	100	17	104	13	92	9	97	11	98	13
<i>Provade 4 år</i>												
Remiko	103	41	107	12	104	7	101	5	101	9	99	8
Borwo	100	53	104	15	99	11	95	8	100	9	96	10
<i>Provade 3 år</i>												
BOH 1208	96	23	99	7	107	3	88	3	90	5	95	5
<i>Provad 2 år</i>												
Leontino	95	25	93	7	101	4	93	4	95	5	94	5

(Rågvede forts. nästa sida)

Tabell 1c. Rågvetete. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat, behandlat. Mätare Tulus

Sort	Område											
	A–G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>												
Tulus	9330	68	9210	19	8640	15	9040	10	10440	11	9400	13
<i>Rel.tal.Tulus=100</i>												
Sortmedel	98	68	99	19	101	15	94	10	97	11	97	13
Empero	99	48	102	15	100	9	97	6	98	10	99	8
Sequenz	97	63	99	17	102	13	90	9	95	11	98	13
<i>Provade 4 år</i>												
Remiko	102	41	106	12	101	7	99	5	99	9	101	8
Borwo	96	53	100	15	97	11	93	8	95	9	92	10
<i>Provade 3 år</i>												
BOH 1208	93	23	94	7	101	3	85	3	91	5	93	5
<i>Provad 2 år</i>												
Leontino	96	25	95	7	98	4	94	4	94	5	97	5

Tabell 2. Rågvetete. Avkastning årsvis. Mätare Tulus. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Tulus	8840	8380	7800	7680	9050	9340	8780	7620	8000	9870
<i>Rel.tal.Tulus=100</i>										
Sortmedel	101	102	104	101	98	94	94	100	99	99
Empero	103	105	102	100	102	102	91	104	97	101
Sequenz	101	99	101	101	104	91	94	100	101	99
Remiko		108	115	101	100		96	105	100	104
Borwo		99	106	96	102		91	100	100	98
BOH 1208			99	105	92			92	90	
Leontino				102	90				99	96

Tabell 3. Rågvetete. Odlingsegenskaper och kvalitet, behandlat samt sjukdomskänslighet, obehandlat. Flerårsmedeltal

Sort	Vinter- hårdig- het, 0–100*	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Pro- tein halt, % av ts	Fält- gro- ning, %	Gul- rost, %	Svart- prick- sjuka, %	Mjöl- dagg, %
<i>2008–2012</i>												
Tulus	94	103	92	316	18,8	718	49,6	11,5	6	2	4	4
Sortmedel	91	95	92	317	19,7	721	47,8	11,4	9	2	7	6
Empero	92	88	97	317	19,9	718	49,7	11,1	6	1	7	2
Sequenz	94	95	95	317	20,1	730	47,1	11,4	9	2	5	2
<i>Provade 4 år</i>												
Remiko	93	89	89	317	19,1	726	44,8	11,4	7	1	8	13
Borwo	91	94	92	319	21,7	726	48,2	11,4	11		3	7
<i>Provade 3 år</i>												
BOH 1208	89	116	90	317	19,8	694	52,5	11,7	15	2	7	3
<i>Provad 2 år</i>												
Leontino	90	105	92	317	19,3	723	49,6	11,8	8	4	5	4

Tabell 4. Rågvete. Känslighet för axfusarios

Sort	Axfusarios, 0–100				DON, mg/kg			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Tulus	24	15	4		66	44	42	
Empero	26	23	3		47	60	37	
Sequenz	21	8	3		72	49	53	
Remiko	-	11	6	12		47	42	42
Borwo	19	18	1		86	83	49	
BOH 1208	-	-	3		-	-	54	
Leontino	-	-	2	22	-	-	54	58

Ett försök 2009, 2011 och 2012, två försök 2010. Provocerande försök med tillförd smittkälla och daglig bevattning.

REMIKO, polsk sort med mycket hög avkastning. Sorten är ganska kort med god stråstyrka och medelsen mognad. Rymdvikten är ganska hög och kärnan mindre än genomsnittligt.

BORWO (EU), tysk sort med hög avkastning. Sorten är medellång med god stråstyrka och sen mognad. Rymdvikten är mycket hög och kärnan stor.

BOH 1208 (EU), polsk sort med medelhög avkastning. Sorten är högvuxen men har god stråstyrka

och medelsen mognad. Rymdvikten är låg men kärnan mycket stor.

Följande sort har provats endast två år och vissa resultat är därför preliminära:

LEONTINO (EU), polsk sort med medelhög avkastning. Den är relativt långsträig men har god stråstyrka och medelsen mognad. Sorten har medelhög rymdvikt och relativt stor kärna med hög proteinhalt.

Vårvete

I vårvetet skördades 11 försök under 2012 och totalt 56 försök 2008–2012. Vårvetesortimentet har, på liknande sätt som i höstvetet, utvecklats till mer stråstyva och högvaxande sorter. Däremot har inslaget av sent mognande sorter ökat. Avkastningen 2012 blev relativt god, särskilt i södra Sverige. Av de mer provade sorterna vardet Sonett som hade högst avkastning, men den nya sorten KWS Alderon hade avsevärt högre skörd. (tabell 1a). De är också bra över en längre tidsperiod, tabell 1b–c. I tabellerna framträder också regionala skillnader, några sorter ger bäst resultat söderut och andra passar bäst i Mälardalen.

Vårvetet provas med och utan svampbehandling. Avsikten är att få en allmän bild av resistensegenskaperna och årsmånens inverkan på sjukdomsförekomsten. Av tabellerna 1b och

1c framgår flerårsmedeltalen för sorterna utan och med behandling. Den årsvisa merskörden för sortmedeltalet och Vinjett har varit:

År	Antal försök	Sortmedeltal		Vinjett	
		kg/ha	%	kg/ha	%
2008	10	240	4	240	4
2009	14	700	10	640	9
2010	12	270	4	450	8
2011	10	930	13	830	12
2012	10	1220	18	1020	15

Merskördarna har varit ytterst varierande, bl.a. beroende på vilken sjukdom som gynnats av aktuell väderlek. Sommaren 2008 var torr, medan särskilt 2012 var nederbördsrik. Avkastningen under olika år framgår av tabell 2. Sortrelationerna har visat

Tabell 1a. *Vårvete*. Avkastning områdesvis. Mätare Vinjett. Medeltal

Sort	Område									
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012, medeltal</i>										
Vinjett	7530	11	7330	2	8010	2	6940	3	6710	3
Sortmedel	99	11	94	2	100	2	101	3	100	3
Triso	101	11	99	2	98	2	99	3	108	3
Quarna	87	11	68	2	90	2	93	3	88	3
Diskett	98	11	93	2	102	2	99	3	100	3
Sonett	102	11	96	2	103	2	104	3	105	3
Bagett	97	11	95	2	99	2	100	3	98	3
SW 71034	98	4			106	1	97	1	102	1
KWS Alderon	113	6	110	2	106	1	114	2		
Demonstrant	97	11	98	2	97	2	98	3	100	3
Hovsa	101	11	105	2	100	2	97	3	97	3
Hamlet	101	11	91	2	102	2	102	3	104	3
Chasseral	95	11	87	2	97	2	98	3	98	3

Tabell 1b. *Vårvete*. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Vinjett. Obehandlat

Sort	Område											
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>												
Vinjett	6470	56	6650	13	7250	13	6520	10	6160	17	4480	2
<i>Rel.tal. Vinjett=100</i>												
Sortmedeltal	102	56	103	13	103	13	101	10	101	17	104	2
Triso	101	56	101	13	101	13	99	10	101	17	115	2
Quarna	89	56	89	13	95	13	86	10	85	17	96	2
Diskett	102	51	102	12	103	11	101	9	101	16	103	2
Sonett	104	41	104	9	108	9	106	7	102	14	104	1
<i>Provad 3 år</i>												
Bagett	101	19	100	4	106	4	104	4	98	6		
<i>Provade 2 år</i>												
SW 71034	105	8	113	1	111	2	112	1	101	3		
KWS Alderon	112	15	111	5	101	3	111	2	120	4		
Demonstrant	98	20	101	5	102	4	100	3	96	7		
Hovsa	99	20	102	5	95	4	88	3	101	7		
Hamlet	109	20	105	5	113	4	109	3	107	7		
Chasseral	99	20	99	5	102	4	92	3	99	7		

stor variation mellan de olika åren. Sonett har gett hög avkastning under samtliga år, medan tex. Triso och Quarna har varierat mera.

Tabell 3 visar sorternas odlingsegenskaper och sjukdomskänslighet. De flesta sorter har god stråstyrka. Vinjett, Triso, Demonstrant och Hamlet är stråsvagast. De nya sorterna Bagett och KWS Alderon är kortast, medan Vinjett och Triso är mer högvuxna. Mognadstiden, bedömd vid gulmognad, visar att Quarna mognar tidigt, medan särskilt KWS Alderon och Hovsa är sena sorter.

Sjukdomsangreppen visar på sortskillnader. Mjöldaggsangreppen är låga i Bagett. Mjöldagg

och brunrost är vanligast i södra Sverige. Gulrost förekommer i samtliga sorter, men det är först under 2012 som stora angrepp noterades och det är inte helt känt i vilken omfattning som avkastningen påverkas.

Känslighet för axfusarios, tabell 4, har undersökts i svenska försök sedan 2009. I dessa försök används en konstgjord infektionskälla i form av infekterade kärnor som sprids på marken. Försöken vattnas sedan flera gånger om dagen under blomningen. Angreppen blir därför större än vad man vanligen får i bruksodlingar, men visar skillnader i sorternas känslighet.

Tabell 1c. *Vårvete*. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Vinjett. Behandlat

Sort	Område											
	A–G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>												
Vinjett	7210	56	6920	13	8280	13	7060	10	6740	17	5200	2
<i>Rel.tal. Vinjett=100</i>												
Sortmedeltal	102	56	103	13	102	13	99	10	102	17	98	2
Triso	101	56	100	13	101	13	97	10	104	17	107	2
Quarna	88	56	88	13	91	13	87	10	84	17	95	2
Diskett	102	51	104	12	103	11	101	9	103	16	93	2
Sonett	105	41	104	9	106	9	104	7	106	14	95	1
<i>Provad 3 år</i>												
Bagett	100	19	99	4	100	4	99	4	103	6		
<i>Provade 2 år</i>												
SW 71034	107	8	111	1	111	2	111	1	103	3		
KWS Alderon	112	15	114	5	105	3	107	2	115	4		
Demonstrant	102	20	103	5	103	4	97	3	104	7		
Hovsa	103	20	104	5	100	4	96	3	105	7		
Hamlet	104	20	103	5	105	4	102	3	102	7		
Chasseral	97	20	98	5	96	4	92	3	98	7		

Tabell 2. *Vårvete*. Avkastning årsvis. Mätare Vinjett. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Vinjett	6560	7800	6990	7170	7670	5840	7210	6450	7180	6830
<i>Rel.tal. Vinjett=100</i>										
Sortmedel	102	100	103	104	98	97	99	100	102	101
Triso	102	98	104	102	98	100	102	97	99	104
Quarna	92	90	95	96	80	80	88	86	83	91
Diskett	107	100	108	104	98	103	99	103	104	99
Sonett	108	110	107	109	100	103	104	105	105	104
Bagett			105	102	97			107	101	99
SW 71034				114	104				105	100
KWS Alderon				105	110				114	114
Demonstrant				103	97				100	99
Hovsa				96	102				104	97
Hamlet				113	97				106	103
Chasseral				102	92				97	98

Sorternas kvalitet anges i tabell 5. Triso, Demonstrant, Hamlet och Chasseral har hög rymdvikt, medan särskilt KWS Alderon har låg rymdvikt. Särskilt Hamlet har en stor kärna, medan bl.a. Vinjett är småkärnig. Proteinhalten, som ofta står i omvänd proportion till avkastningen, är högst i Quarna men låg i KWS Alderon. Falltalet är vanligen högt för samtliga sorter, men det finns dock sortskillnader. Falltalsprover tas företrädesvis i försök där påfrestningarna varit stora, varför medeltalen blir lägre än medeltalen från bruksodlingar. Tidiga sorter kan missgynnas eftersom de står längre på fältet i moget tillstånd. Högst

falltal har Diskett och KWS Alderon, lägst Sonett och Hamlet. För de nyaste sorterna är emellertid analyserna fåtaliga.

Bakningsförmågan åskådliggörs med hjälp av brödvolymen, angiven som ml brödvolymer per 100 g mjöl. Av de testade sorterna har Bagett gett bäst brödvolymer, följt av Vinjett och Sonett. Det förekommer att en del sorter får klart lägre brödvolymer, tex. har Quarna lägre brödvolymer än Vinjett. Detta får dock inte entydigt tolkas som ett kvalitetsfel för denna sorttyp, som har ett styvt gluten. Kvalitetstesterna är nämligen anpassade till sorter med ett mjukt gluten, och sorter med starkt

Tabell 3. Vårveete. Odlingsegenskaper, behandlat, och sjukdomskänslighet, obehandlat.

Sort	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Brun- rost, %	Blad- fläck, %	Mjöl- dagg %	Svart- prick, %	Gul- rost, %	Ergo- sterol, mg/kg
<i>2008–2012</i>										
Vinjett	87	81	123	19,9	1	19	5	11	4	13
Sortmedeltal	83	88	125	20,6	0	11	3	9	7	13
Triso	87	81	124	21,2	2	7	5	9	7	12
Quarna	83	85	123	19,9	0	16	3	12	7	13
Diskett	85	88	124	20,1	0	14	5	10	5	11
Sonett	84	91	125	19,8	1	15	2	6	7	11
<i>Provad 3 år</i>										
Bagett	78	95	124	20,2		15		7	10	12
<i>Provade 2 år</i>										
SW 71034	84	96	125	19,4	1	4	1	7	10	13
KWS Alderon	77	95	129	22,6		11	4	5	4	15
Demonstrant	85	82	124	20,2	1	21	1	11	13	12
Hovsa	82	84	127	21,6		7	10	10	2	15
Hamlet	85	81	126	22,8	1	4	2	6	5	11
Chasseral	81	93	125	20,7	0	7	1	10	2	14

*Stråstyrka, 100=fullt upprätt bestånd.

Tabell 4. Vårveete. Känslighet för axfusarios

Sort	Axfusarios, 0–100				DON, mg/kg			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Vinjett	28	33	71	36	35	30	31	33
Dacke	6	6	22	22	18	8	21	23
Triso	9	7	33		27	10	25	
Quarna	14	6	43		34	9	31	
Diskett	33	23	49		46	22	29	
Sonett	29	25	32		34	24	29	
Bagett		22	52	18		22	35	31
SW 71034			53	22			41	23
KWS Alderon			58	18			42	24
Demonstrant			51	41			43	22
Hovsa			39	15			43	23
Hamlet			37	12			26	18
Chasseral			68	22			41	29

Ett försök 2009, 2011 och 2012, två försök 2010. Provocerande försök med tillförd smittkälla och daglig bevatning.

gluten blir därigenom inte tillräckligt bearbetade vid deggörningen. Med längre bearbetningstid förbättras brödvolymer för sorter med styvt gluten. Den vattenupptagande förmågan är dessutom god och sorterna passar bra som kvalitetshöjare i blandningar med mjukare vetetyper. En hög proteinhalt förbättrar också bakningsförmågan. Proteinhalten kan dock bli något låg i de hög-avkastande sorterna, som gödglas något under optimum i försöken, eftersom alla sorter får samma kvävegödning. En anpassad gödning kan alltså förbättra bakningsförmågan, på samma sätt som

anpassade bearbetningsrutiner. Olika bagerier värderar dessutom sorterna på olika sätt beroende på tekniken vid deggörningen.

VINJETT mognar medeltidigt-tidigt och har god avkastningsförmåga, särskilt i södra Sverige. Vinjett har lägre stråstyrka jämfört med övriga sorter och ett medellångt strå. Sorten har ganska låg rymdvikt och medelstor kärna med något låg proteinhalt och relativt lågt falltal. Vinjett har ett relativt styvt gluten. Sorten har resistens mot mjöldagg och brunrost.

Tabell 5. *Vårvefe*. Kärnkvalitet, behandlade led. Flerårsmedeltal.

Sort	Rymd- vikt, g/l	Tusen- kornvikt, g	Fall- tal, sek	Protein- halt, % av ts	Stärk- else, % av ts	Brödvolum, ml/100 g mjöl
<i>2008–2012, behandlat</i>						
Vinjett	796	39,8	258	13,3	69,8	1014
Sortmedeltal	802	41,8	297	13,6	69,3	
Triso	812	41,9	273	13,5	69,5	-51
Quarna	804	41,6	290	15,8	67,2	-43
Diskett	805	40,4	360	13,3	69,2	-35
Sonett	800	40,4	263	13,4	69,4	-8
<i>Provad 3 år</i>						
Bagett	801	40,5	290	13,9	68,5	+6
<i>Provade 2 år</i>						
SW 71034	810	43,5	301	13,1	70,3	
KWS Alderon	771	43,4	385	12,9	69,3	
Demonstrant	813	40,0	339	13,3	69,0	
Hovsa	779	43,8	266	13,2	69,0	
Hamlet	815	48,1	240	13,4	70,1	
Chasseral	815	40,3	292	14,6	69,3	

DACKE (ej i tabell) provas sedan 1999 endast i ekologiska försök. Sorten är medelsen, något stråsvag och lång med ganska låg avkastning jämfört med moderna sorter. Dacke har däremot god kvalitet med hög rymdvikt och hög proteinhalt samt ganska hög brödvolum och bra motståndskraft mot sjukdomar.

TRISO är en tysk sort med hög avkastning, särskilt i de norra odlingsområdena. Den är medellång med medellåg stråstyrka och mognar relativt sent. Triso har hög rymdvikt och stor kärna, något låg proteinhalt och relativt lågt falltal. Triso har ett styvt gluten. Triso är känslig för mjöldagg och brunrost.

QUARNA, tidig och kortvuxen sort från Schweiz. Avkastningsförmågan är något låg. Odlingsegenskaperna är goda och kvaliteten bra. Sorten är ganska stråstyv och mognar tidigt. Den är känslig för mjöldagg, men ger liten merskörd för behandling. Rymdvikten är hög och kärnan ganska stor med särskilt hög proteinhalt och högt falltal. Sorten har ett styvt gluten och passar som kvalitetshöjare i blandningar.

DISKETT har hög avkastning. Den är stråstyvare än Vinjett och mognar genomsnittligt. Rymdvikten är medelhög och kärnan medelstor med hög proteinhalt och mycket högt falltal. Bakningsegenskaperna är goda.

SONETT har mycket hög avkastning. Den är kortare och stråstyvare än Vinjett men har senare mognad.

Rymdvikten är medelhög och kärnan ganska liten med medelhög proteinhalt. Mjöldagsgreppen är små. Bakningsegenskaperna är goda.

BAGETT har god avkastning, men når inte de bästa sorterna. Sorten har relativt små angrepp av sjukdomar och hävdar sig bättre utan svampbehandling. Den är kortvuxen och mycket stråstyv och mognar medeltidigt. Bakningsförmågan förefaller vara mycket god.

Följande sorter har provats endast två år och vissa resultat är därför preliminära:

SW 71034 har visat mycket god avkastning, särskilt i södra Sverige. Den är medellång med mycket god stråstyrka och medeltidigt mognad. Sjukdomsangreppen är under medelnivå. Kärnkvaliteten är god med hög rymdvikt och tusenkornvikt. Bakningsförmågan är god.

KWS ALDERON (EU), tysk mycket sent mognande sort med särskilt hög avkastning, speciellt i Svealand. Sjukdomsangreppen är genomsnittliga. Sorten är kort med god stråstyrka. KWS Alderon har låg rymdvikt och en stor kärna med högt falltal och låg proteinhalt.

DEMONSTRANT (EU) är en norsk medeltidigt mognande sort med genomsnittlig avkastning. Den är medellång med samma stråstyrka som Vinjett. Mjöldagsgreppen har varit låga, men bladfläcksjuka förekommer i sorten. Rymdvikten är mycket hög och falltalet mycket högt.

HOVSA (EU), dansk sort med medelhög avkastning. Den är medellång med genomsnittlig stråstyrka och sen mognad. Gulrostangreppen ser ut att vara små. Hovsa har låg rymdvikt och ganska lågt falltal.

HAMLET (EU), mycket högavkastande och medelsen sort från Holland. Den är medellång med

samma stråstyrka som Vinjett. Kärnan är mycket stor med hög rymdvikt men lågt falltal.

CHASSERAL (EU), schweizisk sort med genomsnittlig avkastning. Den är medelkort med god stråstyrka och medelsen mognad. Gulrostangreppen har varit små. Rymdvikten är hög. Falltalet är högt och proteinhalten mycket hög.

Vårkorn

Resultat med medeltidiga/medelsena sorter

I sammanställningarna med medeltidiga/medelsena sorter används en sortblandning som avkastningsmätare. Sortblandningen består av fyra komponenter som kontinuerligt ändras. Sortblandningen saluförs inte, utan avsikten är att utjämna årsmånseffekter, så att jämförelser mellan olika år underlättas. Den föregående mätaren Baronesse påverkades t.ex. av liggsäd under regniga år. En sortblandning minskar också riskerna med dålig utsädeskvalitet hos mätaren. Sortbeskrivningarna i texten utgår dock främst från en jämförelse med medeltalet för alla ingående sorter. Årets resultat bygger på 24 försök och för femårsperioden ingår 148 försök.

Sommaren var nederbördsrik, och avkastningen 2012 blev avsevärt högre än normalt (tabell 1a). Bäst avkastning hade Albertha och Nord 09/2417. Över en treårsperiod, är det Tamtam, Salome och Albertha som varit bäst (tabell 1b–c). Tabell 2 visar sorternas odlingssäkerhet under olika år i två områden. Waldemar har t.ex. behållit en hög avkastningsnivå under skiftande årsmånar och växlande sjukdomsangrepp, men angrips numera kraftigt av mjöldagg.

I kornförsöken ingår ett led med behandling mot svampar. Syftet är att få ett begrepp om den allmänna resistensen hos sorterna och avkastningspotentialen. I tabellerna 1b–c redovisas avkastningen för obehandlade respektive behandlade led. Sortrelationerna har förändrats ganska litet oavsett behandling. Detta beror sannolikt på att sorterna har angripits av flera sjukdomar samtidigt, och

ingen sort har heltäckande resistens. Känsligheten för mjöldagg kan dock påverka sortrelationerna. Sorter som har fått förbättrade resultat vid svampbehandling är t.ex. Luhkas och Rosalina, medan däremot sorter med mjöldaggsresistens som tex. Anakin, inte har gynnats relativt mot andra sorter av svampbekämpningen.

Den årsvisa merskörden som ett medeltal för samtliga sorter vid svampbekämpning framgår av följande uppställning:

År	Antal försök	Sortmedeltal	
		kg/ha	%
2008	41	250	4
2009	34	390	6
2010	34	320	5
2011	25	150	2
2012	23	410	6

I försöken har använts relativt höga doser för att visa sorternas avkastningspotential. Stora behandlingseffekter förekom bl.a. 2012, då kornet angreps av rost och bladfäcksjuka, medan skördeökningen var mycket liten 2011.

I tabell 3a redovisas odlingssegenskaper och yttre kärnkvalitet. De längsta sorterna är Justina och Propino samt de nya sorterna SW 07-21754 och Shuffle. Många sorter är kortvuxna, särskilt Albertha och Waldemar. Nästan alla sorter har god stråstyrka och ingen är direkt stråsvag. Skillnaden i mognadstid mellan de medelsena sorterna är som mest 4 dagar. Sent mognande är tex. Overture, och tidigt mognad har t.ex. Luhkas, Salome och

Waldemar. Som jämförelse ingår även de tidiga sorterna Mitja och Vilgott, och de är ännu något tidigare, åtminstone om man jämför vattenhalten vid skörd.

Bäst rymdvikt har Luhkas och Viking Gold, medan t.ex. Nord 09/2417, Natasia och Propino har låg rymdvikt. Storkärniga sorter är bl.a. Anakin, Shannon och Soldo. Däremot har bl.a. Fairytale och SW Catriona låg tusenkornvikt.

I tabell 3b redovisas inre kärnkvalitet och maltegenskaper i jämförelse med Tipple. De flesta sorterna är av malkornstyp. En viktig egenskap hos malkorn är fullkornsandelen. Skillnaderna är relativt små, men sorter med god sortering är bl.a. Natasia, Propino och Viking Gold.

I tabell 4a redovisas sorternas känslighet för sjukdomar. Många sorter har motståndskraft mot mjöldagg, och resistenskällorna har angetts. Sorter med mlo-resistens har små angrepp och behöver vanligen inte bekämpas mot mjöldagg. Mest angrepp har Waldemar och Mercada samt den tidiga sorten Mitja. Bladfläcksjuka förekommer allmänt och även sköldfläcksjuka angriper också tämligen allmänt. En del sorter har resistens mot havrecystnematoder. För att belysa sjukdomsutvecklingen i sortmaterialet visas årsvisa resultat i tabell 4b. Här finns också behandlingseffekter för svampbehandling. Resultaten växlar mellan åren. Observera att relativt höga doser tillämpas vilket ger stora skördeökningar. För mer information om kornsorternas sjukdoms- och resistensförhållanden hänvisas till Jordbruksverkets växtskyddscentraler. Se t.ex. den årligen webbpublicerade "Bekämpningsrekommendationer, Svampar och Insekter".

Sortbeskrivning, medelsena sorter

SORTBLANDNINGEN är avsedd som avkastningsmätare och vald för att ge odlingssäkerhet. Med flera sorter i blandning minskas riskerna för att en sort kan ha dålig utsädeskvalitet eller drabbas av nedsatt stråstyrka eller sjukdomar. Sortblandningen, som inte är avsedd för bruksodling, förnyas kontinuerligt. Blandningarna har varit följande: 2008: Prestige, Justina, Orthegea, Gustav. 2009: Justina, Orthegea, Gustav, Tipple. 2010: Justina, Quench, Gustav, Tipple. 2011: Justina, Quench, Mercada, Tipple. 2012: Quench, Mercada, Tipple, Anakin.

SORTMEDELTALET beskriver medeltalen för samtliga i provningen ingående sorter. Sortbeskrivningarna relaterar i hög grad till dessa medeltal, där avkastningen är hög, stråstyrkan god, längden medellång, mognaden medelsen, rymdvikt, tusenkornvikt och proteinhalt medelhöga, samt sjukdomsresistensen medelgod.

SW CATRIONA, är ett malkorn med speciella enzym/whiskymalkkvaliteter och kan närmast jämföras med den tidigare odlade sorten Etu ur dessa egenskaper. Sorten är medellång och något stråsvag. Den har medelhög rymdvikt, ganska låg kärnvikt och medelhög proteinhalt.

TIPPLE (EU), malsort från England med medelhög avkastning. Den är medellång med god stråstyrka och medelsen mognad. Sorten har medelhög rymdvikt och ganska stor kärna med låg proteinhalt. Sorten har nematodresistens och för övrigt goda resistensegenskaper.

JUSTINA (EU), tysk fodersort med medelhög avkastning. Sorten är högvuxen men har ganska god stråstyrka. Den mognar medelsent. Justina har genomsnittlig rymdvikt och medelhög tusenkornvikt. Sorten har mlo-resistens.

WALDEMAR är en mycket kortvuxen och högvaxande fodersort med god stråstyrka. Den mognar medeltidigt. Rymdvikt och tusenkornvikt är medelhöga. Sorten har bra resistensegenskaper, bl.a. nematodresistens, men angrips av mjöldagg.

SWMITJA är en tidig sort som provats i det medelsena sortimentet. Se beskrivning under tidiga sorter.

MERCADA (EU) från Tyskland har hög avkastning. Den är medelkort med god stråstyrka och mognar medelsent. Sorten har ganska låg rymdvikt och stor kärna samt låg proteinhalt. Den angrips av mjöldagg.

QUENCH (EU), sent mognande engelskt malkorn med hög avkastning. Den är medellång med goda stråegenskaper. Sorten har medelhög rymdvikt och ganska liten kärna med låg proteinhalt. Sorten har mlo-resistens och nematodresistens.

ANAKIN (EU), danskt foderkorn med medellångt strå och god stråstyrka. Avkastningen är hög och mognaden medelsen. Anakin har medelhög rymdvikt och mycket hög kärnvikt. Anakin har mlo-resistens och nematodresistens och ger låg merskörd vid svampbehandling.

LUHKAS är en tidig sort som provats i det medelsena sortimentet. Se beskrivning under tidiga sorter.

VILGOTT är en tidig sort som provats i det medelsena sortimentet. Se beskrivning under tidiga sorter.

FAIRYTALE (EU), dansk sort med hög avkastning. Den är högvuxen med god stråstyrka och

medelsen mognad. Sorten har medelhög rymdvikt men liten kärna. Den har mlo-resistens.

NATASIA, dansk högvakastande maltsort med medellångt strå med ganska god stråstyrka och medelsen mognad. Natasia har låg rymdvikt men stor kärna. Sorten har nematodresistens.

TAMTAM (EU), mycket högvakastande franskt foderkorn. Sorten är relativt lång men har god stråstyrka och medelsen mognad. Tamtam har medelhög rymdvikt och medelstor kärna. Mjöldagsgreppen är små.

PROPINO (EU), medelavkastande, medelsent mognande engelsk maltsort. Den är högväxande men har mycket god stråstyrka. Propino har låg

rymdvikt men hög tusenkornvikt och hög fullkornandel. Sorten har nematodresistens.

LISEN (SW 59328) är medellång och stråstyv samt mognar medelsent. Sorten är ett waxykorn med låg amylohalt. Den har låg rymdvikt men ganska stor kärna med hög proteinhalt.

ROSALINA (EU), danskt malkorn med hög avkastning. Rosalina är medellång med något svag stråstyrka och medeltidig mognad. Sorten har ganska låg rymdvikt och medelstor kärna. Den har mlo-resistens.

COLUMBUS, dansk maltsort med hög avkastning. Den är medellång med något svag stråstyrka och medelsen mognad. Columbus har medelhög

Tabell 1a. *Vårkorn*. Avkastning områdesvis för medeltidiga sorter 2012.

Mätare: Sortblandning. Medeltal för obehandlat-behandlat. (Område G, se tidigt korn)

Sort	Område									
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012, medeltal</i>										
Sortblandning	7520	24	8580	7	7540	4	8030	6	6990	6
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>										
Sortmedel	100	24	100	7	101	4	100	6	101	6
SW Catriona	90	24	87	7	92	4	90	6	95	6
Tipple	97	24	97	7	100	4	94	6	98	6
Justina	100	24	100	7	100	4	102	6	98	6
Waldemar	99	24	99	7	98	4	95	6	103	6
Mercada	99	23	101	7	94	4	104	6	96	5
Quench	101	24	101	7	102	4	102	6	101	6
Anakin	101	24	101	7	105	4	101	6	99	6
Luhkas	102	24	97	7	100	4	103	6	106	6
Vilgott	96	10	91	2	102	3	90	2	99	3
Fairytales	102	24	101	7	101	4	103	6	103	6
Natasia	103	24	104	7	106	4	100	6	103	6
Tamtam	103	24	103	7	107	4	102	6	102	6
Propino	100	23	100	7	100	4	100	6	97	5
SW 59328	87	5	91	1	93	1	81	2	91	1
Rosalina	99	24	99	7	103	4	97	6	99	6
Columbus	103	24	103	7	106	4	102	6	102	6
Viking Gold	98	10	94	2	100	3	100	2	100	3
Salome	102	10	103	2	106	3	102	2	100	3
Albertha	104	10	102	2	107	3	99	2	105	3
Shannon	99	24	97	7	103	4	101	6	97	6
Shandy	100	24	101	7	102	4	98	6	99	6
Soldo	102	24	99	7	101	4	100	6	106	6
SW 07-21754	101	5	105	1	96	1	102	2	102	1
SW 12860-06	100	5	101	1	108	1	96	2	99	1
Shuffle	101	24	100	7	102	4	102	6	104	6
Nord 09/2417	104	24	101	7	109	4	103	6	103	6
Overture	102	24	102	7	104	4	104	6	98	6

Tabell 1b. *Vårkorn*. Avkastning områdesvis för medeltidiga sorter. Flerårsresultat.
Mätare: Sortblandning. Obehandlat. (Område G, se tidigt korn)

Sort	Område											
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>												
Sortblandning	6760	148	7490	43	6610	25	6270	8	6940	29	6460	43
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>												
Sortmedel	101	148	101	43	103	25	101	8	99	29	102	43
SW Catriona	91	71	89	25	92	10	94	2	88	14	96	20
Tipple	98	134	99	38	99	19	96	8	98	28	98	41
Justina	98	128	99	37	98	22	99	8	97	24	98	37
Waldemar	100	128	99	37	102	22	97	8	99	24	100	37
Mercada	102	128	104	37	100	22	101	8	103	24	100	37
Mitja 2007-2010	97	77	88	5	90	9	94	6	97	21	101	36
Quench	103	128	102	37	105	22	102	8	102	24	104	37
Anakin	103	113	104	36	104	20	104	6	100	21	103	30
Luhkas	101	95	102	29	102	17	103	5	100	19	101	25
Vilgott	98	23	91	4	104	7	99	2	90	3	102	7
Fairytales	103	108	103	34	101	17	103	6	102	21	103	30
<i>Provade 4 år</i>												
Natasia	104	62	105	19	110	10	104	2	98	15	104	16
Tamtam	106	90	106	27	110	14	102	5	105	19	106	25
Propino	100	62	100	19	101	10	97	2	98	15	101	16
SW 59328	89	19	90	9	94	4			81	4	98	2
Rosalina	99	80	100	23	106	12	97	4	96	19	98	22
Columbus	102	80	102	23	108	12	102	4	101	19	100	22
<i>Provade 3 år</i>												
Viking Gold	100	23	100	6	100	5			99	6	103	6
Salome	106	23	106	6	110	5			102	6	105	6
Albertha	106	23	104	6	110	5			103	6	106	6
Shannon	100	55	100	17	106	9	90	2	100	13	98	14
Shandy	102	55	103	17	101	9	102	2	101	13	102	14
Soldo	103	55	102	17	104	9	110	2	100	13	107	14
<i>Provade 2 år</i>												
SW 07-21754	104	11	106	3	97	2			103	4	105	2
SW 12860-06	105	11	104	3	107	2			101	4	112	2
Shuffle	104	35	103	10	105	7	93	1	102	8	106	9
Nord 09/2417	102	35	101	10	110	7	115	1	100	8	99	9
Overture	105	35	106	10	105	7	107	1	104	8	102	9

rymdvikt och kärnvikt. Den har mlo-resistens.

VIKING GOLD, malkorn med samma avkastning som Tipple. Den är mycket kortvuxen med god stråstyrka. Mognaden är sen. Sorten har god kvalitet med hög rymdvikt och god sortering. Resistensegenskaperna är goda.

SALOME, tysk maltsort med mycket hög avkastning. Den är mycket kortvuxen med god stråstyrka och mognar tidigt. Rymdvikt och tusenkornvikt är medelhöga. Salome har mlo-resistens och bred resistens mot havrecystnematoder, ras 1 och 2 samt Gotlandstypen.

ALBERTHA, dansk mycket kortvuxen och stråstyv sort med särskilt hög avkastning. Den har medel-sen mognad. Albertha har ganska låg rymdvikt och ganska liten kärna. Sorten har mlo-resistens.

SHANNON (EU), högvuxen holländsk högvastandesort med god stråstyrka och medeltidig mognad. Rymdvikten är medelhög och kärnan mycket stor.

SHANDY (EU), fransk maltsort med hög avkastning. Den är mycket kortvuxen och mycket stråstyv. Sorten mognar sent. Den har låg rymdvikt men normalstor kärna.

Tabell 1c. *Vårkorn*. Avkastning områdesvis för medeltidiga sorter. Flerårsresultat.
Mätare: Sortblandning. Behandlat. (Område G, se tidigt korn)

Sort	Område											
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>												
Sortblandning	7070	148	7860	43	7000	25	6400	8	7100	29	6880	43
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>												
Sortmedel	102	148	101	43	102	25	103	8	102	29	102	43
SW Catriona	92	71	91	25	94	10	95	2	91	14	95	20
Tipple	99	134	98	38	99	19	99	8	101	28	99	41
Justina	99	128	98	37	98	22	101	8	101	24	100	37
Waldemar	101	128	101	37	103	22	98	8	102	24	101	37
Mercada	101	128	102	37	101	22	101	8	104	24	98	37
Mitja 2007–2010	98	77	90	5	95	9	95	6	97	21	101	36
Quench	103	128	104	37	102	22	103	8	103	24	102	37
Anakin	101	113	102	36	101	20	103	6	101	21	101	30
Luhkas	103	95	101	29	103	17	102	5	105	19	102	25
Vilgott	99	23	93	4	100	7	102	2	96	3	101	7
Fairytales	103	108	101	34	102	17	112	6	104	21	102	30
<i>Provade 4 år</i>												
Natasia	103	62	105	19	106	10	101	2	102	15	101	16
Tamtam	106	90	104	27	107	14	105	5	106	19	105	25
Propino	100	62	101	19	99	10	109	2	100	15	99	16
SW 59328	90	19	92	9	90	4			87	4	90	2
Rosalina	102	80	101	23	105	12	98	4	101	19	101	22
Columbus	103	80	103	23	104	12	103	4	103	19	101	22
<i>Provade 3 år</i>												
Viking Gold	99	23	97	6	99	5			100	6	99	6
Salome	105	23	105	6	108	5			105	6	104	6
Albertha	107	23	106	6	110	5			106	6	105	6
Shannon	101	55	99	17	103	9	100	2	102	13	101	14
Shandy	103	55	102	17	101	9	109	2	104	13	102	14
Soldo	104	55	101	17	103	9	109	2	103	13	107	14
<i>Provade 2 år</i>												
SW 07-21754	104	11	102	3	99	2			106	4	109	2
SW 12860-06	104	11	103	3	101	2			103	4	110	2
Shuffle	103	35	101	10	103	7	96	1	103	8	106	9
Nord 09/2417	106	35	104	10	109	7	117	1	106	8	105	9
Overture	103	35	102	10	103	7	109	1	106	8	102	9

SOLDO (EU), medellångt och mycket stråstyvt maltkorn från Tyskland med mycket hög avkastning och medeltidig mognad. Sorten är mycket storkärnig med medelhögrymdvikt. Soldo har mlo-resistens och bred resistens mot havrecyst-nematoder, ras 1 och 2 samt Gotlandstypen.

Följande sorter har provats två år, och vissa uppgifter är preliminära:

SW 07-21754 är en högvuxen, stråstyvt, relativt sent mognade sort med hög avkastning. Sorten

har relativt hög rymdvikt och mycket stor kärna. Sjukdomsangreppen har varit relativt små.

SW 12860-06 är kortvuxen och stråstyvt och mognar medelsent. Avkastningen är hög och kärnkvaliteten genomsnittlig. Sjukdomsangreppen har varit mycket små.

SHUFFLE (EU), är ett långsträigt men mycket stråstyvt engelskt maltkorn. Avkastningen är hög. Rymdvikten är relativt låg, men kärnan mycket stor och fullkornsandelen hög.

Tabell 2. *Vårkorn*. Avkastning årsvis. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	6680	7630	7040	6850	8080	5830	7060	6490	6750	7510
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>										
Sortmedel	104	102	100	99	100	104	101	101	99	99
SW Catriona		86	93	92	89		96	88	91	92
Tipple	101	99	98	98	98	102	98	100	100	96
Justina	101	101	95	94	100	103	99	95	98	100
Waldemar	106	102	101	97	99	106	100	102	96	99
Mitja	99	87	92			103	94	99		
Mercada	107	103	97	105	99	104	102	98	100	101
Quench	106	105	103	100	102	105	105	102	100	101
Anakin	105	102	101	102	102	105	100	100	101	100
Luhkas	103	104	105	97	98	103	98	103	98	105
Vilgott	101		97		97	105				95
Fairytale	109	104	101	95	101	108	103	102	97	103
Natasia		108	105	103	105		99	100	100	102
Tamtam		108	104	105	104		107	106	103	102
Propino		104	101	95	100		103	102	95	99
SW 59328		92	91	88	91				89	83
Rosalina		106	101	99	100		100	101	95	98
Columbus		106	101	101	104		103	101	96	102
Viking Gold			103	94	97			99	99	100
Salome			103	109	104			107	103	100
Albertha			105	107	105			109	104	102
Shannon			101	100	99			104	97	99
Shandy			100	99	102			107	101	98
Soldo			102	101	100			106	102	103
SW 07-21754				100	100				105	102
SW 12860-06				101	104				108	96
Shuffle				101	101				102	103
Nord 09/2417				102	104				97	103
Overture				100	103				102	101

NORD 09/2417 (EU), tidig sort från Tyskland med hög avkastning. Den är kort, men stråstyrkan är sämre än genomsnittligt. Rymdvikten är mycket låg, men tusenkornvikten är hög. Sorten förefaller vara känslig för mjöldagg.

OVERTURE (EU), malkorn från England med hög avkastning. Sorten är ganska lång och har god stråstyrka och sen mognad. Rymdvikt och tusenkornvikt är genomsnittliga, men fullkornsandelen är hög. Sjukdomsangreppen är relativt små.

Resultat med tidiga sorter

Avkastningen för tidiga sorter, som mestadels provats i norra Svealand och södra Norrland, redovisas i tabell 5. Sorterna är främst provade i Gästrikland och östra Dalarna (område G), men försök har även utförts i Västra Götaland, samt

tidigare i Östergötland och Mälardalen. Sortbeskrivningarna hänför sig resultaten i område G (Dalarna och Gästrikland). Resultaten visar att tvåradssorterna SW Mitja och Vilgott avkastat bäst, även jämfört med Luhkas och Waldemar. Av sexradssorterna är SW Judit bättre än Vilde. I tabell 5 framgår dock att resultaten växlat mellan åren.

I tabell 6 återfinns egenskaperna för det tidiga kornsortimentet. I allmänhet har dessa sorter varit längre och stråsvagare och stråbryter mer än medelsena sorter och är också mera mottagliga för en del sjukdomar. Under årens lopp har dock dessa egenskaper förbättrats. Bästa stråstyrka har Vilgott och SW Mitja, och de är också relativt kortvuxna. De tidigast mognande sorterna är sexradssorten SW Judit och tvåradssorten SW Barbro. Även de nya sorterna Naku och Vilde mognar tidigt. Övriga sorter mognar 3–5 dagar

Tabell 3a. *Vårkorn. Odlingsegenskaper och yttre kärn kvalitet. Flerårsmedeltal. Behandlat*

Sort	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100-0*	Strå- brytn., cm	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g
<i>2008-2012</i>							
Sortblandning	70	87	17	110	19,4	670	50,5
Sortmedel	68	85	19	110	19,4	665	50,9
SW Catriona	70	78	28	109	19,0	669	46,4
Tipple	65	89	14	110	19,2	669	52,1
Justina	74	81	23	110	19,4	670	50,5
Waldemar	61	86	17	108	19,3	669	49,9
Mercada	69	83	18	110	19,6	662	53,3
Mitja 2007-2010	69	79	28	106	17,9	683	48,4
Quench	68	85	14	112	19,4	669	48,1
Anakin	70	86	17	110	19,2	671	54,3
Luhkas	68	84	23	107	19,1	685	51,4
Vilgott	65	81	23	107	18,3	677	49,5
Fairytale	71	83	21	110	19,3	669	45,6
<i>Provade 4 år</i>							
Natasia	68	78	27	109	19,5	653	52,7
Tamtam	71	87	16	111	20,1	670	49,0
Propino	73	87	14	111	19,2	654	52,9
SW 59328	67	85	21	111	19,7	653	52,0
Rosalina	68	79	28	109	19,4	664	49,5
Columbus	70	79	28	110	20,3	671	49,3
<i>Provade 3 år</i>							
Viking Gold	64	88	14	111	19,7	683	48,8
Salome	64	84	22	108	19,3	663	49,9
Albertha	58	83	21	109	19,3	658	49,0
Shannon	71	86	16	109	19,5	668	54,1
Shandy	64	88	16	111	19,2	648	51,4
Soldo	68	91	12	109	18,8	671	54,5
<i>Provade 2 år</i>							
SW 07-21754	74	87	20	112	19,4	679	54,1
SW 12860-06	66	86	18	111	19,0	665	49,4
Shuffle	74	91	14	112	20,1	654	53,8
Nord 09/2417	67	79	25	108	19,4	637	52,1
Overture	72	84	17	113	19,4	660	49,9

senare än SW Judit. Bäst rymdvikt har SW Mitja, Vilgott, Rambler och särskilt Naku. Storkärniga sorter är Rambler och Vilgott, medan SW Judit och Vilde är småkärniga. Proteinhalten är hög i SW Barbro och särskilt i Naku. Vilgott, Rambler och SW Barbro har visat minst mjöldaggsangrepp.

Sortbeskrivningar, tidiga sorter

Beskrivningarna hänför sig till förhållandena i södra Norrland

Sortprovningen för Norrland utom Gästrikland utförs av institutionen för Norrländsk jordbruksvetenskap i Umeå och presenteras i ett särskilt avsnitt. Tidiga sorter provas även i norra Dalarna

och Gästrikland och samtliga nedanstående beskrivna sorter är utpräglade Norrlandssorter.

SORTBLANDNING. Samma sortblandning används som i de medelsena kornförsöken.

SW BARBRO, tvåradssort med god avkastning. Sorten är lång och något stråsvag och mognar tidigast av tvåradssorterna. Den har bra kärnkvalitet. Sjukdomsangreppen är genomsnittliga.

SW MITJA, tvåradskom med myckethög avkastning. Sorten är medellång men har god stråstyrka. Den har god kvalitet med bra rymdvikt och stor kärna. Den angrips av mjöldagg.

Tabell 3b. *Vårkorn*. Kvalitet i behandlade led. Flerårsmedeltal. Mätare Tipple

Sort	Malt/ Foder- korn	Protein- halt % av ts	Stärkelse- halt % av ts	Ergo- sterol mg/kg	Tusen- korn- vikt, g	Fullkorn, >2,5 mm %	Ant	Relativ avkast- ning	Relativ fullkorn- skörd*
<i>2008–2012</i>									
Tipple	M	10,5	60,2	16	52,1	96	45	100	100
SW Catriona	M	11,4	59,3	16	46,4	94	21	93	91
Justina	F	11,1	59,5	16	50,5	96	38	100	100
Waldemar	F	11,1	59,1	17	49,9	95	38	102	101
Mercada	F	10,8	59,6	17	53,3	96	38	102	102
Mitja 2007–2010	F	11,9	60,6		48,4	94	25	98	96
Quench	M	10,6	60,7	17	48,1	95	38	104	103
Anakin	F	10,9	60,0	17	54,3	96	38	102	102
Luhkas	F	11,1	60,2	18	51,4	95	26	104	102
Vilgott	F	11,4	59,8	14	49,5	94	9	99	97
Fairytale	F	10,7	60,4	16	45,6	92	38	104	99
<i>Provade 4 år</i>									
Natasia	M	10,6	59,8	16	52,7	97	18	104	105
Tamtam	F	10,4	60,7	16	49,0	95	27	106	105
Propino	M	10,8	59,9	15	52,9	99	18	101	104
SW 59328		11,9	59,3	19	52,0	93	15	91	88
Rosalina	M	10,6	59,7	17	49,5	95	22	102	101
Columbus	M	10,6	60,5	15	49,3	94	21	104	101
<i>Provade 3 år</i>									
Viking Gold	M	11,0	60,0	17	48,8	96	15	100	100
Salome	M	10,8	60,1	17	49,9	94	15	106	104
Albertha		10,6	59,0	17	49,0	95	15	108	107
Shannon		11,0	59,7	18	54,1	97	15	102	103
Shandy	M	10,4	59,9	17	51,4	96	16	104	104
Soldo	M	10,9	59,7	17	54,5	96	16	105	105
<i>Provade 2 år</i>									
SW 07-21754		10,6	60,3	20	54,1	96	10	105	105
SW 12860-06		10,6	60,1	16	49,4	95	10	105	104
Shuffle		11,0	60,1	17	53,8	98	11	104	106
Nord 09/2417		10,7	59,5	17	52,1	95	11	107	106
Overture		10,7	60,6	16	49,9	97	11	104	105

SW JUDIT, sexradskorn som har gett för sortstypen mycket god avkastning. Sorten är lång och något stråsvag. Mognaden är särskilt tidig. Rymdvikten är mycket låg och kärnan liten. SW Judit är känslig för mjöldagg.

VILGOTT, tvåradssort med mycket hög avkastning. Den är ganska kortvuxen och har bra stråstyrka. Den mognar som Mitja. Rymdvikten är mycket hög och sorten är storkärnig. Den angrips genomsnittligt av sjukdomar.

Följande sorter har provats två år, och vissa uppgifter är preliminära:

NAKU, tvåradskorn, är en specialsort med naken

kärna. Avkastningen är lägre jämfört med övriga tvåradssorter, men i nivå med sexradssorterna och Naku mognar liktidigt med dessa. Sorten är mycket lång men har god stråstyrka. Kärnkvaliteten är god med mycket hög rymdvikt och proteinhalt. Naku angrips av mjöldagg.

RAMBLER, finsk tvåradssort med något högre avkastning än Barbro men med senare mognad. Den är mycket kort och stråstyv och har god kärnkvalitet med hög rymdvikt och stor kärna. Rambler har god mjöldaggsresistens.

VILDE är en norsk sexradssort och kan jämföras med Judit. Vilde har något lägre avkastning, är lika lång, men har klart bättre stråstyrka. Sorten mog-

Tabell 4a. *Vårkorn*. Sjukdomsangrepp, flerårsmedeltal. Obehandlade led

Sort	Mjöldagg		Blad- fläck- sjuka, %	Sköld- fläck- sjuka, %	Korn- rost, %	Ergo- sterol, mg/kg	Nematod- resistens**
	Angrepp, %	Resistens- källa*					
<i>2008–2012</i>							
Sortblandning	2		9	4	2	17	
Sortmedel	1		9	5	2	17	
SW Catriona	9		9	7	3	16	
Tipple	3	Ri,IM9,Hu	9	5	1	16	Ha11/Ha12
Justina		mlo	10	8	3	16	
Waldemar	15		8	5	1	17	Ha11/Ha12
<i>Mitja 2007–2010</i>	24		6	3	4		
Mercada	14	-	6	2	1	17	
Quench		mlo	8	5	3	17	Ha11/Ha12
Anakin		mlo	9	3	1	17	Ha11/Ha12
Luhkas		mlo	9	6	2	18	
Vilgott			10		4	14	
Fairydale	2	mlo	7	4	0	16	
<i>Provade 4 år</i>							
Natasia			8	5	1	16	Ha11/Ha12
Tamtam		mlo	7	4	1	16	
Propino	1		10	4	1	15	Ha11/Ha12
SW 59328			16	4	1	19	
Rosalina		mlo	9	5	2	17	
Columbus		mlo	7	4	2	15	
<i>Provade 3 år</i>							
Viking Gold			8		3	17	
Salome		mlo	7		1	17	Ha11/Ha12
Albertha		mlo	3		4	17	
Shannon			9	3	2	18	
Shandy	5		12	5		17	
Soldo		mlo	7	5		17	Ha11/Ha12/Hf
<i>Provade 2 år</i>							
SW 07-21754			13		1	19	
SW 12860-06			12			16	
Shuffle			7	5	5	16	
Nord 09/2417	5		10	4	3	17	
Overture			6	6	1	16	

*Sorter med mlo-resistens behöver vanligen inte bekämpas mot mjöldagg.

**Nematoder. Ha11/Ha12 = ras 1/Ras 2 av *Heterodera avenae*. Hf = *H. filipjevi*.

Se mera i "Bekämpningsrekommendationer" från Jordbruksverket!

nar något senare än Judit. Rymvikten är sämre, men kärnan är större och proteinhalten något högre. Mjöldaggsangreppen är relativt små.

kornvikt. Lukas har mlo-resistens mot mjöldagg och för övrigt relativt små sjukdomsangrepp.

LUHKAS, tidigt mognade, medellång fodersort med genomsnittlig stråstyrka. Sorten har hög avkastning, hög rymdvikt och ganska hög tusen-

Tabell 4b. *Vårkorn*. Sjukdomsförekomst årsvis

Sort	Ergosterol					Kornrost			Mjöldagg				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	17	16	17	17	16	1	0	4	2	3	1	2	3
Sortmedeltal	17	16	16	18	16	1	1	4	2	2	1	2	5
SW Catriona		15	16	17	15		1	6		6	5	4	24
Tipple	16	15	16	17	14	1	0	3	2	2	2	4	6
Justina	17	16	17	17	15	3	1	6		0	0		
Waldemar	18	18	16	18	17	1	0	2	4	7	7	15	50
Mitja						3	2	-	16	16	28	-	-
Mercada	18	17	16	18	16	1	0	2	5	8	8	14	38
Quench	18	17	18	18	17	3	2	5	0	0			
Anakin	18	17	17	18	16	2	0	4	1	0	0		
Luhkas		18	17	18	16		1	5				1	
Vilgott	15		15		13	1		8	0				
Fairytale	16	16	16	17	16	1	0	1	1	1	1	3	3
Natasia		15	16	16	14		0	3		1	1	0	1
Tamtam		16	16	17	15		0	3		1			
Propino		14	15	16	13		1	3		2		1	5
SW 59328		20	17	20	19		1	3		1		2	
Rosalina		17	17	18	17		0	5			0		
Columbus		15	15	16	15		1	4			0		
Viking Gold			17	18	16			6				1	
Salome			16	18	16			3				1	
Albertha			17	17	15			6				1	
Shannon			18	19	17			5					
Shandy			17	18	16			2			9	1	10
Soldo			17	17	16			2					
SW 07-21754				19	19			3				1	
SW 12860-06				16	15			2				1	
Shuffle				17	15			7					1
Nord 09/2417				17	16			5				6	9
Overture				17	15			3					

(*Vårkorn forts. nästa sida*)

Tabell 4b (forts.). *Vårkorn*. Sjukdomsförekomst och behandlingseffekt årsvis

Sort	Sköldfläcksjuka			Bladfläcksjuka					Merskörd för behandling, kg/ha*				
	2009	2010	2012	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	6	3	2	3	12	3	6	11	203	450	312	307	337
Sortmedeltal	7	3	2	2	12	3	5	14					
SW Catriona	12	3	5		13	3	6	11		300	391	362	545
Tipple	10	1	3	5	11	3	5	16	199	503	278	412	589
Justina	8	8	3	1	13	3	6	14	213	528	199	412	653
Waldemar	6	5	2	0	12	2	5	11	305	505	414	478	475
Mercada	4	1	0	0	11	3	4	5	130	467	212	266	376
Mitja			-	1	11	2	-	-	160	542	387	-	-
Quench	6	6	2	8	11	3	5	9	291	455	148	320	448
Anakin	4	0	2	1	13	3	4	15	262	404	102	72	289
Luhkas	8	7	1		11	3	5	16		570	238	415	585
Vilgott				1				15	64		-24		781
Fairydale	7	1	1	1	11	2	5	8	271	351	204	469	468
Natasia			2		13	4	6	9		553	332	224	416
Tamtam	8	2	1		12	3	3	9		428	220	252	404
Propino			1		12	5	4	16		303	393	322	548
SW 59328	6				12	7	9	41		362	470	483	333
Rosalina		4	2		11	4	4	14		507	311	500	764
Columbus		3	1		11	3	6	8		481	249	392	410
Viking Gold						0	5	12			192	163	370
Salome						1	5	9			396	287	411
Albertha						1	5	5			445	518	468
Shannon			0			2	4	13			216	384	581
Shandy			2			3	7	18			165	508	481
Soldo			2			0	4	10			295	381	469
SW 07-21754							5	27				383	582
SW 12860-06							4	27				405	167
Shuffle			2				5	10				289	473
Nord 09/2417			1				5	14				630	722
Overture			3				5	8				299	355

*Behandlingseffekt för samtliga förekommande sjukdomar. OBS! Höga doser används, se texten.

 Tabell 5. *Vårkorn*, tidiga sorter. Område G. Avkastning. Mätare Sortblandning

Sort	Område G, flerår				Årsvis område G, medeltal				
	Obeh.	Beh.	Medel	Ant	2008	2009	2010	2011	2012
Sortblandning	5250	5710	5480	19	5530	5590	5460	5400	5410
<i>Rel.tal.Sortbl.=100</i>									
SW Barbro	89	89	89	19	97	83	85	84	98
SW Mitja	100	101	101	19	110	99	99	89	107
SW Judit	85	89	87	19	96	87	89	76	87
Vilgott	100	104	102	19	109	110	96	91	104
<i>Provade 2 år</i>									
Naku	81	79	80	7				72	84
Rambler	91	93	92	7				87	92
Vilde	78	83	80	7				71	86
<i>Medeltidiga-medelsena sorter</i>									
Luhkas	98	100	99	15		95	102	93	99
Waldemar	95	101	99	7				91	103

Tabell 6. *Vårkorn, tidiga sorter*. Odlingsegenskaper, kvalitet och sjukdomar. Flerårsmedeltal. Sjukdomsförekomst i obehandlat, övriga egenskaper från svampbehandlade led

Sort	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Strå- brytn., 100–0*	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Protein- halt, % av ts	Sköld- fläck, %	Blad- fläck, %	Mjöl- dagg, %
<i>2008–2012</i>											
Sortblandning	66	93	4	107	23,4	653	50,2	11,9	3	13	0
SW Barbro	72	83	20	102	21,4	659	49,5	13,5	1	18	1
SW Mitja	66	92	8	103	21,6	675	48,7	12,5	1	12	6
SW Judit	69	84	23	100	20,4	639	42,1	12,8	3	19	32
Vilgott	61	91	7	104	21,8	671	50,2	12,5	3	12	
<i>Provade 2 år</i>											
Naku	78	84	7	101	21,8	746	47,2	14,3	1	9	9
Rambler	62	92		105	22,4	674	52,1	12,3	1	20	
Vilde	70	95		102	20,8	631	44,5	13,0	1	15	3
<i>Medeltidiga-medelsena sorter</i>											
Luhkas	65	91	5	105	22,0	675	50,7	12,4	2	11	
Waldemar	58	87	5	105	22,3	661	49,7	12,1	2	11	

*100–0: Stråstyrka: 100 = fullt upprätt bestånd. Stråbrytning 100 = allt stråbrutet. (Bedömning vid skörd, förhöjda värden för tidiga sorter).

Havre

Havresorterna jämförs med Belinda. I sammanställningarna ingår 20 försök från 2012 och totalt 102 försök under en femårsperiod. Den nederbördsrika växtperioden gjorde att årets skörd blev mycket hög, tabell 1a. De bästa sorterna 2012 var de nyare sorterna Nike och Avanti. Dessa sorter har också varit bra under de föregående åren. Skillnaderna mellan havresorterna är i allmänhet relativt små, vilket också framgår av flerårsmedeltalen (tabell 1b-c). En del sorter går emellertid olika bra i olika områden. Skillnaderna kan bero på olikheter i torkresistens, stråstyrka mm.

I havreförsöken ingår svampbekämpning, där halva försöket behandlas. Resultaten redovisas i tabell 1b-c. Påverkan på avkastningen är påfallande lägre än i övriga växtslag, men vissa år är effekten på stråstyrkan anmärkningsvärd. Havren angrips av kronrost m.fl. svampar, som sätter ned stråstyrkan. Den årsvisa merskörden vid besprutning för medeltalet av samtliga sorter respektive

Belinda framgår av följande uppställning:

År	Antal försök	Sortmedeltal		Belinda	
		kg/ha	%	kg/ha	%
2008	21	210	4	320	5
2009	21	170	2	290	4
2010	22	220	4	220	4
2011	19	130	2	150	2
2012	20	290	4	390	5

I tabell 2 jämförs sorterna årsvis i två områden, södra Götaland respektive norra Götaland och Svealand. Vissa sorter reagerar mer eller mindre starkt på årsmånen. Under 2010 påverkades Belinda mer av försämrad stråstyrka än de flesta övriga sorter, medan Belinda hävdade sig relativt bättre under 2011 och 2012.

I tabell 3 anges sorternas kärnkvalitet i behandlade led. Rymdvikten är högst för Cilla, Scorpion och Galant, samt den nya sorten SW

Tabell 1a. *Havre*. Avkastning områdesvis 2012. Mätare Belinda. Medeltal ob.-beh.

Sort	Område									
	A-G	Ant	A	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012, medeltal</i>										
Belinda	7690	20	9300	5	7540	2	8200	7	8500	4
Sortmedeltal	96	21	96	5	98	2	97	8	96	4
Gunhild	96	20	97	5	95	2	94	7	101	4
Cilla	84	20	86	5	85	2	85	7	83	4
SW Kerstin	100	20	99	5	100	2	100	7	99	4
SW Ingeborg	100	20	98	5	102	2	101	7	100	4
Betania	91	6					93	4	89	1
Ivory	89	20	91	5	92	2	92	7	83	4
Circle	99	20	98	5	98	2	100	7	101	4
Scorpion	99	20	97	5	104	2	100	7	99	4
Steinar	95	20	96	5	95	2	94	7	97	4
Galant	100	20	96	5	103	2	102	7	101	4
Haga	98	20	98	5	101	2	96	7	102	4
Nike	105	20	102	5	106	2	106	7	107	4
Avanti	104	20	99	5	107	2	105	7	107	4
Moby	100	20	98	5	98	2	100	7	104	4
Symphony	101	20	100	5	102	2	100	7	103	4
SW 081513	88	6	89	1			89	4	89	1
SW 081514	84	6	88	1			86	4	81	1
BAUB 0750221	97	20	99	5	101	2	100	7	90	4

081514. Särskilt storkärniga är Ivory, Scorpion och Symphony. Högst fetthalt har Belinda och Betania, samt de nya sorterna SW 081513 och SW 081514. Hög proteinhalt har Cilla och Betania samt SW 081514. Några sorter har goda grynegenskaper och används till frukostflingor och gröt, som SW Kerstin, Ivory och Scorpion.

Sorternas odlingsegenskaper, yttre kärn kvalitet och sjukdomskänslighet återges i tabell 4. Havren är den stråsvagaste spannmålen. Stråstyrkan kan försämrats mycket starkt av rostsvampar, och behandling med svamppreparat ger då mycket goda resultat. De stråstyvaste sorterna är Avanti, Galant och Moby, medan den tidiga sorten Cilla och SW 081513 och SW 081514 stråsvagast. Tidigt mognande sorter kan dock missgynnas ur stråstyrkesynpunkt. De längsta sorterna är Steinar och Symphony samt SW 081513 och SW 081514. Kortast är Moby. Skillnaderna i strå längd är annars inte så stor som t.ex. i kornet. Särskilt tidigt mognande är Cilla. Enligt vattenhalten vid skörd är även Steinar och Haga tidigt mognande. Övriga sorter mognar ganska liktidigt.

Havresorterna angrips alla av bladfläcksjuka. Minst angrepp har Steinar och Avanti. Mjöldagg kan uppträda vissa år i västra och södra Sverige, när mjöldaggssporer förs in från odlingar i Storbritannien. De flesta sorter är mottagliga, men t.ex.

Haga och SW Kerstin har låga angrepp. Kronrost förekommer inte varje år, och uppmärksammas inte alltid, men angrepp av denna svamp kan lokalt ge stora skördesänkningar, bl.a. i Västergötland och Mälardalen. Behandling med svamppreparat kan då ge mycket stora effekter på avkastning och stråstyrka. Låga angrepp har noterats i bl.a. Ivory och Galant. En del sorter har resistens mot havrecystnematod. Det finns två huvudtyper, H. avenae och H. filipjevi. Den senare, som är mindre vanligt förekommande, kallas även Gotlandstypen och kan i sin tur indelas i en västlig och en östlig undertyp.

Resistens mot H. avenae och H. filipjevi: Matilda, Gunhild.

Resistens mot H. filipjevi: Cilla, SW Kerstin, SW Ingeborg, Ivory, och Scorpion.

BELINDA förenar hög avkastning med god kvalitet och har visat god odlingssäkerhet. Sorten har något låg rymdvikt men är ganska storkärnig. Odlingsegenskaperna är bra. Belinda är medellång och mognar medelsent.

MATILDA (ej i tabell) är en specialsort med fördubblad fetthalt, ca 10 procent och har därigenom mycket goda foderegenskaper. Avkastar ca 75

Tabell 1b. Havre. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Belinda. Obehandlat

Sort	Område													
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, obehandlat</i>														
Belinda	6650	102	7330	21	6070	5	6560	14	6920	30	6560	25	5850	7
<i>Rel.tal.Belinda=100</i>														
Sortmedeltal	98	103	97	21	100	5	101	14	97	31	99	25	105	7
Gunhild	97	86	97	21	98	5	99	13	95	30	100	16	102	1
Cilla	86	58	86	9	86	2	87	6	85	14	85	20	92	7
SW Kerstin	101	102	99	21	100	5	102	14	100	30	101	25	112	7
SW Ingeborg	100	102	100	21	99	5	102	14	99	30	99	25	104	7
Betania	91	16	88	2					92	9	87	5		
Ivory	96	102	97	21	99	5	96	14	95	30	94	25	102	7
Circle	100	93	99	18	102	5	102	13	98	28	101	22	106	7
Scorpion	100	102	100	21	103	5	104	14	99	30	100	25	98	7
Steinar	97	84	95	12	95	3	96	10	97	28	98	24	99	7
Galant	101	70	98	14	100	3	103	8	100	26	103	16	108	3
Haga	98	68	98	8	101	4	95	9	96	22	101	18	106	7
<i>Provad 4 år</i>														
Nike	106	51	103	11	108	2	109	5	105	21	108	11	108	1
<i>Provade 3 år</i>														
Avanti	106	32	100	7	105	1	111	2	105	15	108	6	111	1
Moby	101	32	98	7	105	1	102	2	99	15	106	6	108	1
Symphony	105	56	102	12	108	3	106	8	103	19	105	13	114	1
<i>Provade 2 år</i>														
SW 081513	88	12	90	2					85	8	97	2		
SW 081514	86	12	91	2					85	8	83	2		
BAUB 0750221	99	39	97	9	100	2	102	5	99	13	97	9	107	1

procent av Belinda. Rymdvikt och kärnvikt är låga. Sorten är kort och ganska stråstyv. Den har resistens mot kronrost och nematoder.

GUNHILD avkastar något sämre än Belinda, men sorten har resistens mot havrecystnematod. Gunhild är stråstyv och har medelhög rymdvikt och ganska stor kärna.

CILLA är en mycket tidigt mognande sort som i norra Svealand avkastat ca 15 procent sämre än Belinda. Cilla har relativt god kvalitet. Rymdvikten är hög och kärnvikten medellåg. Cilla har ett svagt strå och mognar ca en vecka tidigare än Belinda. Sorten har resistens mot Gotlandstypen av havrecystnematod.

SW KERSTIN, grynhavre med hög avkastning. Den är medellång, har god stråstyrka, mognar något sent, samt har låg rymdvikt och medelstor kärna. Sorten har små angrepp av mjöldagg. Sorten har resistens mot Gotlandstypen av havrecystnematod.

SWINGEBORG har avkastat nästan som Belinda och har god foderkvalitet. Den är stråstyv och relativt kortvuxen. Sorten mognar medelsent. Den har medelhög rymdvikt och mycket stor kärna. Sorten har resistens mot Gotlandstypen av havrecystnematod.

SW BETANIA är en specialsort med hög betaglukanhalt och även hög proteinhalt och råfetthalt. Den har goda odlingsegenskaper, men avkastar klart sämre än Belinda. Sorten är medellång men stråstyv och mognar medelsent. Den har medelhög rymdvikt och hög kärnvikt. Sorten har resistens mot Gotlandstypen av havrecystnematod.

IVORY (EU) är en särskilt storkärnig sort från Tyskland. Den har avkastat något sämre än Belinda. Sorten har medelgod stråstyrka och mognar medeltidigt. Rymdvikten är medelhög och råfetthalten låg, men stärkelsehalten är mycket hög. Ivory har högst tusenkornvikt av de provade sorterna. Sorten är nematodresistent (Gotlandstypen).

Tabell 1c. *Havre*. Avkastning områdesvis. Flerårsresultat. Mätare Belinda. Behandlat

Sort	Område													
	A-G	Ant	A	Ant	B	Ant	C	Ant	D+E	Ant	F	Ant	G	Ant
<i>2008–2012, behandlat</i>														
Belinda	6940	102	7600	21	6350	5	6830	14	7140	30	7000	25	6400	7
<i>Rel.tal.Belinda=100</i>														
Sortmedeltal	67	103	97	21	98	5	99	14	97	31	97	25	99	7
Gunhild	98	86	97	21	99	5	99	13	96	30	99	16	101	1
Cilla	85	58	85	9	87	2	84	6	86	14	84	20	85	7
SW Kerstin	98	102	98	21	95	5	100	14	99	30	98	25	102	7
SW Ingeborg	99	102	100	21	95	5	100	14	99	30	98	25	100	7
Betania	90	16	89	2					90	9	85	5		
Ivory	94	102	95	21	92	5	95	14	94	30	92	25	97	7
Circle	99	93	98	18	96	5	100	13	100	28	99	22	98	7
Scorpion	98	102	100	21	96	5	103	14	97	30	97	25	92	7
Steinar	98	84	97	12	94	3	98	10	98	28	98	24	97	7
Galant	101	70	100	14	100	3	100	8	101	26	102	16	99	3
Haga	97	68	96	8	94	4	96	9	94	22	99	18	103	7
<i>Provad 4 år</i>														
Nike	106	51	104	11	103	2	106	5	106	21	107	11	104	1
<i>Provade 3 år</i>														
Avanti	105	32	101	7	100	1	106	2	106	15	105	6	105	1
Moby	102	32	101	7	105	1	95	2	102	15	103	6	101	1
Symphony	103	56	101	12	106	3	102	8	102	19	106	13	102	1
<i>Provade 2 år</i>														
SW 081513	84	12	89	2					83	8	88	2		
SW 081514	84	12	89	2					84	8	85	2		
BAUB 0750221	99	39	100	9	100	2	101	5	101	13	94	9	102	1

CIRCLE har avkastning ungefär som Belinda. Sorten har relativt hög rymdvikt och medelstor kärna. Kvalitetsegenskaperna är genomsnittliga.

SCORPION (EU), från Tyskland, har medelhög avkastning. Den har relativt hög rymdvikt och är storkärnig. Sorten mognar medeltidigt, är relativt högväxt och har medelhög stråstyrka. Scorpion har nematodresistens av Gotlandstyp.

STEINAR (EU), finsk sort med långt strå men goda stråegenskaper och medelhög avkastning. Den mognar tidigare än Belinda. Sorten har låg rymdvikt och medelstor kärna med medelhög råfetthalt.

GALANT, ganska lång sort med god stråstyrka och hög avkastning. Den har hög rymdvikt, men ganska liten kärna. Galant har låga angrepp av kronrost.

HAGA (EU) från Norge är medellång och har medelgod stråstyrka och tidig mognad. Avkastningen är medellåg. Sorten har genomsnittlig rymdvikt och liten kärna med genomsnittlig råfetthalt. Sorten

har resistens mot mjöldagg.

NIKE har särskilt hög avkastning och god odlings-säkerhet. Den har genomsnittlig stråstyrka och mognad. Rymdvikten är genomsnittlig medan kärnan är ganska liten. Den angrips av mjöldagg.

AVANTI har mycket hög avkastning. Sorten är relativt kort med god stråstyrka. Mognaden är sen. Rymdvikt och kärnvikt är något under medel. Sjukdomsangreppen har varit små.

MOBY, medelsen sort från Tyskland, är kortvuxen med god stråstyrka och hög avkastning. Den har något låg rymdvikt och tusenkornvikt. Sjukdomsangreppen har varit små.

SYMPHONY (EU), tysk högavkastande sort. Den är högvuxen med god stråstyrka och medeltidig mognad. Sorten har medelhög rymdvikt och stor kärna.

Följande sorter har provats två år och vissa resultat är preliminära:

Tabell 2. Havre. Avkastning årsvis. Mätare Belinda. Medeltal obeh.-beh.

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Belinda	5860	7990	6220	6380	7750	5460	6910	6320	7340	8350
<i>Rel.tal.Belinda=100</i>										
Sortmedeltal	95	100	103	97	95	95	98	101	97	97
Gunhild	97	97	97	98	97	98	97	96	99	96
Cilla				83	85	85	87	85	86	84
SW Kerstin	95	99	101	97	99	97	99	101	101	100
SW Ingeborg	99	101	102	98	98	95	98	101	98	100
Ivory	92	98	103	95	90	91	96	97	96	89
Circle	95	101	100	100	97	96	100	102	99	100
Scorpion	96	104	106	99	97	92	96	105	97	100
Steinar			96	96	96	98	99	101	96	95
Galant	89	104	104	99	96	102	99	104	100	102
Haga	88	96	103	90	97	96	98	96	94	98
Nike		104	114	102	102		104	110	104	106
Avanti			107	98	99			109	103	106
Moby			104	99	98			103	101	101
Symphony			110	100	100			110	101	101
Betania				87	87				91	92
SW 081513				89	87				84	89
SW 081514				93	85				86	85
BAUB 0750221				97	99				99	96

SW 081513 är av samma sorttyp som SW Betania, dvs betaglukanhalten är hög. Sorten avkastar ungefär som SW Betania. Den är lång och stråsvag och mognar medelsent. Rymdvikten är låg och kärnan mindre än genomsnittligt. Råfetthalten är hög.

SW 081514 har förhöjd betaglukanhalt och kan jämföras med SW Betania. Avkastningen är något under SW Betania. Den är mycket högvuxen och

stråsvag och mognar medelsent. Sorten har förbättrad kärn kvalitet jämfört med SW Betania, med mycket hög rymdvikt och hög råfetthalt och proteinhalt.

BAUB 0750221 (EU) är en tysk sort med ungefär samma avkastning som Belinda. Den är medellång med genomsnittlig stråstyrka. Den mognar medeltidigt. Kärnkvaliteten är genomsnittlig. Sorten har angripits av mjöldagg.

Tabell 3. Havre. Kärnkvalitet, behandlade led. Flerårsresultat. Mätare Belinda

Sort	Rymd- vikt, g/l	Tusen- korn- vikt, g	Rå- fett, % av ts	NDF*, % av ts	Protein- halt, % av ts	Stärk- else*, % av ts
<i>2008–2012, behandlat</i>						
Belinda	532	39,6	6,4	28,7	11,6	49,3
Sortmedeltal	540	39,7	5,6	29,0	11,6	50,5
Gunhild	545	39,8	5,4	28,0	11,3	51,8
Cilla	551	37,3	5,4	30,7	12,3	48,4
SW Kerstin	536	37,6	5,3	28,5	11,3	51,0
SW Ingeborg	541	42,5	5,2	29,1	11,8	50,5
Betania	534	40,4	6,2	27,6	12,1	50,1
Ivory	543	46,7	5,5	27,4	11,7	51,9
Circle	546	39,0	5,5	27,4	11,4	52,2
Scorpion	547	44,2	5,3	30,9	11,6	50,0
Steinar	531	38,6	5,7	29,0	11,6	51,2
Galant	546	36,8	5,4	27,5	11,2	52,3
Haga	531	35,9	5,4	28,7	11,4	51,8
<i>Provad 4 år</i>						
Nike	534	37,5	5,1	29,0	11,4	51,1
<i>Provade 3 år</i>						
Avanti	537	38,9	5,4	28,4	11,5	51,2
Moby	531	38,4	4,7	30,6	11,6	50,7
Symphony	541	44,2	5,2	29,0	11,4	51,0
<i>Provade 2 år</i>						
SW 081513	530	38,0	7,4	30,9	11,9	47,0
SW 081514	551	39,3	6,6	30,7	12,3	48,2
BAUB 0750221	539	39,8	5,5	29,3	11,6	50,2

Tabell 4. Havre. Odlingsegenskaper, behandlat, och sjukdomar, obehandlat. Flerårsresultat

Sort	Strå- längd, cm	Strå- styrka, 100–0*	Strå- brytn., 0–100	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Kron- rost, %*	Svart- rost, %	Blad- fläck, %	Mjöl- dagg, %*	Nema- todresi- stens*
<i>2008–2012</i>										
Belinda	92	77	13	114	18,1	10	9	11	15	
Sortmedeltal	92	75	14	113	18,4	7	9	10	10	
Gunhild	93	77	11	115	18,7	13	12	9	10	Ha, Hf
Cilla	89	67	30	110	17,8	3		14	12	Hf
SW Kerstin	94	77	11	115	18,6	12	5	8	5	Hf
SW Ingeborg	87	76	10	113	18,4	12	16	8	10	Hf
Betania	93	79	10	114	19,0			9		
Ivory	93	73	20	112	18,8	3	5	14	6	
Circle	93	78	11	114	18,0	11	17	8	11	
Scorpion	93	72	24	113	18,5	5	7	12	8	Hf
Steinar	96	77	16	113	17,5	15	8	5	10	
Galant	92	83	5	114	18,6	2	8	8	11	
Haga	90	70	25	112	17,7	11	2	12	2	
<i>Provad 4 år</i>										
Nike	88	77	14	114	18,1	9		6	18	
<i>Provade 3 år</i>										
Avanti	86	85	1	115	18,2			1	11	
Moby	84	83	5	114	18,6			14	10	
Symphony	97	81	10	113	18,4	1	9	12	8	
<i>Provade 2 år</i>										
SW 081513	97	59	27	113	19,4			11		
SW 081514	100	69	14	113	20,0			12		
BAUB 0750221	91	76	16	112	18,0	3		12	13	

*Stråstyrka. 100 = fullt upprätt bestånd.

*Kronrost. Förekommer lokalt vissa år och kan ge allvarliga skördesänkningar.

*Mjöldagg. Angrepp kan förekomma vissa år i södra och västra Sverige.

*Nematodresistens. Ha = Heterodera avenae. (Viktigast) Hf = Heterodera filipjevi (Gotlandstypen).

*Se närmare i texten angående sjukdomar.

Sortprovning av spannmål i norra Sverige

Den officiella provningen av stråsäd i norra Sverige genomförs på fyra platser under två år. Vid provningen jämförs nya sorter med representativa marknadssorter. Institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap vid SLU ansvarar

för verksamheten. Provingen finansieras av de företag som anmäler sorter till provning.

En utökad provning sker genom finansiellt stöd från näringens olika forskningsstiftelser. Via Regional jordbruksforskning i norra Sverige

Tabell 1. *Vårkorn*. Sortprovning i Norra Sverige* Avkastning områdesvis.
Mätare SW Judit

Sort	Typ,	Antal	Medeltal	Antal	Y-län	Z-län	AC-län	BD-län
	6rad,	prov-						
	2rad	ningsår						
SW Judit	6r	5	4770	20				
<i>Rel.tal.SW Judit=100</i>								
Jyvå	6r	5	102	20	93	99	112	105
Gudmund	6r	4	106	16	96	103	111	111
Aukusti	6r	2	102	8	99	99	104	105
Einar	6r	2	109	8	104	108	116	104
SW Barbro	2r	5	107	20	112	104	112	101
SW Mitja	2r	5	113	20	126	104	118	107
Luhkas	2r	4	107	16	110	102	104	110
Vilgott	2r	2	111	8	126	105	110	106
SWÅ 03147	2r	2	108	8	116	106	105	103

*Försöksplatser: Lännås (Y-län), Ås (Z), Röbbäcksdalen (AC) och Öjebyn (BD).

Tabell 2. *Vårkorn*. Sortprovning i Norra Sverige. Avkastning årsvis

Sort	Avkastning årsvis				
	2008	2009	2010	2011	2012
SW Judit	5440	5680	5080	4760	4380
<i>Rel.tal.SW Judit=100</i>					
Jyvå	98	100	99	109	103
Gudmund		108	95	115	111
Aukusti				104	102
Einar				117	102
Tvåradskorn					
SW Barbro	101	111	107	106	104
SW Mitja	100	116	111	118	112
Luhkas		128	99	96	101
Vilgott			106		111
SWÅ 03147				111	101

Tabell 3. *Vårkorn*. Sortprovning i Norra Sverige. Egenskaper

Sort	Typ,	Mog-	Strå-	Strå-	Sköld-	Pro-	Rymd-	Tusen-
	6rad,	nad,	styrka,	brytning,	fläck,	tein,	vikt,	korn-
	2rad	dagar	100–0	100–0	%	% av ts	g/l	vikt, g
SW Judit	6r	98	85	22	2	11,8	627	36,4
Jyvå	6r	102	83	12	1	11,4	639	37,3
Gudmund	6r	102	88	11	2	11,4	630	34,9
Aukusti	6r	98	80	42	2	11,5	626	37,6
Einar	6r	104	95	22	1	11,2	630	37,0
SW Barbro	2r	102	80	13	1	12,3	650	42,9
SW Mitja	2r	109	91	0	1	11,2	659	41,8
Luhkas	2r	108	92	5	1	10,6	644	40,7
Vilgott	2r	107	90	14	1	11,0	636	41,5
SWÅ 03147	2r	106	90	-	1	12,5	668	42,3

Tabell 4. Havre. Sortprovning i Norra Sverige 2008–2012*. Avkastning områdesvis och årsvis

Sort	Medeltal Norrländ		Platser						År			
	kg/ha	Ant.	Y	Ant.	AC	Ant.	BD	Ant.	2009	2010	2011	2012
Cilla		14	4440	4	4300	5	4640	5	5100	4620	3280	3390
<i>Rel. tal. Cilla=100</i>												
Sortmedel	109	14	102	4	111	5	114	5	111	111	118	106
Haga	121	11	112	3	130	4	121	4	122	128	123	120
Akseli	106	8	93	2	106	3	113	3		106	117	102
Galant	117	5			120	2	129	2			143	109
Eemeli	100	5			98	2	105	2			106	94

*Försöksplatser: Lännäs (Y-län), Röbbäcksdalen (AC-län) och Öjebyn (BD-län).

(RJN) och Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF), samt utsädesföretagen har det varit möjligt att utöka försöken med ett antal marknadssorter med speciellt intresse för det nordliga odlingsområdet. Resultaten från provningen presenteras mer utförligt www.slu.se/njv under fliken publikationer.

Sortprovningen av korn genomförs på Lännäs, Ås, Röbbäcksdalen och Öjebyn. Havren provas på samma platser som för korn men Ås har inga sortförsök med havre.

Försöken genomförs på ett likartat sätt på alla platserna med centralt uppvägt utsäde, och en lika stor kvävegiva om 80 kg per ha. Odlingsföretagningar är relativt olika oftast med en senare start vid Öjebyn och Röbbäcksdalen som dock till viss del kan kompensera detta med en varmare väderlek under sommaren.

I norra Sverige är tidigheten en speciellt viktig egenskap att ta hänsyn till. En objektiv bestämning av mognaden görs genom regelbundna provtagningar av kärnan från de olika sorterna från det att mognaden börjar till fullmognad. Det är förändringen i vattenhalt som indikerar mognaden och fullmognad inträder när vattenhalten i kärnan sjunkit ned till 30 procent. Sorternas mognadstid beräknas som de antal dagar från sådd till att vattenhalten passerat 30 procent. Efter tröskning bestäms kärnavkastningen vid 15 procents vattenhalt samt tusenkornsvikt och rymdvikt.

Tabell 5. Havre. Sortprovning i Norra Sverige 2008–2012. Egenskaper

Sort	Mognad, dagar	Stråstyrka, 0–100	Rymdvikt, g/l	Tusen-kornvikt, g	Råfett, % av ts
Cilla	101	69	552	35,6	5,5
Sortmedel		83	539	34,7	6,1
Haga	104	76	522	33,7	5,4
Akseli	102	90	548	32,6	7,0
Galant	109	73	512	33,6	5,5
Eemeli	101	74	553	35,9	6,2

Odlingssäsongen 2012

För Ås, Offer och Öjebyn kan odlingssäsongen 2012 sammanfattas med att det vara svåra förhållanden vid vårbruket i maj-juni med mycket regn. Under sommaren var det kallt, regnigt och få soltimmar vilket gjorde att spannmålen mognade mycket sent. Den spannmål som tröskades hade höga vattenhalter, runt 30 % trots skörd i slutet av oktober. Odlingssäsongen vid Röbbäcksdalen får betecknas som i det närmaste normal men även på Röbbäcksdalen var mognaden något senare än normalt. Den försenade mognaden orsakades troligen även här av en kall sommar. Den utdragna mognaden märktes tydligast i havreförsöken på samtliga försöksplatser.

Medelskörden i kornförsöken, 2012, var störst på Ås med 6,5 ton per ha, medan den högsta medelskörden för havren på 5 ton/ha uppmättes på Röbbäcksdalen.

Kornförsöken skördades senare än normalt, undantaget Röbbäcksdalen. På samtliga tre platser påverkades havreförsöken kraftigt av den rikliga nederbörden under hösten. Den objektiva mognadsbestämningen under 2012 visar på tydliga skillnader i mognadstid. Noterbart är att vissa korn och havresorter inte mognade på några av försöksplatserna under 2012.

- Offer, inga sorter mognat vare sig i korn eller havre

- Ås, fyra sexradssorter mognade, (SW Judit, Gudmund, Aukusti och Vilde), inga tvåradssorter mognade. (Inga sortförsök med havre på Ås)

- Öjebyn mognade samtliga sexradssorter men inga tvåradssorter och inga havresorter mognade.

- Röbbäcksdalen mognade samtliga kornsorter men endast två havresorter (Cilla och Bor 8024).

Angreppen av bladsvampar då främst bladfläcksjuka var på samtliga

försöksplatser låg fram till i slutet av juli, sköldfläck förekom endast i enstaka fall. Rödsot på havreförsöken kunde noteras i slutet av juli men inga kraftiga angrepp.

Sortbeskrivningar

Sortbeskrivningarna hänför sig till resultaten i den norrländska provningen, och kan skilja sig från resultaten i södra Sverige.

Tvåradskorn

SW BARBRO. Mycket tidigt mognande 2-radssort. Förädlad av Lantmännen på stationen i Lännäs. Godkänd 2002.

SW MITJA. Mognar senare än SW Barbro men har bättre avkastning och stråstyrka. Förädlad av Lantmännen på stationen i Lännäs och godkänd 2004.

LUHKAS. Fodersort med mjöldaggsresistens (mlo) och bra strå. Serasem från Frankrike är förädlare och sorten togs in på svensk sortlista 2009.

VILGOTT från Lantmännen provades 2010 och 2012 i Norrland. Den avkastar i nivå med Mitja, men mognar tidigare.

SWÅ 03147 är ett tidigt tvåradskorn från Lantmännens förädlingsstation i Lännäs. Sorten provades första året i officiella sortförsök 2011.

WALDEMAR. (Ej i tabell). Tvåradssort från Lantmännen Lantbruk. Kort stråstyvt foderkorn med något längre mognadstid än mätaren. Sorten godkändes 2009 men provades 2011 första gången i norra Sverige.

Sexradskorn

SW JUDIT. Tidig fodersort. Förädlad av Lantmän-

nen på stationen i Röbbäcksdalen och godkänd 2005.

JYVÄ. Ett finskt, 4-radigt foderkorn från Boreal. Sorten har bra kärnkvalitet men senare mognad än SW Judit.

GUDMUND. En sexradssort förädlad på Lantmännens station i Lännäs och som godkändes 2010. Stråstyvt men med senare mognad än SW Judit.

AUKUSTI. Ny tidig 6-radssort från Boreal. Sorten uppges ha goda stråegenskaper och ganska god tolerans mot låga ph-värden. Provades 2011 första gången i norra Sverige.

EINAR. Ett flerradigt foderkorn från Boreal. Sorten är medelsen och uppges vara högt avkastande med bra stråstyrka. Provades 2011 första gången i norra Sverige.

Havre

CILLA. En tidig havresort för norra Sverige framtagen av Lantmännen. Sorten, som godkändes 2008, är storkärnig.

HAGA. En fodersort från Graminor som tidigare provats under beteckningen GN 04399. Sorten representeras av Lantmännen.

AKSELI. En tidig sort från Boreal. Provades 2010 första gången i norra Sverige. Representeras av Scandinavian Seed.

GALANT. Ny havresort från Lantmännen. Hög avkastning, men också längre mognadstid än mätaren. Godkändes 2009 och provades 2011 första gången i norra Sverige.

EEMELI. En sort från Boreal som är mycket tidig och stråstyvt. Provades 2011 första gången i norra Sverige.

Fodermajs

Fodermajs har odlats och provats i liten skala under många år i södra Sverige, men år 2008 utökades provningen till flera områden i södra och mellersta Sverige. Under 2012 provades 46 sorter. I tabellerna ingår 27 sorter som provats minst två år från och med 2008. Resultaten var i de flesta fall sämre än under 2011. På en del

platser blev stärkelsebildningen dålig beroende på alltför låga temperaturer.

Resultaten i tabell 1 presenteras separat för södra respektive norra provningsområdet eftersom ingående sorter och sortrelationer skiljer sig mellan dessa områden. Mätare i försöken är Avenir, en tidig sort med hög torrsbstanshalt och hög

Tabell 1. *Fodermajs*. Avkastning av torrsbstans och stärkelse

Sort	Södra området					Norra området				
	Torrsbstans			Stärkelse		Torrsbstans			Stärkelse	
	kg/ha	Ant	Ts %	kg/ha	% av Ts	kg/ha	Ant	Ts %	kg/ha	% av Ts
Avenir	12200	23	41,0	4100	33,1	9870	12	34,0	2700	27,6
<i>Rel.tal.Avenir=100</i>										
Sortmedel	124		35,8	128	34,4	113		31,5	107	25,9
Beethoven	132	23	36,1	133	33,6	120	12	29,6	110	24,5
Artist	116	23	39,9	120	34,4	113	12	33,7	119	28,5
Atrium	128	23	34,8	127	33,0					
Anvil	127	23	35,8	132	34,4					
Jasmic	133	23	34,7	131	32,5	122	12	27,0	98	21,5
Cheer	123	23	37,5	129	34,8	110	10	29,4	101	24,2
Falkone	131	19	33,1	124	31,7					
Tiberio	135	19	34,0	131	32,2					
Ampezzo	131	19	34,2	133	33,8					
Kreel	114	14	40,4	128	36,7	114	10	32,0	109	26,1
Coryphee	122	14	35,8	132	36,0					
Aritzo	126	14	36,7	135	35,8	116	8	30,1	113	26,5
Activate	111	10	41,0	124	37,8	102	8	35,2	114	31,0
Kontender	116	9	37,8	123	35,5					
PR 39 V 43	119	14	35,5	119	33,2					
Amagrano	126	14	34,9	137	36,1					
Galbi	139	14	30,5	141	33,6					
LG 30.211	130	10	31,5	135	34,0					
Ambition	126	10	38,1	141	37,4	123	3	34,0	114	25,3
Aastar	133	10	33,0	136	34,1					
Kougar	116	10	39,3	128	36,4	102	5	31,1	101	26,5
Lapiora	115	10	34,9	126	36,7					
SY Respect	135	10	31,2	120	30,1					
P 8057	123	10	33,4	126	33,7					
Destiny						116	12	32,1	107	25,4
Mixxture						112	5	30,1	99	23,2

Södra området = Öland, Gotland, Halland, Skåne. Norra området = Uppland, Östergötland, Västergötland.

stärkelsehalt, men förhållandevis låg totalskörd i södra Sverige. De bästa stärkelseskördarna i södra området ger Galbi och Ambition, följd av Amagrano och Ampezzo. I det norra området provades ett mindre antal sorter. Avkastningen blev här lägre. Avenir hävdade sig bättre men

främst Ambition, Jasmic och Beethoven hade här bättre stärkelseskörd än Avenir. Det framgår av tabellen att skillnaderna i torrsubstanshalt och stärkelsehalt är stora. För mer information om sorternas kvalitetsegenskaper mm, se tabeller på www.slu.se/faltforsk

Ärter

Ärtsorterna jämförs med SW Clara. Sortbeskrivningarna utgår däremot främst från medeltalen för de provade sorterna. Alla sorter är bladlösa (egentligen "halvbladlösa") och har bladen omvandlade till klängen. Samtliga sorter har dock stipelblad.

Under 2012 skördades 10 försök och totalt redovisas resultat från 54 försök (tabell 1). Årets ärtskörd blev god i södra Sverige och nära normal i Mellansverige. Den mest högavkastande sorten var Onyx. Över en längre tidsperiod är Onyx tillsammans med Ingrid de bäst avkastande sorterna.

Avkastningen för olika år redovisas i tabell 2. Årsvariationen visar att sorterna reagerar ganska olika under skilda år. Variationerna är dock ofta svårtolkade, men erfarenheterna har visat att det finns en tendens till att de stjäлкstyva sorterna varit bra under regniga år och under torra år har de kortaste sorterna sjunkit i avkastning.

Ärternas odlingsegenskaper och kvalitet anges i tabell 3. Odlingssäkerheten för ärter är ofta växlande. En ideal ärtsort bör vara relativt lång, men ha god stjäлкstyrka och bra höjd vid skörd. Denna sorttyp har god ogräskonkurrens och klarar både hög nederbörd, då stjäлкstyrkan sätts på prov, och torka, då de kortaste sorterna kan lida av vattenbrist. Samtliga nu provade sorter har bra längd. Den längsta sorten är Ingrid, följd av Tinker och kortast är Casablanca. Bästa stjäлкstyrkan har Ingrid, följd av SW Clara, medan Crackerjack är sämst. Stjäлкstyva sorter har i allmänhet också en bra höjd vid skörd, ett mått på tröskbarheten, och de bästa är Ingrid samt SW Clara och Jetset. Spillet är också lägst i dessa sorter. Ärtsorterna mognar med som mest fem dagars skillnad, där

Faust är tidigast och Crackerjack senast. Den största frövikten har Ingrid, medan Faust och Rocket är relativt småfröiga. Proteinhalten är högst i Casablanca och lägst i Rocket.

SW CLARA har mycket goda odlingsegenskaper. Den är medellång, men har mycket bra stjäлкstyrka och höjd samt lågt spill. Sorten mognar medelsent och har ganska låg avkastning. Den har ett relativt litet frö med medellåg proteinhalt.

FAUST (EU), från Danmark har låg avkastning. Den är medellång, med ganska bra stjäлкstyrka och höjd, samt tidig mognad. Fröet är litet med låg proteinhalt.

TINKER (EU) är en högväxt tysk sort med hög avkastning. Den har lägre än genomsnittliga värden för stjäлкstyrka och beståndshöjd. Sorten mognar medeltidigt. Fröet är stort och proteinhalten medelhög.

ROCKET (EU) från Danmark är en medellång sort med relativt god stjäлкstyrka, lågt spill och medelbra beståndshöjd vid skörd. Sorten mognar medeltidigt och har gett hög avkastning. Den har ett litet frö med låg proteinhalt.

CRACKERJACK (EU) är en medellång dansk grönsärl med mycket hög avkastning. Den har lägre stjäлкstyrka och höjd vid skörd än genomsnittligt och mognar sent. Fröet är stort med hög proteinhalt.

ONYX (EU) från Frankrike har särskilt hög avkast-

Tabell 1. Årter. Avkastning områdesvis. Mätare SW Clara

Sort	Område									
	A–G	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2012</i>										
SW Clara	4960	10	4850	2	6040	3	4450	4		
<i>Rel.tal.Clara=100</i>										
Sortmedel	107	10	115	2	103	3	107	4		
Faust	93	10	101	2	92	3	93	4		
Tinker	111	10	129	2	99	3	111	4		
Rocket	107	10	116	2	103	3	106	4		
Crackerjack	109	10	114	2	104	3	108	4		
Onyx	115	10	131	2	106	3	116	4		
Ingrid	110	10	115	2	108	3	113	4		
Casablanca	112	10	122	2	106	3	114	4		
Jetset	105	10	113	2	106	3	99	4		
<i>2008–2012</i>										
SW Clara	4520	54	4120	12	5180	15	4930	16	3800	11
<i>Rel.tal.Clara=100</i>										
Sortmedel	108	54	109	12	105	15	106	16	112	11
Faust	97	54	98	12	96	15	97	16	99	11
Tinker	109	54	110	12	104	15	106	16	118	11
Rocket	108	54	111	12	105	15	105	16	114	11
Crackerjack	109	54	106	12	105	15	108	16	118	11
Onyx	114	48	116	9	110	12	111	16	122	11
<i>Provade 3 år</i>										
Ingrid	113	20	115	4	111	5	112	8	113	3
Casablanca	110	34	113	8	106	9	111	11	110	6
Jetset	109	34	109	8	108	9	106	11	115	6

ning Den är medellång och har god stjälkstyrka. Den har bra höjd vid skörd och ganska lågt spill. Mognaden är medeltidig. Fröet är relativt stort med något låg proteinhalt.

INGRID förenar mycket hög avkastning med goda odlingsegenskaper. Sorten är mycket högvuxen,

men har mycket god stjälkstyrka och höjd vid skörd samt lågt spill. Fröet är stort med hög proteinhalt.

CASABLANCA (EU) från Tyskland, har hög avkastning. Den är tidigt mognande, ganska kortvuxen med god stjälkstyrka och bra höjd vid skörd. Fröet är stort med hög proteinhalt.

Tabell 2. Årter. Avkastning årsvis. Mätare SW Clara

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
SW Clara	4520	4690	4070	4660	5500	3950	4520	4510	4750	4420
<i>Rel.tal.Clara=100</i>										
Sortmedel	109	112	103	98	107	110	118	102	106	107
Faust	101	104	98	88	95	104	109	92	96	90
Tinker	114	115	99	97	110	111	122	105	104	113
Rocket	114	116	104	96	108	110	122	98	110	105
Crackerjack	116	116	90	98	108	117	127	98	109	110
Onyx		123	109	100	115	115	132	108	109	116
Ingrid			116	104	110			108	112	110
Casablanca			108	96	112			101	107	113
Jetset			105	100	109			104	110	102

(Årter forts. nästa sida)

JETSET (EU) är en dansk sort med hög avkastning och medelsen mognad. Den är medellång och har goda odlingsegenskaper med mycket god

stjälkstyrka, bra höjd vid skörd och lågt spill. Fröet är medelstort och har genomsnittlig proteinhalt.

Tabell 3. Ärtor. Odlingsegenskaper och kvalitet. Flerårsmedeltal.

Sort	Frö- färg	Stjälk- längd, cm	Stjälk- styrka, 100-0*	Höjd v skörd, cm	Mog- nad, dagar	Vatten- halt, %	Tusen- Kornvikt, g	Protein- halt, % av ts	Spill, kg/ha
<i>2008–2012</i>									
SW Clara	gul	80	59	52	113	19,9	250,0	22,4	262
Sortmedel		81	51	47	112	19,9	269,0	22,4	311
Faust	gul	78	46	44	110	19,3	235,8	21,3	355
Tinker	gul	86	41	40	112	20,1	290,1	23,1	370
Rocket	gul	81	49	44	112	19,9	233,0	20,8	284
Crackerjack	grön	78	37	37	115	20,5	290,5	23,2	401
Onyx	gul	78	52	47	112	19,9	274,3	22,2	298
<i>Provade 3 år</i>									
Ingrid	gul	91	64	61	113	19,7	301,8	23,0	245
Casablanca	gul	76	56	49	111	20,1	288,8	23,7	323
Jetset	gul	78	58	52	113	19,6	256,4	22,4	258

*Stjälkstyrka: 100=fullt upprätt bestånd.

Åkerböna

Åkerböna odlas mest i västra Götaland, men intresset ökar i andra delar av landet. Fördelarna med åkerböna är främst en hög avkastning på lerjordar, medan den största nackdelen är sen mognad. En begränsad provning har utförts i Skåne under de senaste åren. År 2008 utökades provningen till fler områden och totalt 14 försök har genomförts 2008–2012 (tabell 1 och 2). Fuego, Marcel, Julia och Isabell är de bäst avkastande sorterna. Dessa tre sorter är brokblommiga och ganska högväxta.

Åkerböna har även provats i ekologisk odling sedan 1999, där provningen finansierats av Jordbruksverket. Resultaten presenteras årligen, tillsammans med övriga arter, i ”Sortval i ekologisk odling” på www.slu.se/faltforsk. I sammanställningen med de ekologiska försöken i tabell 3 ingår 18 försök. Ett stort antal sorter har provats

och i årets sammanställning ingår 3 vitblommiga och 5 brokblommiga sorter. De sistnämnda ger oftast större skörd och är mer högvuxna med bättre ogräskonkurrens och etableringsförmåga, men mognar senare. De mest högvaxande sorterna har varit Fuego, Alexia, Julia och Isabell. För närvarande ingår inte särskilt tidigt mognande sorter i försöken, och det skiljer som mest 4 dagar i mognadstid, där Julia och Isabell är senast. Dessa sorter är också längst. Åkerböna är i allmänhet stjälkstyva och har bra höjd samt lågt spill vid skörd. Fuego och Imposa är storfröiga medan Gloria har den lägsta frövikten. Gloria och Julia har de högsta proteinhalterna. Sortbeskrivningarna nedan är främst hämtade från provningen i ekologisk odling.

FUEGO (EU) från Tyskland är en brokblom-

Tabell 1. Åkerböna, konventionell odling. Avkastning områdesvis och årsvis

Sort	Område						Årsvis, A–F				
	A–F	Ant	A	Ant	D–F	Ant	2008	2009	2010	2011	2012
Fuego	5500	14	5510	4	5770	10	3550	6620	3910	5480	7000
<i>Rel.tal.Fuego=100</i>											
Sortmedel	93	14	86	4	94	10	99	91	104	90	87
Tattoo	83	14	85	4	82	10	97	82	90	77	76
Marcel	97	9	94	2	98	7			112	96	88
Julia	100	9	83	2	104	7			114	101	88
Gloria	75	6	77	2	74	4				76	70
Alexia	91	6	77	2	97	4				87	88
Isabell	101	6	88	2	107	4				96	96

Tabell 2. Åkerböna, konventionell odling. Odlingsegenskaper och kvalitet. Flerårsmedeltal.

Sort	Blomfärg*	Stjälklängd, cm	Stjälkstyrka, 100–0*	Höjd v skörd, cm	Mognad, dagar	Vattenhalt, %	Tusen-kornvikt, g	Proteinhalt, % av ts	Spill, kg/ha	Chokladfläck, 0–100
<i>2008–2012</i>										
Fuego	B	116	76	89	146	22,0	580,9	30,4	248	19
Sortmedel		118	72	87	145	22,2	521,9	31,5	113	18
Tattoo	V	111	70	82	147	23,3	545,3	30,0	133	17
Marcel	B	117	79	89	145	22,0	520,1	30,5	119	17
Julia	B	128	77	95	148	22,2	538,7	32,1	93	12
Gloria	V	112	62	72	139	21,6	428,4	34,8		23
Alexia	V	118	65	82	144	21,4	495,8	31,6	113	24
Isabell	B	123	77	98	148	22,8	544,4	30,8	111	13

*Blomfärg. V=vitblommig, tanninfri. B=brokblommig tanninsort.

Tabell 3. Åkerböna, ekologisk odling. Avkastning och sortegenskaper 2008–2012

Sort	V/B*	Avkastning			Mognad, dagar	Stjälklängd, cm	Stjälkstyrka, 0–100	Höjd v skörd, cm	Spill, kg/ha	Ogräsvikt, g/m ²	Tusen-kornvikt, g	Proteinhalt, % av ts	Chokladfläck, 0–100
		Flerår	2012	2012									
Fuego	B	3810	18	4740	145	99	92	87	248	422	564,7	28,6	22
Sortmedel		94	18	85	146	100	90	89	192	439	530,3	29,6	21
Gloria	V	76	11	63	145	94	90	86	139	489	436,2	31,0	25
Tattoo	V	84	18	68	147	92	92	86	217	462	531,4	27,7	21
Alexia	B	101	17	91	144	100	87	87	131	393	488,2	30,5	22
Julia	B	105	14	88	149	109	92	97	140	456	542,8	31,2	14
Imposa	V	85	14	81	145	90	87	86	184	442	576,1	29,3	26
Nile	B	97	12	92	145	102	88	86	224	417	546,4	28,2	25
Isabell	B	106	8	98	149	110	94	94	257	435	556,5	30,1	15

*Blomfärg. V = vitblommig sort (Tanninfri), B = brokblommig sort (Tanninsort).

mig, medeltidigt mognade sort med mycket hög avkastning. Den är medellång med goda stjälkegenskaper. Fröet är stort med ganska låg proteinhalt.

GLORIA (EU) är en vitblommig sort från Tyskland. Avkastningen är relativt låg. Sorten mognar ganska tidigt, och är medellång med god stjälekstyrka

och litet spill. Den har hög proteinhalt.

TATTOO (EU), tysk vitblommig sort som avkastat bättre än Gloria. Sorten är relativt kort med goda stjälkegenskaper. Fröet är relativt litet och proteinhalten relativt låg.

MARCEL (EU) från Danmark är brokblommig, gan-

ska lång med goda stälkegenskaper. Avkastningen är medelhög och mognaden medeltidig. Den är relativt småfrög med medelhög proteinhalt.

ALEXIA (EU) är en brokblommig sort från Österrike. Avkastningen är hög till mycket hög. Sorten är medeltidigt mognande, medelkort och har medelgoda stälkegenskaper samt ett litet frö med hög proteinhalt.

JULIA (EU), mycket högavkastande brokblommig sort från Österrike. Julia mognar mycket sent, är mycket högvuxen med goda odlingsegenskaper. Fröet är medelstort med mycket hög proteinhalt.

Höstraps

Av höstraps odlas både linjesorter och hybrid-sorter. Sorterna jämförs med linjesorten Carousel. Vid beskrivningen av avkastningen jämförs dock sorterna med medeltalet av samtliga provade sorter. I provningen ingick 2012 totalt 68, varav 41 sorter provade minst två år, varav 28 är hybrid-sorter. Dessa har ofta bättre avkastning och vinterhärdighet, men utsädeskostnaden är högre. År 2012 utfördes totalt 16 försök, men eftersom de två sorttyperna provas i olika försök, ingår det 8-10 försök för varje sort. Totalt för perioden 2008-2012 föreligger sammanlagt 36-55 försök för de mest provade sorterna. Trots den kalla vintern övervintrade höstrapsen bra och avkastningen blev mycket hög. Högst skörd i södra Götaland lämnade hybrid-sorterna Sherpa och Visby och linjesorten Epure. I norra Götaland och södra Svealand avkastade Masvara och Expower, respektive Epure bäst.

I medeltal över minst tre säsonger har i sydvästra Götaland hybrid-sorterna Compass, Visby och PR46W20 samt linjesorten Festivo varit de bäst avkastande sorterna, se tabell 1. Av de 10 bästa sorterna var 6 hybrid-sorter och 4 linjesorter. I norra Götaland försämras konkurrensförmågan för linjesorterna och här är det PR44D06, PR46W20

IMPOSA (EU), holländsk vitblommig sort med samma avkastning som Tattoo. Sorten mognar medeltidigt, och är ganska kort. Fröet är mycket stort med medelhög proteinhalt.

NILE (EU), brokblommig sort från Nederländerna med hög avkastning. Nile mognar medeltidigt och är ganska lång med goda stälkegenskaper. Fröet är ganska stort med låg proteinhalt.

ISABELL (EU), brokblommig tysk sort med mycket hög avkastning. Sorten mognar sent, och är mycket lång men stjälkstyv. Fröet är stort med genomsnittlig proteinhalt.

och Compass som varit de bästa sorterna. Endast två linjesorter, Festivo och Epure, var bland de 10 bästa sorterna. I Mälardalen, där försöken ofta har utvintrat, och nästan enbart hybrid-sorter provas, avkastade Excalibur bäst. Årsvariationen visas i tabell 2 och resultaten bekräftar i stort sett medeltalen över femårsperioden. Det framgår också här att hybrid-sorterna avkastar relativt bättre i de norra delarna.

Odlingsegenskaper och kvalitet anges i tabell 3. Skillnaderna i vinterhärdighet uppgår som mest till 8 enheter. De mest vinterhärdiga av de mer provade sorterna är Cult, Apanaci och Apart, medan Noblesse har sämst övervintring enligt graderingarna. Av de nyaste sorterna är Sherpa bäst och Sesame sämst. Problem med liggbildning förekommer sällan i höstraps med undantag för 2009, då en del fält i södra Götaland låg mycket kraftigt. Stjälkstyrkan får ändå anses som tillfredsställande för samtliga sorter. Stjälksvagast är Catalina och Status. Däremot är höstraps-sorterna ofta högväxta med kraftig stjälk, vilket kan påverka skördarbetet. De längsta sorterna är Compass, Technic och PR46W20. Under senare år har mer kortvuxna sorter introducerats, som PR45D05, som är 36 cm kortare än Compass. Även mer

Tabell 1. Höstraps. Avkastning av råfett områdesvis. Flerårsmedeltal. Mätare Carousel

Sort	Område									
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008–2012</i>										
Carousel	1810	81	2160	29	2110	20	1850	29	1280	2
<i>Rel.tal.Carousel=100</i>										
Status H	104	91	106	31	101	20	102	29	122	10
Catalina	108	48	114	16	107	10	101	13	122	9
Excalibur H	113	55	111	18	108	10	109	16	145	10
Vision	106	36	111	13	103	10	102	13		
Galileo	110	36	114	13	105	10	106	13		
Cult	112	36	115	13	108	10	108	13		
NK Speed H	111	38	113	13	110	8	107	13		
Technic H	112	47	115	16	111	10	107	15	131	5
<i>Provade 4 år</i>										
Noblesse	109	29	109	10	110	8	106	11		
Epure	115	29	116	10	112	8	111	11		
Arkaso H	106	31	107	12	103	8	104	11		
Compass H	120	37	122	13	116	8	116	11	136	5
Visby H	115	41	118	14	112	8	110	11	136	8
<i>Provade 3 år</i>										
Fashion	110	23	114	8	108	7	103	8		
Apanaci	114	23	115	8	112	7	108	8		
Sortblandning	109	54	111	18	106	12	105	16	133	8
Festivo	116	21	118	7	112	6	111	8		
PR44D06 H	114	29	109	10	109	6	116	8	139	5
PR45D05 H	113	23	111	9	110	6	113	8		
PR46W20 H	119	29	118	10	115	6	118	8	135	5
Abakus H	114	23	113	9	113	6	111	8		
Caravel H	112	23	113	9	113	6	105	8		
Apart H	115	23	115	9	111	6	112	8		
Tumnus H	113	23	112	9	112	6	109	8		
Vista H	109	23	113	9	104	6	106	8		
<i>Provade 2 år</i>										
Alegria	112	15	116	5	111	5	102	5		
Sesame	104	15	108	5	101	5	101	5		
Diamond	104	15	106	5	104	5	98	5		
Dynastie H	115	15	114	7	114	4	112	4		
Primus H	113	15	111	7	111	4	113	4		
BCSMAOS003 H	110	15	113	7	108	4	103	4		
Bering H	104	15	111	7	105	4	89	4		
Artoga H	114	15	118	7	107	4	110	4		
Expower H	115	19	115	8	108	4	112	4		
Sherpa H	122	15	121	7	119	4	116	4		
PR46D07 H	110	15	111	7	108	4	107	4		
Bagira H	108	15	109	7	106	4	105	4		
Brentano H	111	15	111	7	107	4	109	4		
Bonanza H	118	15	119	7	112	4	116	4		
Mascara H	119	15	118	7	116	4	116	4		
Kolumb H	115	15	113	7	116	4	110	4		

(Höstraps forts. nästa sida)

Tabell 2. Höstraps. Avkastning årsvis, råfett. Mätare Carousel

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Carousel	2330	2200	1820	1960	2270	1490	1530	1690	1620	1900
Status H	106	103	109	109	96	99	104	101	114	98
Catalina	114	112	112	113	107	104	109	102	112	88
Excalibur H	111	111	117	104	107	128	112	111	118	104
Vision	109	110	98	113	106	111	107	103	113	87
Galileo	117	112	107	116	100	109	113	103	117	102
Cult	115	111	112	119	105	108	111	105	120	107
NK Speed H	111	112	121		105	110	103	108		102
Technic H	110	112	121	118	108	107	103	112	116	100
Noblesse		110	105	116	104		112	98	115	105
Fashion		116		114	103		112		118	90
Apanaci		117		121	103		109		118	107
Epure		116	123	109	112		116	109	113	111
Arkaso H		103	109	108	102		104	102	115	98
Compass H		119	134	120	111		104	121	127	108
Visby H		118	123	110	112		110	110	117	107
Sortblandning			111	111	105			105	114	102
Festivo			117	120	110			109	121	106
PR44D06 H			113	116	101			125	130	99
PR45D05 H			117	114	104			120	120	100
PR46W20 H			127	116	111			123	127	103
Abakus H			126	111	105			114	120	104
Caravel H			122	114	107			108	109	99
Apart H			122	115	107			123	117	96
Tumnus H			124	110	107			112	116	104
Vista H			115	106	108			108	113	98
Alegria				123	104				123	89
Sesame				105	102				123	88
Diamond				110	99				111	91
Dynastie H				111	111				114	110
Primus H				116	102				127	101
BCSMAOS003 H				110	107				107	98
Bering H				107	105				97	79
Artoga H				113	110				111	109
Expower H				109	110				117	112
Sherpa H				122	114				131	104
PR46D07 H				114	102				119	95
Bagira H				108	103				107	102
Brentano H				113	102				117	101
Bonanza H				117	111				123	109
Mascara H				120	111				117	114
Kolumb H				119	105				119	102

beprövade sorter, som Carousel och Catalina, är kortvuxna. Sorterna mognar med maximalt 5 dagars skillnad. Arkaso är tidigast, medan Festivo och Noblesse är sent mognade. Hög råfetthalt har Apanaci, Compass och PR46W20, medan Arkaso har låg råfetthalt. Sjukdomsangreppen har varit relativt små de senaste åren. Frövik och

klorofyllhalt bestäms numera inte rutinmässigt i provningen.

CAROUSEL är en fransk, vinterhärdig linjesort med låg avkastning. Sorten är kortvuxen, mognar medelsent och har ett medelstort frö med medelhög råfetthalt. Den angrrips mindre än

Tabell 3. Höstraps. Odlingsegenskaper, frökvalitet och sjukdomskänslighet. Flerårsmedeltal.
Mätare Carousel

Sort	Över- vintring, 100-0*	Stjälk- längd, cm	Stjälk- styrka, 100-0*	Mog- nad, dagar	Rå- fett, % av ts	Krans- Mögel, %	Bomulls- Mögel, %	Torr- röta, %	Svart- fläcksj., %
<i>2008-2012</i>									
Carousel	80	121	83	347	48,5	5	10	8	11
Status H	84	137	79	345	48,5	9	7	16	10
Catalina	84	122	76	345	48,7	9	10	12	10
Excalibur H	85	131	83	345	49,0	13	8	17	10
Vision	82	128	95	348	48,7	4	9	11	10
Galileo	84	127	94	347	49,6	4	10	10	11
Cult	86	127	95	348	49,7	4	8	11	10
NK Speed H	81	136	88	347	48,5	5	9	8	10
Technic H	83	140	85	346	48,2	8	3	17	9
Noblesse	79	121	91	349	49,3	4	12	9	11
Fashion	82	130	93	348	49,4	3	8	15	10
Apanaci	87	127	92	348	50,2	4	8	10	10
Epure	81	130	96	348	49,7	3	7	10	11
Arkaso H	85	130	87	344	47,8	19	10	16	10
Compass H	85	142	96	348	50,8	4	6	8	5
Visby H	85	135	91	346	48,4	4	6	6	7
Sortblandning	81	131	91	346	48,8	6	7	12	10
Festivo	85	132	93	349	49,7	5	6	11	11
PR44D06 H	84	114	94	347	49,5	4	19	12	11
PR45D05 H	80	105	93	348	48,8	2	18	3	
PR46W20 H	83	143	92	346	50,8	5	4	6	11
Abakus H	84	132	91	345	48,7	10	9	8	
Caravel H	82	138	86	347	48,3	4	11	9	
Apart H	86	136	91	346	49,4	9	2	18	
Tumnus H	84	137	94	347	49,8	4	4	6	
Vista H	84	139	90	347	48,0	4		6	
Alegria	81	127	89	345	50,1	12	14	11	10
Sesame	78	130	92	348	49,0	4	13	10	11
Diamond	81	121	86	348	49,2	4	10	11	10
Dynastie H	84	136	90	347	49,2	1	2	6	
Primus H	85	127	92	347	49,5	3	2	13	
BCSMAOS003 H	85	139	80	346	47,7	5	4	8	
Bering H	79	139	94	347	49,1	5	3	13	
Artoga H	85	137	86	345	48,7	9	2	3	
Expower H	82	133	88	346	49,4	8	7	28	11
Sherpa H	86	127	90	346	49,4	0	6	6	
PR46D07 H	81	106	91	347	48,9	1	9	1	
Bagira H	85	133	84	345	48,2	4	7	18	
Brentano H	85	138	91	346	49,6	3	1	16	
Bonanza H	83	141	92	348	49,4	0	1	13	
Mascara H	83	130	89	347	49,1	0	5	18	
Kolumb H	83	137	89	347	48,7	4	2	26	

genomsnittligt av kransmögel och genomsnittligt av bomullsmögel.

STATUS är en tysk, vinterhärdig hybridsort med

tidig mognad. Den har låg avkastning. Sorten är relativt stjälksvag. Status har medelhög råfetthalt, låg klorofyllhalt samt medellåg proteinhalt i fröet. Sorten verkar vara något känsligare för angrepp

av kransmögel än genomsnittligt. Angreppen av bomullsmögel ligger på medelnivå.

CATALINA (EU), fransk linjesort med medelhög avkastning i samtliga områden. Sorten har tidig mognad, är ganska kortvuxen, men stjälksvag. Fröet är stort med medelhög råfettthalt. Sjukdoms-angreppen har varit små.

EXCALIBUR (EU), tidig hybridsort med hög avkastning och god övervintring. Sorten är medellång, och relativt stjälksvag. Fröet är medelstort med medelhög råfettthalt. Sorten har visat angrepp av kransmögel.

VISION (EU), tysk medelkort linjesort med hög avkastning och god stjälkstyrka och sen mognad. Råfettthalten är medelhög. Den har visat små angrepp av sjukdomar.

GALILEO (EU), medelkort tysk linjesort med hög avkastning. Sorten har mycket god stjälkstyrka och medelsen mognad. Frövikten är medelhög och råfettthalten hög.

CULT (EU), tysk medelkort linjesort med hög avkastning. Stjälkstyrkan är mycket bra och mognaden sen. Fröet är stort och råfettthalten är relativt hög.

11 pkt SPEED (EU), tysk hybridsort med hög avkastning. Den är ganska lång med medelsen mognad. Råfettthalten är något lägre än genomsnittligt.

NK TECHNIC (EU), tysk hybridsort, särskilt högvuxen med hög avkastning. Stjälkstyrkan är sämre än genomsnittligt och mognaden medeltidig. Råfettthalten är lägre än genomsnittligt.

11 pkt NOBLESSE (EU), engelsk linjesort med medelhög avkastning. Den är kort med god stjälkstyrka. Sorten mognar särskilt sent och har medelhög råfettthalt.

FASHION (EU) högavkastande linjesort med normal övervintring. Den är medellång med mycket god stjälkstyrka och sen mognad. Sorten har medelhög råfettthalt.

APANACI högavkastande linjesort med god övervintring. Den är medellång med god stjälkstyrka och sen mognad. Råfettthalten är högre än genomsnittligt.

EPURE (EU), fransk linjesort med hög avkastning. Den är medelkort med särskilt god stjälkstyrka. Sorten mognar sent och har hög råfettthalt.

ARKASO (EU) medellång hybridsort med relativt låg avkastning. Den är medellång och mognar mycket tidigt. Råfettthalten är låg.

COMPASS (EU), tysk hybridsort med särskilt hög avkastning. Den är särskilt högvuxen med mycket god stjälkstyrka. Sorten mognar sent och har särskilt hög råfettthalt.

VISBY (EU), tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Den är ganska lång med medelgod stjälkstyrka. Sorten mognar medeltidigt och har ganska låg råfettthalt.

FESTIVO (EU), tysk linjesort med mycket hög avkastning. Den är medellång med god stjälkstyrka. Sorten mognar särskilt sent och har hög råfettthalt.

PR44D06 (EU), ganska högavkastande tysk dvärghybridsort. Den är mycket kort med mycket god stjälkstyrka. Sorten mognar medelsent och har hög råfettthalt.

PR45D05 (EU), tysk dvärghybrid med hög avkastning. Sorten är särskilt kortvuxen med mycket god stjälkstyrka. Den mognar sent och har medelhög råfettthalt.

PR46W20 (EU), tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Sorten är särskilt högvuxen med mycket god stjälkstyrka. Den mognar medeltidigt och har mycket hög råfettthalt.

ABAKUS (EU), högavkastande hybridsort från Tyskland. Sorten är medellång med medelgod stjälkstyrka. Den mognar tidigt och har ganska låg råfettthalt.

CARAVEL (EU), tysk hybridsort med hög avkastning. Sorten är lång med något låg stjälkstyrka. Den mognar medelsent och har låg råfettthalt.

APART, högavkastande hybridsort med god övervintring. Sorten är lång med medelgod stjälkstyrka. Den mognar medeltidigt och har medelhög råfettthalt.

TUMNUS, hybridsort med hög avkastning. Den är lång med mycket god stjälkstyrka. Sorten mognar medelsent och har medelhög råfettthalt.

VISTA, hybridsort med hög avkastning. Sorten är lång med medelgod stjälkstyrka. Den mognar medelsent och har låg råfettthalt.

Följande sorter har provats två år och vissa resultat är preliminära. Endast sorter som är i fortsatt provning presenteras:

ESALEGRIA(EU), tysk linjesort med hög till mycket hög avkastning i södra Sverige. Sorten är medelkort och mognar tidigt, samt har hög råfetthalt.

SESAME (EU), fransk linjesort med ganska låg övervintring och avkastning. Den mognar sent och har medellåg fetthalt.

DIAMOND (EU), tysk linjesort med låg avkastning. Den är relativt kortvuxen, mognar sent och har genomsnittlig råfetthalt.

DYNASTIE (EU), tysk hybridsort med hög avkastning. Sorten är ganska lång, mognar medelsent och har genomsnittlig råfetthalt.

PRIMUS (EU), tysk hybridsort med medelhög avkastning. Den är medelkort och stjälkstiv och har medelhög oljehalt. Mognaden är medelsen.

EXPOWER (EU), tysk hybridsort har hög avkastning och medeltidig mognad. Den är medellång och har genomsnittlig fetthalt.

SHERPA(EU), tysk, särskilt högavkastande hybrids-

ort med god övervintring. Sorten är medelkort och mognar medeltidigt. Den har medelhög råfetthalt.

PR46D07 (EU), tysk mycket kort dvärghybrid med hög avkastning. Den mognar medelsent och har låg fetthalt.

BAGIRA (EU), tysk hybridsort som har god övervintring men relativt låg avkastning. Sorten mognar tidigt och har låg råfetthalt.

BRENTANO (EU), tysk hybridsort med hög avkastning. Den är lång och har god övervintring. Sorten mognar medeltidigt och har medelhög fetthalt.

BONANZA (EU), fransk hybridsort med mycket hög avkastning. Sorten är mycket högvuxen, men stjälkstyrkan är god. Mognaden är sen och oljehalten genomsnittlig.

MASCARA, mycket högavkastande medelkort hybridsort med medelsen mognad. Råfetthalten är genomsnittlig.

KOLUMB (EU), tysk högavkastande hybridsort. Den är relativt lång och mognar medelsent. Råfetthalten är låg.

Vårraps

Vårraps odlas främst i norra Götaland och Svealand, men odling förekommer även bl.a. i sydvästra Götaland. I sammanställningen ingår 9 försök 2012 med Brando som mätare och totalt 46 försök under perioden 2008-2012. Både linjesorter och hybridsorter (markerade med H i tabellerna) ingår.

Avkastningen redovisas i tabellerna 1 och 2. Årets avkastning blev normal, trots torka under försommaren. De bästa sorterna över en period om minst 3 år är Mirakel, Majong och Osorno. Under de två senaste åren har många nya sorter provats, och särskilt SW Q2862 är mycket högavkastande.

Enligt tabell 3 har samtliga sorter god stjälkstyrka. Skillnaderna i mognadstid är som mest fyra dagar, där Mirakel är tidigast och Jagger senast. Råfetthalten varierar som mest med tre procentenheter, där Center har högst råfetthalt och Tamarin lägst. Sjukdomsangreppen visar i allmänhet små skillnader mellan sorterna. Frövikten bestäms inte längre rutinmässigt och resultaten redovisas inte.

BRANDO (EU), högavkastande, medelsent mognade, medellång hybridsort med något under genomsnittlig stjälkstyrka. Brando har ganska låg råfetthalt.

Tabell 1. *Vårrops*. Avkastning av råfett områdesvis. Flerårsmedeltal. Mätare Brando

Sort	Område									
	A-F	Ant	A	Ant	B	Ant	D+E	Ant	F	Ant
<i>2008-2012</i>										
Brando H EU	1170	46	1150	4	1270	6	1090	18	1150	18
<i>Rel.tal.Brando=100</i>										
Sortmedel	99	63	100	5	101	6	100	24	97	28
Jagger	93	46	99	4	90	6	91	18	94	18
Larissa EU	90	46	89	4	86	6	90	18	89	18
Mosaik	98	46	110	4	85	4	96	18	100	20
Zappa H EU	97	46	97	4	97	6	97	18	96	18
<i>Provade 4 år</i>										
Belinda H EU	90	36	84	4	98	4	91	14	86	14
Tamarin EU	92	36	94	4	88	4	95	14	89	14
<i>Provade 3 år</i>										
Lennon	99	24	103	3	93	2	100	8	97	11
Mirakel H	108	24	101	3	107	2	112	8	107	11
Majong H EU	106	28	111	4	108	3	103	10	107	11
Osorno H	104	28	104	4	110	3	100	10	105	11
Axana H EU	99	28	98	4	108	3	102	10	95	11
<i>Provade 2 år</i>										
SW Q2862 H	106	17	103	2	108	2	110	6	105	7
SW Q2863 H	102	17	112	2	101	2	102	6	101	7
DLE 1108 H	105	17	104	2	108	2	105	6	104	7
DLE 1109 H	106	17	107	2	117	2	110	6	100	7
Center	90	17	97	2	95	2	89	6	87	7
RG40104 H	104	17	108	2	122	2	109	6	94	7
Cicada H EU	101	18	97	3	104	2	104	6	100	7

JAGGER har relativt låg avkastning. Den är kortvuxen och mycket stjäлкstyv och mognar sent. Sorten har något under genomsnittlig råfethalt.

LARISSA (EU), tysk sort med ganska låg avkastning. Larissa har medelgod stjäлкstyrka och medelsen mognad. Fröet har något låg råfethalt.

MOSAİK har hög avkastning. Sorten är kortvuxen med genomsnittlig stjäлкstyrka, mognar medelsent och har ett frö med något under genomsnittlig råfethalt.

ZAPPA (EU), högavkastande hybridsort med medelsen mognad och god stjäлкstyrka. Råfethalten något under medeltalet.

BELINDA (EU), tysk hybridsort med ganska låg avkastning. Den mognar medeltidigt och är ganska kortvuxen med något sämre stjäлкstyrka än genomsnittligt. Fröet har något låg råfethalt.

TAMARIN (EU) har ganska låg avkastning. Den mognar medeltidigt, är medellång och har genom-

snittlig stjäлкstyrka. Fröet har låg råfethalt.

LENNON har hög avkastning. Den är medellång och stjäлкstyv och mognar medelsent. Råfethalten är ganska hög.

MIRAKEL, särskilt högavkastande hybridsort från Tyskland. Mirakel är ganska lång med god stjäлкstyrka och tidigt mognad. Den har särskilt hög råfethalt.

MAJONG (EU), hybridsort med mycket hög avkastning. Den är medellång och har genomsnittlig stjäлкstyrka och medelsen mognad och ganska hög råfethalt.

OSORNO (EU), mycket högavkastande tysk hybridsort som har ganska lång stjäлк med normal stjäлкstyrka och sen mognad. Råfethalten är ganska hög.

AXANA (EU), högavkastande hybridsort från Tyskland med något under genomsnittlig stjäлкstyrka och medeltidigt mognad. Råfethalten är hög.

Tabell 2. *Vårrops*. Avkastning årsvis, råfett. Mätare Brando

Sort	Område A–B					Område D–F				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Brando H EU	1330		810	1330	1650	1210	1220	890	1200	1200
<i>Rel.tal.Brando=100</i>										
Sortmedel	96		90	100	98	98	94	94	93	102
Jagger	97		104	93	86	96	93	89	83	100
Larissa EU	89		96	85	87	95	90	93	88	84
Mosaik			95	106	87	96	96	96	87	110
Zappa H EU	99		98	97	97	98	100	95	91	98
Belinda H EU			73	95	96		89	87	83	93
Tamarin EU			94	92	86		94	92	79	99
Lennon			59	93	99			85	93	103
Mirakel H			53	105	100			99	104	111
Majong H EU			113	110	104			105	99	109
Osorno H			112	103	105			107	93	105
Axana H EU			91	102	105			94	98	99
SW Q2862 H				103	103				97	113
SW Q2863 H				107	100				94	105
DLE 1108 H				106	101				100	106
DLE 1109 H				109	108				101	104
Center				101	90				88	87
RG40104 H				116	107				97	102
Cicada H EU				99	99				97	103

Följande sorter har provats två år och vissa uppgifter är preliminära:

PILANI (SW Q2862), hybridsort med mycket hög avkastning. Den är medellång och stjälsstyv. Pilani mognar medelsent och har genomsnittlig råfetthalt.

ASKARI (SW Q2863), högavkastande hybridsort. Sorten är medelkort och stjälsstyv med medelsen mognad och ganska låg råfetthalt.

DLE 1108 (Doktrin), tysk hybridsort med mycket

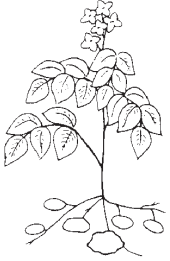
hög avkastning. Den är medellång, stjälsstyv med medelsen mognad och normal råfetthalt.

RG40104 (Swifter), tysk hybridsort med mycket hög avkastning. Den är ganska lång med normal stjälsstyrka. Sorten mognar sent och har hög råfetthalt.

CICADA (EU), hybridsort med hög avkastning. Den är kortare än genomsnittligt och har normal stjälsstyrka. Cicada mognar medeltidigt och har ganska låg råfetthalt.

Tabell 3. *Vårrops*. Fröskörd, odlingsegenskaper, frökvalitet och sjukdomskänslighet. Flerårsmedeltal

Sort	Frö- skörd, kg/ha	Stjälk- längd, cm	Stjälk- styrka, 100–0*	Mog- nad, dagar	Rå- fett, % av ts	Bomulls- mögel, %
<i>2008–2012</i>						
Brando H EU	2740	118	84	123	47,3	7
Sortmedel	2680	117	87	122	48,0	6
Jagger	2530	111	92	124	47,6	4
Larissa EU	2460	114	88	122	47,1	7
Mosaik	2670	108	86	122	47,4	5
Zappa H EU	2650	122	89	122	47,3	4
<i>Provade 4 år</i>						
Belinda H EU	2460	110	83	121	47,1	6
Tamarin EU	2550	118	88	121	46,6	4
<i>Provade 3 år</i>						
Lennon	2650	118	91	123	48,2	7
Mirakel H	2880	121	92	120	48,6	8
Majong H EU	2860	119	87	122	48,2	7
Osomo H	2780	121	86	123	48,3	5
Axana H EU	2640	121	78	121	48,6	7
<i>Provade 2 år</i>						
SW Q2862 H	2890	118	91	123	47,9	3
SW Q2863 H	2780	114	89	122	47,5	6
DLE 1108 H	2820	118	90	123	48,1	7
DLE 1109 H	2810	114	88	120	48,8	8
Center	2330	107	86	122	49,8	5
RG40104 H	2740	121	88	124	49,0	7
Cicada H EU	2780	115	86	121	47,4	4

Potatis

I årets sammanställning av potatisförsöken ingår resultat från en med ekologisk sortprovning av matpotatis, R7-7112, som finansieras av Jordbruksverket. Den ekologiska försöksserien har pågått under flera år med en omfattning på mellan 6-4 försök per år. Sommaren 2012 genomfördes fem potatisförsök. Två försök låg i Skåne, ett på Gotland, ett i Dalarna och ett i Västerbotten.

Försöken var utlagda som randomiserade blockförsök med fyra upprepningar. Förutsättningarna på de olika försöksplatserna under försöksåret varierade något men vädret var över lag ganska bra för potatisodling. I tabell 1 redovisas olika odlingsförutsättningar och i tabell 2 redovisas de klimatiska förutsättningarna. Det var något svalare under 2012 jämfört med 2011 och det kom mycket regn på försöksplatsen i Dalarna. Eftersom den geografiska spridningen var stor varierade också sättnings tidpunkten mellan försöksplatserna och sättningen skedde under perioden 24 april till den 8 juni. Försök i Dalarna sattes senare än tidigare år, nästan en vecka senare än 2011, och det var också det försök som först angreps av bladmögel, tillsammans fick detta en kraftigt negativ inverkan på avkastningen. Sorter som provades var Arrow, Bionica, Ballerina, Opera, Perlo, Solist samt Sava som var mätarsort. De tidiga sorterna Arrow och Solist blastdödades när knölna bedömdes ha rätt storlek efter provgrävning i skyddsraderna.

För att följa tillgången på markkväve i marken har det tagits ut prover vid tre tillfällen; före sättnings och gödsling, tjugo dagar efter uppkomst samt efter skörd. Vid varje provtillfälle har det tagits ett generalprov över försöksytan. Kväveanalyserna (Figur 1) visar på stora variationer mellan de olika försöksplatserna och detta kan förklara några av de andra resultaten, som t ex kokkvalitet, nedvissning.

I år visar försöken vilken betydelse tidpunkten för bladmögelangrepp har för avkastningen och i tabell 3 presenteras genomsnitt för antal dagar från sättnings till 50 % nedvissning, knölskörd samt knölstorleksfördelning för de olika försöksplatserna. Angreppstidpunkten varierade mellan 55 och 83

dagar efter sättnings och detta fick en stor inverkan på den allmänna skördenivån. I Skåneförsöken skedde angreppen av bladmögel sent under sommaren och den naturliga nedvissningen hade då redan börjat. Skörden blev också högst i dessa försök. Tyvärr så missbedömdes knöltillväxten i det ena Skåneförsöket, och trots provgrävningar, så blev en stor andel knölar större än 60 mm.

När det gäller motståndskraft mot bladmögel gav försöken ett entydigt svar och sorten Bionica var den sort som angreps sist i samtliga försök. Figur 2 visar utvecklingen av bladmögel i försöket i Hemse och tabell 4 visar angreppsgraden i övriga försök. Potatissorten Ballerina visade störst mottaglighet och angreps förts i flera försök. Därefter angreps Arrow, Solist och Perlo, med lite variation mellan de olika försöksplatserna.

Det var relativt små skillnader i knölskörd mellan de olika sorterna i försöken under 2012 (Tabell 5 och figur 3) och med undantag för försöket i Dalarna så var skördenivån samma som tidigare år och för försöksperioden 2010-2012 gav Cicero högst skörd. Högst skörd under 2012 gav Bionica, Solist och Arrow. När det gäller skörd i fraktionen 40–60 mm hade Bionica signifikant högre skörd än mätaren Sava beroende på en bra knölstorleksfördelning. Tack vare sin snabba utveckling kunde sorterna Solist och Arrow ge en betydande skörd trots att de tillhör de mer bladmögelmottagliga sorterna. Perlos låga avkastning kan förklaras av en stor andel knölar mindre än 40 mm som i sin tur kan förklaras av att sorten drabbades av bladmögel relativt tidigt. I Skåneförsöken där bladmöglet kom sent gav Perlo högre skörd än i övriga försök.

Kvalitetsanalyserna visar på skillnader både mellan olika försöksplatser och olika sorter (tabell 6). Rostringar kunde konstateras på två försöksplatser, i Vinslöv och Önnestad, och det var sorterna Bionica, Opera och Arrow (endast i Vinslöv) som drabbades. Bionica visade även en del andra inre missfärgningar på ett par försöksplatser. Förekomsten av brunröta varierade också och angreppen var kraftigast i Vikmanshyttan och Umeå och på

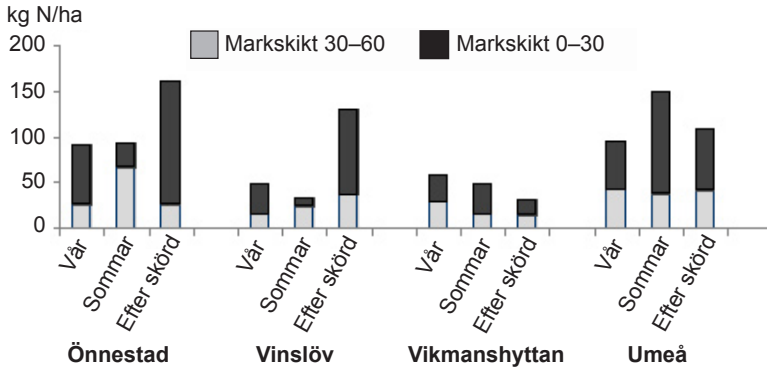

Fig. 1. Mineralkväve i markprofilen i fem potatisförsök under växtsäsongen 2012.

dessa försöksplatser kom också bladmögeln angreppen tidigt. Bäst motståndskraft mot brunröta uppvisade Ballerina. Angreppen av *Rhizoctonia* var kraftigast i Umeåförsöket. Sorter som var mer mottagliga var Perlo, Sava och Arrow.

Kokkvaliteten var överlag god, se tabell 7. Det som förekom i större omfattning var en del blötkokning och Arrow var den sort som hade störst benägenhet för detta. En del svag mörkfärgning efter kokning förekom hos Bionica och Perlo. Bionica var också den sorten som i något försök hade viss sönderkokning.

Sortbeskrivningar

ARROW är en mycket tidig avlång vitköttig potatis från Nederländerna. Sorten är kräftimmun (1), nematodresistent (Ro 1, 4). Arrow har provats under flera år i konventionella färskpotatisförsök och har hela tiden visat tidig uppkomst och stabilt hög skörd. Hög kvävegiva ger inte högre avkastning, istället ökar andelen stora knölar och blötkokning då kvävegivan ökar. Arrow ingick för första året i de ekologiska potatisförsöken. Eftersom Arrow är en tidig sort hann skördeutvecklingen komma ganska långt innan sorten drabbades av bladmö-

gel. Detta skedde ganska tidigt eftersom sorten var en av de mer mottagliga sorterna. Sorten blir storknölig och i flera försök var andelen knölar större än 60 mm stor. I genomsnitt över försöken var knölskörden för Arrow något högre än för Sava. I kvalitetsanalyserna visade Arrow en del blötkokning förekomst brunröta och, i ett försök, rostringar. Arrow blastdöddades tidigast av sorterna i försöken. Sorten företräds av Agrico Nordic AB.

BALLERINA är en medeltidig, gulköttig potatis från Danmark. Den är kräftresistent (Typ 1) men mottaglig för nematoder. Den ingår för första gången i år i den ekologiska försöksserien. I årets försök har sorten visat sig ganska mottaglig för bladmögeln och var den sort som angreps först i försöken. Avkastningsmässigt låg den i nivå med Sava. På grund av den tidiga nedvissningen blev knölstorleken ganska liten. I kvalitetsanalyserna visade Ballerina bra kokkvalitet och stor motståndskraft mot brunröta och det var den sort som hade den lägsta angreppsgraden av de provade sorterna. Danespo, Munke & Co är sortföreträdare.

BIONICA är en medeltidig, fastkokande, rundoval

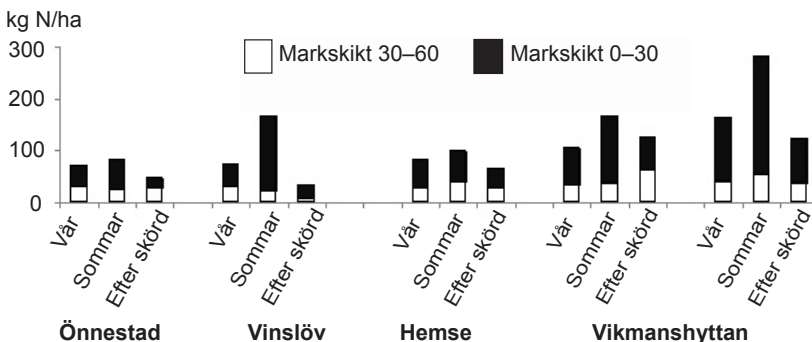

Fig. 2. Utveckling av bladmögeln i ett ekologiskt potatisförsök i Hemse sommaren 2012.

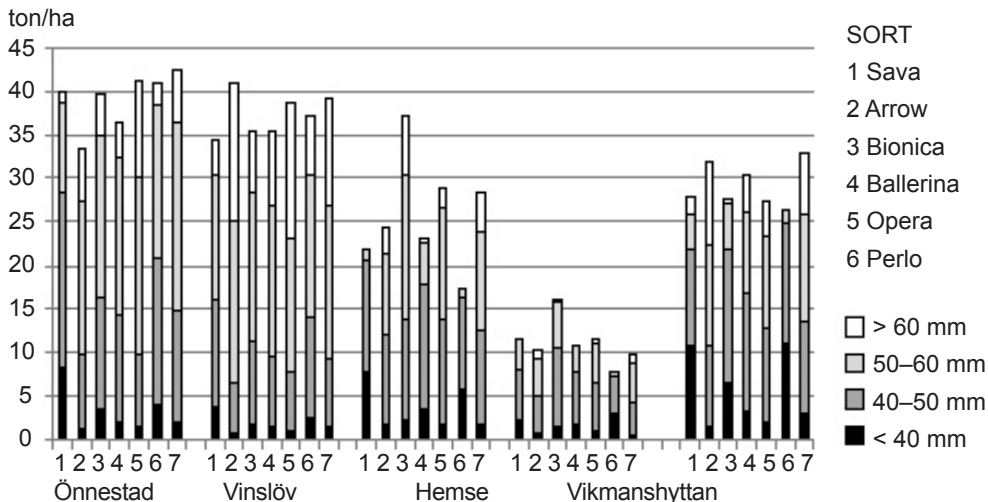

Fig. 3. Knölskörd och knölstorleksfördelning i 5 ekologiska potatissörsök sommaren 2012.

potatis med ljusgul köttfärg från Nederländerna. Bionica är både nematodresistent (Ro1) och kräftimmun (Typ 1). Sorten har provats under tre år och har hela tiden visat bra skörd och bra motståndskraft mot bladmögel. Avkastningsmässigt låg den högst av de provade sorterna 2012, särskilt i fraktionen 40–60 mm. Sorten har också visat bra motståndskraft mot bladmögel (bäst under 2012). Sorten angreps av brunröta i två försök 2012. Kokanalyserna visar att sorten har en liten benägenhet för mörkfärgning efter koking. Rostringar har hittats i två försök. Meijer är sortföreträdare.

CICERO är en medeltidig, fastkokande, oval potatis från Nederländerna. Köttfärgen är ljusgul. Sorten är inte kräftresistent, men nematodresistent mot Ro1. Cicero har visat stabil hög avkastning, och måttlig motståndskraft mot bladmögel i försöken. Kokkvaliteten var överlag bra, men Cicero har viss benägenhet för blötkokning. Sorten har ingått i den ekologiska försöksserien under flera år och har hela tiden givit hög skörd. HZPC Kantaperuna är sortföreträdare.

JUTLANDIA är en medelsen gulskalig och gulköttig rundoval/oval potatis från Danmark. Sorten har provats under åren 2008–2010. Sorten är kräftimmun och nematodresistent (Ro 1, 4). I genomsnitt över perioden 2009–2011 hade Jutlandia högre knölskörd i fraktionen 40–60 mm, än mätaren Sava, samt uppvisade bra skal- och kokkvalitet. Jutlandia var en av de sorter som tidigast angreps av bladmögel. Aneva och Munke & Co är sortföreträdare.

MELODY är en medelsen oval potatissort från Nederländerna med ljusgul köttfärg. Melody är ganska fastkokande. Sorten är nematodresistent (Ro 1, 4). Melody tillhörde de sorter angreps tidigt av bladmögel i försöken, men gav trots det ungefär samma skörd som mätaren Sava, särskilt i fraktionen 40–60 mm. Melody har viss benägenhet för blötkokning. Sorten har ingått i den ekologiska försöksserien under flera år. Sorten företräds av Meijer.

OPERA är en medelsen rundoval potatis från Nederländerna. Sorten har provats under perioden 2010–2012. Köttfärgen är gul. Sorten är både kräft- och nematodresistent. Avkastningen var 2012 högre än för Sava och hade en bra knölstorleksfördelning. Särskilt på Gotland gav sorten en bra skörd. När det gäller bladmögel visade Opera en måttlig motståndskraft och drabbades också 2012 av en del brunröta. Rostringar påträffades i två försök. Kok- och skalkvalitet var bra. HZPC Kantaperuna är sortföreträdare.

OVATIO en sort som varit i odling länge i Sverige och också tillsammans med Sava varit mätare i försöksserien, men har under de senaste åren fasats ut. Ovatio är medeltidig, nematodresistent sort med gult skal och ljusgult kött. Ovatio har haft lägre avkastning än Sava under försöksperioden. Sorten företräds av Agrico Nordic AB.

PERLO är en tidig, vitblommig svenskförädlad matpotatissort. Den är rund med gult skal. Sorten är motståndskraftig mot kräfta och nematodresistent mot Ro1 och 4. Perlo har tidigare

provats i försöksserien L7-7115 där den gav hög skörd, särskilt vid den höga kvävegivan. Sorten provades för första gången i år i den ekologiska försöksserien och resultatet var lite blandade med hög skörd i Skåne men lägre skörd än mätaren på övriga försöksplatser. I genomsnitt över försöksplatserna gav sorten lägst skörd av de provade sorterna 2012. Sorten var ganska mottaglig för bladmögel vilket kan förklara varför skörden blev låg på de platser som fick tidiga bladmögelangrepp. Kvalitetsanalyserna visade att sorten hade viss benägenhet för blötkokning och mörkfärgning efter kokning. Agrico Nordic AB är sortföreträdare.

SAVA är en dansk medeltidig fastkokande långoval matpotatissort. Sava har ersatt Matilda som mätare i försöksserien. Sava är kräftresistent men inte nematodresistent. Sorten har en medelhög avkastning i försöken. Sorten har visat sig ganska mottaglig för bladmögel och fick också en hel del brunröta i försöket i Vikmanshyttan. Agrico Nordic AB, Aneva och Munke & Co är sortföreträdare.

SOLIST har provats i den ekologiska försöksserien under två år. Solist är en tidig gulköttig färskpotatissort från Tyskland. Sorten är nematodresistent (Ro 1, 4). Tidiga sorter är generellt mer mottagliga för bladmögel än sena sorter, men Solist har hävdats sig bra gentemot de andra sorterna i försöken. Tack vara sin tidighet hann sorten uppnå en bra knölskörd innan den angreps av bladmögel och vissnade ner. I

genomsnitt över de fem försöken tillhörde Solist den sort som hade näst högst avkastning. Kokkvaliteten var bra. Sorten drabbades av brunröta i två försök. Danespo, Munke & Co är sortföreträdare.

TERRA GOLD är en gulskalig oval potatissort från Nederländerna. Sorten är nematodresistent (Ro 1). Terra Gold har gett högre knölskörd än Sava. Sorten har viss benägenhet att ge stora knölar. Terra Gold har visat god motståndskraft mot bladmögel, men fick en del brunröta i ett par av försöken. Terra Gold har ingått i försöksserien under flera år. Sorten företräds av Meijer.

TOLUCA är en gulskalig oval medeltidig potatissort från Nederländerna. Sorten har gett hög knölskörd, men verkar ha en benägenhet att ge en stor andel stora knölar. Toluca har visat mycket god motståndskraft mot bladmögel. I årets försök drabbades Toluca av skorv, skalmisfärgningar och brunröta. Sortföreträdare Agrico Nordic AB.

Resultatredovisning

Resultaten från de ekologiska försöken redovisas också i Ekologiskt Potatisebrev samt Sortval i ekologisk odling.

Data från försöken kommer dessutom att utnyttjas ytterligare i statistiska analyser.

På hemsidan för Institutionen för växtproduktionsökologi redovisas information om försöken och kontinuerligt:

<http://www.slu.se/sortprovningpotatis>

Tabell 1. Förutsättningar för den ekologiska försöksserie R7-7112 under 2012

Försöksplats	Förfrukt	Sätt-datum	N-min, kg/ha		P-AI Klass	K-AI Klass	pH	Gödsling, typ, mängd	Tillförd växt-näring, kg/ha			Medelskörd, ton/ha	
			0-30 cm	30-60 cm					Jordart	N	P		K
Önnestad Skåne	Höstvete	24/4	66 26		mmh ISa	IVB	II	6,3	Nötflyt, 35 ton/ha	109	22	165	39,0
Vinslöv Skåne	Majs	24/4	38 15		mmh svl Sa	V	IV	5,7	Nötflyt 32 ton/ha	102	32	132	37,3
Hemse Gotland	Palster-nackor	6/5	173* 193*		Mulljord	II	I	7,4	Eko, NPK Kalimagn.	56	28	129	25,9
Vikmanshyttan Dalarna	Ärt	8/6	28 29		mmh svl Mj	III	IV	6,5	Nöt, klet 10 ton/ha Biofer 6-3-13	3	24	142	11,2
Umeå Västerbotten	Vall	6/6	- -		mmh I Mj	III	III	6,0	Nöt flyt 30 ton	87	18	102	29,2

Tabell 2. Klimatiska förutsättningar för den ekologiska försöksserie R7-7112 under försöksåret 2012

	Antal dagar, sättning till blastdödning	Summa daggrader, bas 0 C	Nederbörd, mm	Bevattning, antal och mängd
Önnestad	91	1204	134	20 mm + 18 mm
Vinslöv	104	1378	136	3 ggr 23 mm
Hemse	97	1368	206	3 ggr 30 mm
Vikmanshyttan	72	1168	504	Ingen bevattning
Umeå	79	1156	103	Ingen bevattning

Tabell 3. Inverkan av tidpunkten för angrepp av bladmögel på skörd och knölstorlek

Försöksplats	Antal dagar från sättning till 1:a angrepp av bladmögel	Genomsnittlig totalskörd, ton/ha	Andelen knölar mindre än 40mm, %	Andelen knölar större än 60 mm, %
Önnestad	83	39	8	13
Vinslöv	80	37	5	26
Hemse	72	26	16	8
Vikmanshyttan	55	11	16	3
Umeå	68	29	20	13

Tabell 4. *Bladmögel*. Resultat från fem ekologiska sortförsök 2012. Angreppsgrad i procent

Sort	Vinslöv 23 juli	Hemse 20 juli	Vikmans- hyttan		Umeå	
			5 augusti	14 augusti	13 augusti	21 augusti
Arrow	8	10	5	63	0,7	23
Ballerina	7	16	7	50	0,5	16
Bionica	0	0	0	0	0	0,2
Opera	0	0	0	3	0	0,1
Perlo	1	3	3	50	1,6	28
Sava	0	1	0	8	0,1	4
Solist	4	1	7	48	0,8	22

(*Potatis forts. nästa sida*)

Tabell 5. *Höst- och vinterpotatis*. Resultat från ekologiska sortförsök. Total knölskörd och skörd i fraktionen 40–60 mm för olika sorter i jämförelse med mätaren Sava. Medeltal för 5 försök under 2012 och medeltal för perioden 2010–2012

Sort	Totalskörd år 2012		Skörd i storleksfraktionen 40–60 mm år 2012		Totalskörd, genomsnitt perioden 2010–2012		Skörd i storleksfraktionen 40–60 mm, genomsnitt perioden 2010–2012	
	Rel. tal	ton/ha	Rel. tal	ton/ha	Rel. tal	ton/ha	Rel. tal	ton/ha
Sava	100	= 25,1	100	= 16,8	100	= 31,2	100	23,4
Arrow	105		106		102		102	
Ballerina	101		114		98		109	
Bionica	117**		132*		113**		123***	
Cicero	-		-		126***		137***	
Jutlandia	-		-		102		113	
Melody	-		-		102		109	
Opera	110		113		99		103	
Ovatio	-		-		90		94	
Perlo	96		99		94		97	
Solist	114**		122*		114**		117**	
Terra Gold	-		-		114*		113	
Toluca	-		-		107		90	

Tabell 6. *Skador och sjukdomsangrepp*. Förekomst av brunröta, rostringar och skorv i knölprover från 5 potatisförsök. Försöksplatserna var: 1=Önnestad, 2=Vinslöv, 3=Hemse, 4=Vikmanshyttan och 5=Umeå. Resultat från ledvisa prov på 10 kg

Sorter	Försöksplatser...	Brunröta ¹				Rostringar ²		Skorv ¹		
		1	2	4	5	1	2	2	3	5
Arrow		1,4		1,7	2,2		10	1	1	2
Ballerina					0,6					
Bionica		0,9	6,5			3	16			14
Opera			15,4	8,4	0,8	14	6	1		5
Perlo				2,4	0,4					
Sava		0,6		20						
Solist				3,5						

¹Viktsprocent. ²Andelsprocent.

Tabell 7. *Kokkvalitet*. Resultat från fem ekologiska sortförsök 2011, antalsprocent, från ett knölprov om 50 knölar från 5 potatisförsök. Försöksplatserna var: 1=Önnestad, 2=Vinslöv, 3=Hemse, 4=Vikmanshyttan och 5=Umeå.

Sorter	Försöksplatser...	Stark blötkokning				Svag mörkfärgning				Svag sönderkokning		
		1	2	3	4	1	3	4	5	1	2	3
Arrow		8	44	18	10	2						
Ballerina			6	14				4				6
Bionica					4	8	2	4	4	8	16*	8
Opera									8		10	
Perlo		2	4	4		6	2	8	10			
Sava			2	2								
Solist		1	20		10				2			

*Inklusive 4 st. starkt sönderkokande.

B Sverige Porto betalt

SLU Publikationsservice
Box 7075
750 07 UPPSALA

STRÅSÄD • TRINDSÄD • OLJEVÄXTER • POTATIS Sortval 2013

Här redovisas senaste resultat från sortprovningen i stråsäd, trindsäd, oljeväxter, majs och potatis inom södra och mellersta Sverige.

I flertalet fall presenteras 2012 års resultat mot bakgrunden av de senaste fem årens provningsresultat. Absolut och relativ avkastning redovisas. Dessutom lämnas kortfattade uppgifter om andra sortegenskaper,

t.ex. stråstyrka, mognadstid, rymdvikt, tusenkornvikt, proteinhalt och resistensförhållanden. Sorternas odlingsvärde i olika delar av landet kommenteras, och detta bör kunna ge läsaren en uppfattning om de för olika områden och speciell odlingsinriktning bäst lämpade sorterna.

Författarna är verksamma vid Sveriges lantbruksuniversitet.

OBS! Se även sortresultaten på: www.slu.se/faltforsk, www.njv.slu.se, www.svenskraps.se och www.jordbruksverket.se

Växtproduktionsekologi, SLU

ISBN 978-91-576-9123-1

Omslag: Göran Grant

Distribution:

SLU Publikationsservice
Box 7075
750 07 UPPSALA

Tel. 018 - 67 10 00 växel
67 11 00 direkt
Fax 018 - 67 35 00